

12

E-DISERTACIJA

Laura Spăriosu

**ETIMOLOGIA NUMELOR
DE PERSOANĂ
LA ROMÂNII
DIN BANATUL
CENTRAL ȘI DE SUD**

Novi Sad, 2017.

Laura Spăriosu

**ETIMOLOGIA NUMELOR
DE PERSOANĂ
LA ROMÂNII DIN BANATUL
CENTRAL ȘI DE SUD**

REMARCĂ PRIVIND DREPTUL DE AUTOR:

Nicio parte din această publicație nu poate fi reprintedă, produsă sau utilizată fără aprobarea în scris a autorului, în calitate de purtător de drept de autor.

NAPOMENA O AUTORSKOM PRAVU:

Nijedan deo ove publikacije ne može se preštamovati, reprodukovati ili upotrebiti u bilo kom obliku bez pisanog odobrenja autora, kao nosioca autorskog prava.

COPYRIGHT NOTICE:

No part of this publication may be reprinted, reproduced or utilized in any form without permission in writing from the author, as the holder of the copyright.

Această monografie este elaborată pe baza tezei de doctorat *Românii în Banatul Central – nume de persoană*, susținută în data de 26 iulie 2006 la Facultatea de Filosofie din Novi Sad în fața Comisiei:

(1) Prof. univ. dr. Marina Puia-Bădescu, conducător științific, Facultatea de Filosofie, Novi Sad,

(2) Prof. univ. dr. Lia Magdu, Facultatea de Filosofie, Novi Sad,

(3) Lect. univ. dr. Romanța Iovanovici, Facultatea de Filosofie, Novi Sad.

Aprobarea pentru publicarea monografiei a acordat-o Consiliul Științific al Facultății de Filosofie din Novi Sad în data de 16 decembrie 2016.

Monografia este realizată în cadrul proiectului nr. 178002, intitulat *Limbi și culturi în timp și spațiu* [*Jezici i kulture u vremenu i prostoru*], sprijinit de către Ministerul Educației, Științei și Progresului Tehnologic al Republicii Serbia.

Părinților și surorii mele
Mojim roditeljima i sestri

ETIMOLOGIA NUMELOR DE PERSOANĂ LA ROMÂNII DIN BANATUL CENTRAL ȘI DE SUD

Abstract

Scopul acestei cercetări este de a întocmi un inventar al numelor de persoană în localitățile românești de pe teritoriul Bantului Central și de Sud – Ecica, Iancaid, Sărcia, Torac și Uzdin – cu accentul pe etimologia lor. Corpusul îl constituie antroponimele colectate din registrele matricole, care apar pe parcursul veacului trecut, de la 1900 la 2000, alcătuindu-se o listă a prenumelor în ordine alfabetică, cu explicații despre originea și semnificația numelui, răspândirea în Europa, căile de pătrundere, formele derivate și hipocoristice, corespondentele în alte limbi.

Pe baza rezultatelor obținute, constatăm prezența a peste 1100 de nume de persoană de origine latină, greacă, slavă, ebraică, germană, maghiară, prezența prenumelor specifice onomasticii românești, a prenumelor moderne, de proveniență din Occident și a formelor locale (antroponime, diminutive sau hipocoristice, înregistrate într-un anumit sat).

Începând cu anul 1900 și până după Primul Război Mondial, pe lângă numele tradiționale întâlnite la populația românească pe aceste meleaguri (*Adam, Ana, Gheorghe, Floarea, Ion, Maria, Petru, Sofia, Todor, Vioara*), în uz a fost și o serie de nume personale maghiare (*András, Erzsébet, Ferenc, Ibolyka, István, János, Jóska, Sándor*) și germane (*Hans, Klaus, Ludwig*). După anul 1918 prenumele maghiare și germane apar tot mai puțin, fiind înlocuite cu prenume de altă origine. Pe lângă prenumele tradiționale, care încă mai persistă, după anul 1920 înregistrăm apariția primelor prenume slave. În urma colonizării după anul 1945 (migrarea populației din Bosnia și Herțegovina), acestea marchează o adevărată expansiune. În final, spre finele secolului 20 înregistrăm o „invaziune” a prenumelor moderne, de proveniență apuseană (*Eduardo, Raul, Roberto*).

În trecut, nou-născutului i se acorda prenumele unuia din părinți sau bunici. Astăzi, acest obicei se practică foarte rar. Factorul care influențează

foarte mult alegerea prenumelui sunt și căsătoriile mixte. Cu toate că astfel de căsătorii au fost rare la Uzdin, același fapt constatându-l și în prezent, nu același lucru e valabil pentru celelalte patru localități. Deși în trecut mai rare, în prezent cele mai multe căsătorii mixte au loc la Ecica și Sărcia, mai puține la Iancaid și Torac. În plus, spre finele veacului 20 au loc tot mai multe căsătorii ale bărbaților de pe aceste meleaguri cu femei originare din România. Consecințele acestui fenomen constă în îmbogățirea inventarului de antroponime cu prenume moderne, de influență occidentală, fiind acceptat și obiceiul de a se acorda nou-născutului două prenume (*Darisela-Vanessa*, *Adina-Maria*, *Sergiu-Valentin* etc.).

Cuvinte-cheie: nume de persoană, etimologie, românii, Banatul Central, Banatul de Sud.

ETIMOLOGIJA LIČNIH IMENA RUMUNA U SREDNJEM I JUŽNOM BANATU

Apstrakt

Cilj ovog istraživanja je da se napravi inventar ličnih imena u rumunskim selima na teritoriji srednjeg i južnog Banata – Ečki, Janov Mostu, Sutjesci, Torku i Uzdinu – s naglaskom na njihovoj etimologiji. Korpus je ekscerpiran iz matičnih knjiga rođenih i čine ga lična imena koja se pojavljuju u prošlom veku, od 1900. do 2000. godine. Imena su prikazana alfabetskim redosledom, sa podacima o poreklu i značenju, rasprostranjenosti na evropskom tlu, prisustvu u rumunskoj onomastici, izvedenim i hipokoriističkim oblicima, korespondentima u drugim jezicima.

Na osnovu rezultata istraživanja, zabeleženo je preko 1100 ličnih imena latinskog, starogrčkog, slovenskog, hebrejskog, nemačkog i mađarskog porekla, imena koja su specifična rumunskoj onomastici, moderna, zapadnoevropska imena i lokalne forme (antroponimi, deminutivi i hipokoristici, registrovani u određenom selu).

Od 1900. godine do završetka Prvog svetskog rata, pored tradicionalnih imena zastupljenih kod rumunskog življa (*Adam, Ana, Gheorghe, Floarea, Jon, Marija, Petru, Sofija, Todor, Vioara*), uočava se i čitav niz mađarskih imena (*András, Erzsébet, Ferenc, Ibolyka, István, János, Jóska, Sándor*) i nemačkih imena (*Hans, Klaus, Ludvig*). Budući da su, posle 1918. godine, zamenjena imenima drugog porekla, mađarska i nemačka imena polako nestaju. Posle 1920. godine, pored tradicionalnih imena, koja još uvek istrajavaju, javljaju se prva slovenska imena. Posle 1945. godine i kolonizacije stanovništva iz Bosne i Hercegovine, inventar ovih antroponima postaje srazmerno veći. Konačno, pred sam kraj 20. veka, dolazi do naglog priliva modernih ličnih imena iz onomastike zapadnoevropskih jezika (*Eduardo, Raul, Roberto*).

U prošlosti su odabir i davanje imena bili u tesnoj vezi sa običajem da se novorođenčetu daje ime roditelja ili nekog drugog pretka. Danas je

ovaj običaj iščezao. Još jedan činilac čiji je uticaj presudan u odabiru imena su mešoviti brakovi. Za razliku od sela Uzdin, gde su ovakvi brakovi bili i još uvek jesu retkost, u preostala četiri mesta ova pojava je učestala. Osim mešovitih brakova, pred kraj prošlog veka povećava se broj brakova muškaraca rumunske nacionalnosti sa prostora srpskog Banata sa ženama poreklom iz Rumunije. Posledice ovog fenomena ogledaju se u bogaćenju antroponimskog fonda ličnim imenima iz zapadne Evrope, tako što je, u isto vreme, prihvaćen i običaj da se novorođenčetu daju dva imena (*Darise-la-Vanesa, Adina-Marija, Serđu-Valentin*, itd.).

Ključne reči: lična imena, etimologija, Rumuni, srednji Banat, južni Banat.

ETYMOLOGY OF PERSONAL NAMES OF THE ROMANIANS IN THE CENTRAL AND SOUTH BANAT REGION

Abstract

The aim of this research is to make an inventory of personal names in the Romanian villages in the central and south Banat region – Ecica, Iancăid, Sărcia, Torac, Uzdin. The corpus has been collected from the registers of births and an analysis of anthroponyms appearing in the period between 1900 and 2000, regarding their origin, spread in Europe, presence in the Romanian onomastics, derived and hypocoristic forms, and corresponding forms in other languages, has been carried out.

On the basis of the results obtained, a list has been compiled of more than 1100 personal names of Latin, Classical Greek, Slavic, Hebrew, German and Hungarian origin, the names specific for the Romanian onomastics, modern names from Western Europe and local forms (anthroponyms, diminutives and hypocoristics, recorded in a particular village).

From 1900 till the end of World War I – in addition to the traditional names encountered among the Romanian population in these regions (*Adam, Ana, Gheroghe, Floarea, Ion, Maria, Petru, Sofia, Todor, Vioara*) – a large number of Hungarian names (*András, Erzsébet, Ferenc, Ibolyka, István, János, Jóska, Sándor*) and German names (*Hans, Klaus, Ludwig*) were also used. Due to the fact that after 1918 they were replaced with names of different origin, Hungarian and German names were slowly disappearing. Besides traditional names, which still endured, Slavic names started appearing after 1920. Following the colonization of people from Bosnia and Herzegovina in 1945, the inventory of these names increased accordingly. Finally, in the last decades of the 20th century, a great influx of modern personal names from Western European languages occurred (*Eduardo, Raul, Roberto*).

In the past, the process of selecting and giving names was closely related to the custom that newborn babies received the names of their par-

ents or some other ancestor. Today, this custom has almost died out. Mixed marriages form another factor whose influence is decisive in the selection of names. Unlike Uzdin, where such marriages have been, and still are, rare, in the other four villages this phenomenon is frequent. Apart from mixed marriages, the end of the last century saw a growth in marriages between men of Romanian nationality from these regions and women coming from Romania. The consequences of this phenomenon are reflected in the enrichment of the Romanian onomasticon with modern names from Western Europe. At that time the practice of giving newborn babies two names began (*Darisela-Vanessa*, *Adina-Maria*, *Sergiu-Valentin*, etc.).

Key words: personal names, etymology, the Romanians, central Banat region, south Banat region.

SIGLE ȘI ABREVIERI

*	= formă neatestată
adj.	= adjectiv
adv.	= adverb
bg.	= limba bulgară; bulgar
cf.	= confer (compară cu...)
cr.	= limba croată; croat
cvt.	= cuvânt
d.Cr.	= după Cristos
de ex.	= de exemplu
deriv.	= derivat
dimin.	= diminutiv
ebr.	= limba ebraică; ebraic
ed(s).	= editor(i)
engl.	= limba engleză; englez
et al.	= et alter (și alții)
fem.	= feminin
fr.	= limba franceză; francez
gen.	= genitiv
germ.	= limba germană; german
gr.	= limba greacă; grecesc
hipoc.	= hipocoristic
it.	= limba italiană; italian
î.Cr.	= înainte de Cristos
lat.	= limba latină; latin
magh.	= limba maghiară; maghiar

masc.	= masculin
N.T.	= Noul Testament
pers.	= persoană; personal
rom.	= limba română; românesc
rus.	= limba rusă; rusesc
sec.	= secolul, secolele
s.l.	= fără loc
slo.	= limba slovacă; slovac
s.n.	= fără nume
sp.	= limba spaniolă; spaniol
srb.	= limba sârbă; sârbesc
subst.	= substantiv
suf.	= sufix
vb.	= verb
V.T.	= Vechiul Testament

CUPRINS

PREFAȚĂ	15
1. CONSIDERAȚII PRELIMINARE.....	17
1.1. Corpusul, scopul cercetării și elaborarea pe capitole	17
1.2. Scurtă privire asupra bibliografiei de specialitate.....	20
2. DICȚIONAR ETIMOLOGIC AL NUMELOR DE PERSOANĂ	27
3. CONSIDERAȚII FINALE	191
BIBLIOGRAFIE.....	195

PREFAȚĂ

Monografia *Etimologia numelor de persoană la românii din Banatul Central și de Sud* este elaborată pe baza tezei de doctorat *Românii în Banatul Central – nume de persoană*, susținută la Facultatea de Filosofie din Novi Sad.

În momentul în care materialul este pe cale de a vedea lumina tiparului, în speranța că va fi de folos atât cercetătorilor, cât și publicului larg, îmi exprim bucuria și satisfacția, evocând emoțiile și evenimentele care au avut loc începând cu etapa de colectare a materialului, într-o vară caniculară a anului 2005, la primăriile din satele Ecica, Iancaid, Sărcia, Torac și Uzdin, punctul culminant având loc un an mai târziu, tot într-o vară caniculară, în momentul susținerii tezei de doctorat. După un deceniu, circumstanțele au făcut ca, iată, o parte din această cercetare să fie pregătită spre publicare.

Cu acest prilej, doresc să le mulțumesc membrilor Comisiei de susținere a tezei de doctorat, colegilor de la Departamentul de Studii Românești, precum și referenților pentru sfaturile și sugestiile prețioase spre buna reușită a lucrurilor.

Mii de mulțumiri le adresez și acelor care m-au sprijinit și încurajat să rezist și să nu renunț, fiind alături de mine pe tot parcursul acestor ani – părinților și surorii mele. Fără voi, nu eram aceea ce sunt azi...

În final, dar nu pe ultimul loc, sunt oamenii minunați – ofițerii și angajații la primăriile din localitățile amintite – căroră le mulțumesc pentru amabilitate și paciență, cât și pentru ajutorul acordat în colectarea materialului.

Novi Sad, noiembrie 2016.

1. CONSIDERAȚII PRELIMINARE

Acest capitol este divizat în două secțiuni. În prima secțiune este prezentat corpusul, scopul cercetării și elaborarea pe capitole, cea de-a doua fiind dedicată scurtei prezentări a bibliografiei de specialitate și a cercetărilor în domeniu.

1.1. Corpusul, scopul cercetării și elaborarea pe capitole

Onomastica (fr. *onomastique*) în *DEX* este definită „disciplină lingvistică al cărei obiect de studiu este originea, formarea și evoluția numelor proprii”, definiția numelui propriu neputând fi făcută fără raportarea la apelative (Teiuș 1969).

Atrăgând atenția că orice cuvânt se realizează pe planul mesajului și al semnalizării, autoarea subliniază că diferența dintre numele proprii și apelative se manifestă pe planul mesajului, al conținutului, nu pe acela al semnalizării, al expresiei, în cazul numelui comun pornindu-se de la mai multe obiecte concrete, spre deosebire de numele propriu, unde punctul de plecare îl constituie un singur obiect, ilustrând aceasta pe baza cuvântului *scaun*, care denumește orice obiect din această categorie, întrebuițat în același scop și construit ca atare. În ce privește numele proprii, Trost (1958) subliniază că fiind o categorie istorică, ele sunt fondate pe apelative prin care se făcea o descriere a purtătorului, desemnarea individuală devalorizând conținutul semantic al lexemului utilizat în funcția de nume propriu (de exemplu, numele *Floarea* astăzi nu mai creează asociații cu subst. *floare*).

Așadar, numele propriu posedă doar capacitatea de a *desemna*, pe când numele comun poate și *însemna* și *desemna* (Teiuș 1969). În plus, Marouzeau (1963) susține că numele propriu este lipsit de conținut semantic, având o minimă sferă de întrebuițare (virtual, un nume indică o singură persoană), în timp ce numele comun este caracterizat printr-un conținut semantic și o vastă sferă de utilizare, exprimând noțiuni formate prin abstragerea particularităților comune de la mai multe obiecte de același fel.

Parte integrantă a limbii fiecărui popor, „orice nume de persoană este în fond o secvență sonoră, folosită constant în comunicare spre a desemna o anumită persoană” (Ionescu 1975: 8), numele fiind considerat cheia și chintesența fiecărei persoane, persoana fiind, cu toate trăsăturile ei, prezentă în nume (Petrache 1998).

Vorbind de tradiția vechi-testamentară și culturile antice păgâne, unde exista o strânsă legătură între sufletul persoanei și numele acesteia, autoarea atrage atenția că primitivul purta nume de fetiș sau nume de totem pentru a obține protejarea acestora, fiind evitate numele de zei și de spirite malefice care ar putea acționa în dauna purtătorului. Romanii, de exemplu, numeau un copil *Fortis* nu pentru că noul-născut părea curajos, ci pentru a deveni astfel. La fel, credințele religioase au constituit „principalul factor ce determina alegerea unui nume și atribuirea lui” (Ionescu 1975: 19). În această ordine de idei, vorbind despre formula *nomen est omen*, I. Iordan (1979: 41-49) o traduce „de numele omului depinde soarta”, numele prezentând o urare pentru ce-l care-l poartă, în sensul de a fi înzestrat cu calități fizice și morale superioare.

Oamenii au manifestat dintotdeauna „un interes deosebit pentru numele care aveau să le dea copiilor lor” (Orzac 2010: 176). Totuși, în pofida faptului că interesul pentru numele de persoană este foarte vechi, antroponimia (studiul numelor de persoană) și toponimia (studiul numelor de locuri), s-au constituit ca discipline abia în secolul 19, înființarea lor și interesul față de nume fiind influențat de caracteristicile și valorile distincte ale acestora în raport cu celelalte cuvinte ale limbii (Ionescu 1975).

Autorul pune în evidență că primele nume de persoană erau cuvinte care desemnau o caracteristică fizică sau morală a individului, o împrejurare legată de viața acestuia etc. Modificarea fundamentală a avut loc atunci când o serie de nume au devenit tradiționale și au început să fie atribuite fără a se mai lua în considerare valoarea de adevăr a numelui. Menținând forma cuvântului comun, numele de persoană abandonează sensul acestuia, astfel că el nu-i mai indică pe purtători, ci pe donatori, pe părinți. Un nume de familie *Crețu* ne arată că purtătorul este fiul unei persoane cu acest nume, nu o persoană cu părul creț. În timp, fiecare popor își creează un inventar de nume de persoană, organizate într-un sistem antroponimic cu trăsături distincte, astfel asigurându-se stabilitatea numelor de persoană care pot supraviețui nu numai circumstanțelor care au influențat formarea lor, ci și cuvintelor comune din care s-au format, uneori chiar și limbii de proveniență.

Stabilitatea numelui este într-o strânsă legătură cu mobilitatea lui, pe care, într-o ultimă instanță, o determină.

Fiecare persoană are un nume individual și un nume de familie. Acesta din urmă este fix și ereditar, de obicei moștenit pe linie paternă, deosebind persoana de membrii altor familii, dar și integrând-o în grupul căruia îi aparține prin naștere. Numele individual, atribuit la naștere, deosebește persoana de ceilalți membri ai familiei, iar în limbile în care acesta stă în fața numelui de familie, se numește *prenume*. Prenumele este folosit fie în forma lui oficială, fie sub forma unui diminutiv sau hipocoristic. Spre deosebire de diminutive, care se formează prin adăugarea unui sufix, fiind proprii și cuvintelor comune, hipocoristicele, forme care iau naștere prin reducere, exprimând sentimente de afecțiune, sunt specifice doar numelor de persoană. Nu de rare ori, hipocoristicele apar într-o formă cu totul modificată, astfel că este foarte dificil de a detecta numele de la care au luat naștere. Un exemplu foarte bun în acest sens este prenumele *Ion*, cu formele diminutive și hipocoristice *Ionel*, *Nelu*, *Neluțu*, *Luțu*, transformările fiind atât de drastice, uneori nemaiaivând nimica comun cu baza de la care s-a pornit (Ionescu 1975).

Numele de persoană sunt supuse unei influențe permanente a inovației și modei. Unui nou-născut i se poate acorda un nume străin, al cărui destin poate fi fie dispariția odată cu persoana care l-a purtat, fie transmiterea și acceptul în sistemul de denotație românesc, unde poate deveni tradițional. Din acest punct de vedere, inventarul antroponimelor are un caracter deschis, dinamic (Tomescu 2001), alegerea și atribuirea numelui fiind „un act de voință din partea părinților; de aceea opțiunea acestora de a rămâne conservatori, urmând tradiția, sau de a fi în pas cu moda este subiectivă” (Zăbavă 2008: 395). În acest sens, unii autori fac o paralelă între moda lingvistică și cea vestimentară,

întrucât și aici funcționează același joc între imuabil și efemer, între aventura novatoare și cumințenia tradiționalistă, în aceeași atmosferă de mimetism frenetic, dar și de contestare vehementă. Ca și în vestimentație, nu tot ce se poartă la un moment dat este bun, corect și frumos, dar nici nu trebuie automat respins orice iese din obișnuința noastră lingvistică sau contravine gustului personal” (Gruică 2006: 9).

Este evident că „în viața noastră de zi cu zi moda își pune tot mai accentuat amprenta. Nici în onomastică nu a trecut neobservată această influență” (Zăbavă 2008 : 393), literatura, muzica, filmul, fiind dintotdeauna surse foarte căutate în alegerea prenumelor (Ionescu 1975). Totuși, indiferent de faptul dacă ne place sau nu ne place numele pe care-l purtăm, indiferent de faptul dacă este vorba despre unul tradițional sau despre unul modern, dorim să aflăm ce semnificație are și de unde provine.

Având în vedere cele menționate, scopul acestei cercetări este de a întocmi un inventar al numelor de persoană în localitățile românești de pe teritoriul Bantului Central și de Sud - Ecica, Iancaid, Sărcia, Torac (Toracu-Mare și Toracu-Mic) și Uzdin - cu accentul pe originea și semnificația lor. Corpusul îl constituie antroponimele colectate din registrele matricole, care apar pe parcursul veacului trecut, de la 1900 la 2000, alcătuindu-se o listă a prenumelor în ordine alfabetică, pentru fiecare fiind elaborată o explicație etimologică. Date adiacente despre notarea prenumelor în registre, frecvența lor diacronică și citarea după origine sunt prezentate succint la capitolul Considerații finale.

1.2. Scurtă privire asupra bibliografiei de specialitate

Deși cercetarea numelor de persoană românești a devenit o preocupare mai vie la începutul veacului 20, abia „în al patrulea deceniu au apărut două încercări de sinteză regională, fără însă ca vreuna dintre acestea să ajungă a stabili baza hagiografică și nici principiile ce domină această ramură a onomasticii” (Constantinescu 1963: V). Este vorba despre contribuțiile lui Șt. Pașca (1936). *Nume de pesoane și de animale în Țara Oltului* și I. A. Candrea (1935-1936). *Onomastica română cu privire specială la onomastica Olteniei*.

Cu toate că abordează un material dintr-o singură regiune, studiul lui Pașca „este primul care pune în lumină trăsăturile generale ale sistemului antroponimic românesc” (Teiuș 1969: 7). Pe de altă parte, studiul lui Candrea, deși axat pe un cadru mai larg, redă informații obscure, investigând un număr foarte mic de documente. În plus, un „handicap” al ambelor lucrări este că autorii acceptă concluzii false privitoare la antroponimele românești ale unor cercetători străini, precum Miklosich (1860), Maretic (1885) și Weigand (1921). În acest sens, trebuie remarcată opinia lui Weigandt despre

inexistența unui sistem onomastic românesc propriu, punând sub semn de egalitate tot elementul slav în onomastica românească cu cel bulgar care, în opinia sa, a fost extrem de mare (Constantinescu 1963).

Ținând cont de faptul că „aproape toate studiile de toponimie și antroponimie se opresc la discutarea unui material onomastic concret, atestat în diferite documente sau adunat direct prin anchete pe teren” (Teiuș 1969: 7), trebuie subliniată importanța cercetării materialului antroponimic înregistrat în documentele scrise din sec. 11 până în sec. 19, lămurindu-se „originea, filiația și sensul celor mai familiare unor nume de persoană actuale și a multor toponime derivate din acestea, care adeseori au fost greșit înțelese în studiile istorice” (Constantinescu 1963: XI). În plus, autorul atrage atenția că cercetările întreprinse în perioada respectivă prezentau, în mare, o sinteză fie după modelul lui Miklosich (1860) pentru onomastica slavă, lui Maretić (1935) pentru cea sârbo-croată, sau lui Weigand (1921) pentru cea bulgară. În domeniul onomasticii românești, astfel de încercări lipsesc. Totuși, trebuie menționată lucrarea lui N. Iorga (1934). *Nume de botez la români*, care face o clasificare a numelor de persoană, distingând câteva perioade în evoluția onomasticii române. Deși lucrarea merită să fie luată în seamă, cele mai multe nume prezentate ca inexplicabile justifică, în opinia autorului, originea lor tracică, în realitate nefiind decât simple scurtări sau deformări din nume calendaristice. De altfel, „și studiile cercetătorilor străini amintiți prezintă o lacună de seamă în ce privește categoria numelor creștine calendaristice, tratate numai tangențial” (Constantinescu 1963: XII).

Investigarea formelor vechi ale numelor din documente, cu scopul de a lămuri etimologia, a relevat-o V. Bogrea (1920). Vorbind despre toponimie, autorul subliniază că fără cercetarea documentelor, etimologiile cele mai plauzibile se pot dovedi false și, invers, cele mai neverosimile se pot dovedi juste, susținând că relevarea enigmelor toponimice trebuie făcută consultându-se documentele istorice unde apare forma arhaică sau una intermediară ce descoperă originea. Acest principiu „este cu atât mai valabil în studiul antroponimelor pentru că ele circulă în vorbirea curentă mai frecvent decât toponimele și dau naștere unui mare număr de derivate” (Constantinescu 1963: XII).

O contribuție valoroasă în studiul antroponimiei românești este *Dicționarul onomastic românesc* al lui N. A. Constantinescu (1963) conceput în trei capitole: 1. nume calendaristice (biblice); 2. nume laice; 3. nume rar folosite. Menit a servi, înainte de toate, cercetărilor istorice și lingvistice,

prin materialul documentat și sistematizat, „*Dicționarul* utilizează pentru întâia oară izvorul hagiografic, confirmă, prin numeroase documente, forme de nume derivate și etimologii care, în mod formal, ar părea neverosimile, și revizuieste o sumă de explicații eronate cuprinse în lucrările anterioare de onomastică” (Constantinescu 1963: VIII). Un studiu notabil este și cel al lui Al. Graur (1965). *Nume de persoane*, „în care găsim o serie de probleme legate de sistemul antroponimic în general, ilustrate cu exemple concrete din diferite limbi” (Teiuș 1969: 7).

În această ordine de idei, menționăm și contribuțiile lui Ch. Ionescu, *Mica enciclopedie onomastică* și *Dicționarul de onomastică*. Primul studiu din 1975

se adresează unui public foarte larg, specialistului sau cititorului interesat de originea și istoria numelor de persoană. Concepute sub forma unui dicționar de prenume românești, ele depășesc domeniul acestora oferind informații multiple, nu numai de natură pur lingvistică, în legătură cu onomastica din trecut și de astăzi a românilor de pe întreg întinsul țării (Ionescu 1975: 5).

Fiecare articol despre un prenume redă o scurtă istorie a acestuia, conținând informații despre originea și vechimea numelui, răspândirea în Europa, căile de pătrundere, circulația și frecvența la români, formele derivate și hipocoristice, corespondentele în alte limbi.

Comparativ cu *Mica enciclopedie*, *Dicționarul de onomastică* din 2001 este o ediție amplu revăzută și completată, atât cu date referitoare la etimologii, cât și cu informații de natură religioasă și despre ziua onomastică.

La fel, amintim și studiile *Onomastică românească* și *Nume de persoane și nume de locuri românești* de I. Pătruț, apărute în 1980 și 1984.

Deși caracterul predominant al primei lucrări este antroponimia, fiind analizate și explicate și nume de locuri, „ea se înscrie, în aceeași măsură, și în perimetrul toponimiei” (Pătruț 1980: 5). Autorul demonstrează că nume ca *Bogrea*, *Bogza*, *Comșa*, foste hipocoristice, „și-au schimbat, de-a lungul veacurilor, funcțiunea, devenind, aproape toate, nume de familie și supranume” (Pătruț 1980: 5), indicând astfel regenerarea fondului prenumelor în antroponimia românească, funcțiunea toponimică a hipocoristicelor în cauză contribuind la menținerea lor. Cea de-a doua lucrare - *Nume de persoane*

și nume de locuri românești - este o contribuție la investigarea provenienței numelor de persoană și de locuri. Vorbind despre un număr considerabil de nume de locuri provenite din nume de persoană, autorul pune în lumină și lămurește relația strânsă dintre antroponime și toponime.

Următorul studiu îi aparține lui I. Iordan (1983). *Dicționar al numelor de familie românești*. Numele prezentate în lucrare au fost adunate de-a lungul unui șir lung de ani, fie pe baza actelor de stare civilă, fie pe baza listelor de nume a celor născuți, căsătoriți sau morți, găsite la bisericile din diferite localități. Deși este vorba despre primul dicționar al numelor de familie, autorului i se reproșează atribuirea originii false - bulgare, ucrainiene, maghiare etc. - unor nume românești.

Referindu-ne la studiile de antroponimie, mai amintim: T. Petrache (1998). *Dicționar enciclopedic al numelor de botez*, în care este redată, pe scurt, originea și semnificația numelor de persoană, precum și denumirile sfinților în calendarul ortodox românesc; D. Antonescu și M. Vincler (1999). *Dicționar onomastic*, un mic ghid pentru aceia care vor să se inițieze în problema originii și a semnificației numelor de persoană; A. Reguș și C. Reguș (1999). *Nume de femei în vechi acte istorice*. Menționăm și cercetarea *Numele de persoană la români. Perspectivă istorică* din 2001 de D. Tomescu. În volum sunt abordate originile și evoluția numelor de persoană românești, cercetate pe baza unui bogat material documentar din fondul arhivistic național, cu referire la proveniența numelor de persoană, actul denumirii și tipul denominativ.

Pe lista lucrărilor de specialitate se enumeră și *Onomastica sârbilor și a croaților din România (nume de persoane și nume de locuri)* de M. Tomici (2006). Precum indică titlul în sine, studiul este conceput sub forma unui dicționar în care amplul corpus onomastic, colectat în perioada 1963-2006, este divizat în două capitole, primul fiind dedicat antroponimiei, adică semnificației și originii numelor de persoană înregistrate la populația de origine sârbă și croată în județele Timiș, Caraș-Severin și în Arad, cel de-al doilea capitol fiind consacrat toponimiei.

O contribuție recentă este volumul *Onomasticon. Studii despre nume și numire I*, care are drept scop de a pune în lumină interferențele multietnice reflectate în antroponimia maramureșeană. Apărut în 2010, coordonat de O. Felecan, studiul este axat „pe investigarea peisajului antroponimic românesc, în general, și a celui maramureșean, în particular, precum și oferirea unui cadru pluridisciplinar, inovativ, în ceea ce privește studierea prenu-

melor actuale” (Felecan 2010c: 9). Atragem atenția că cercetările onomastice au devenit obiect de studiu pentru cercetătorii băimăreni acum patru decenii, studii notabile apărând la trecerea dintre două veacuri: Șt. Vișovan (2003). *Note de antroponimie istorică maramureșeană*; O. Felecan (2004). *L’antroponimia rumena tra Est ed Ovest*; O. Felecan (2007). *Interferențe româno-slave în antroponimia maramureșeană (1987-2007)*; Șt. Vișovan (2007). *Studii și articole de onomastică*; D. Felecan (2008). *Nume noi pentru năravuri vechi*; Șt. Vișovan et al. (2008). *Dicționar de frecvență a numelor de familie din Maramureș*; O. Felecan (2009a). *Interferențe multietnice reflectate în antroponimia maramureșeană*; O. Felecan (2009b). *Limba română în context european*; O. Felecan (2010a). *A Diachronic Excursion into the Anthroponymy of Eastern Romania*; O. Felecan (2010b). *Antroponime romanice în spațiul maramureșean contemporan*; D. Felecan (2011a). *Antroponime neconvenționale românești: tipare de construcție și funcție discursivă – premise ale cercetării*; D. Felecan (2011b). *Names within the Romanian Public Space: Formation Patterns and Communicative Functions*; D. Felecan (2012a). *Antroponime cu valoare generică în limba română*; D. Felecan (2012b). *Antroponimele neoficiale (AN) – Realizări discursive ale „nivelului individual” al limbajului” / Unofficial Anthroponyms – Discursive Accomplishments of the “Individual Levels” of the Language*; D. Felecan (2012c). *Pragmatica actului de numire personală neconvențională / The Pragmatics of Unconventional Personal Naming*; O. Felecan (ed.). (2011). *Numele și numirea. Actele Conferinței Internaționale de Onomastică, Ediția I, Interferențe multietnice în antroponimie*; O. Felecan (ed.). (2012). *Name and Naming: Synchronic and Diachronic Perspectives*; O. Felecan (2013a). *Un excurs onomastic în spațiul public românesc actual*; O. Felecan (ed.). (2013b). *Proceedings of the Second International Conference on Onomastics “Name and Naming”. Onomastics in Contemporary Public Space*; O. Felecan and A. Bugheșiu (eds.). (2013c). *Onomastics in Contemporary Public Space*; O. Felecan and D. Felecan (eds.). (2014). *Unconventional Anthroponyms: Formation Patterns and Discursive Function*.

Privitor la studiile apărute în Serbia, menționăm: M. Grković (1977). *Rečnik ličnih imena kod Srba*, în care sunt prezentate și explicate etimologic cele mai frecvente prenume în onomastica sârbească; G. Vuković și Lj. Nedeljkov (1983). *Rečnik prezimena Šajkaške (XVIII i XIX vek)*, studiu dedicat cercetării numelor de familie în regiunea Šajkaška; V. Mihajlović

(2002). *Srpski prezimenik*, unde autorul înregistrează și lămurește originea celor mai frecvente nume de familie sârbești.

Prezentând pe scurt cele mai de seamă contribuții românești și sârbești, enumerăm în ordine cronologică și studiile în onomastica europeană: A. Dauzat (1951). *Dictionnaire des noms de personne et de famille*; A. Gardiner (1965). *The theory of proper names, A controversial essay*, 2-nd edition; M. Gottschald (1954). *Deutsche namenkunde*; C. Tagliavini (1955). *Un nome al giorno*; A. Cioranescu (1958-1961). *Diccionario Etimológico Rumano*; A. Burgio (1970). *Dizionario dei nomi propri di persona*; B. Cottle (1978). *The Pinguin Dictionary of Surnames*. Subliniem importanța dicționarului lui Tagliavini, „întrucât lingvistul italian, în afara unor contribuții proprii, a preluat cu remarcabil spirit critic tot ce este mai bun în acest domeniu” (Ionescu 2001: 8).

În final, atragem atenția asupra cercetărilor întreprinse în Voivodina. Deși remarcăm un număr mic de contribuții, menționăm: R. Flora (1976a). *Nume de familie românești din Banat*; R. Flora (1976b): *Porecle românești din Banatul Iugoslav*; I. Vasile (1977). *Contribuții la studiul onomasticii din Voivodina*; L. Spăriosu (2014). *Onomastica românilor din Banatul Sârbesc Central: studii de antroponimie*, care prezintă considerații generale referitoare la numele de persoană înregistrate la populația românească în sec. 20 de pe acest teritoriu și un amplu material constituit din liste de antroponime selectate din registrele matricole de la 1900 la 2000. Listele de antroponime sunt grupate în cinci secțiuni, după localitățile incluse în corpus: Ecica, Iancaid, Sărcia, Torac și Uzdin, fiecare cu particularități privind structura populației, interacțiuni, obiceiuri. Monografia de față este o continuare a studiului din 2014.

2. DICȚIONAR ETIMOLOGIC AL NUMELOR DE PERSOANĂ

Acest capitol este dedicat etimologiei numelor de persoană.

Pe baza corpusului abordat, sunt înregistrate peste 1100 de antroponime, prezentate în ordine alfabetică, sub forma unui dicționar. Articolele conțin informații despre originea și semnificația numelui, răspândirea în Europa, căile de pătrundere la români, formele derivate și hipocoristice, corespondentele în alte limbi, concepția și datele fiind, în mare, preluate din Ionescu (2001). Având în vedere și prezența unui număr mare de prenume slave, explicațiile acestora sunt preluate din Tomici (2006). În dependență de prenume, date adiacente sunt preluate din: Constantinescu (1963), Dautzat (1951), Gottschald (1954), Grković (1977), Ionescu (1975), Petrache (1998), Tagliavini (1955).

A

1. **Abel** – prenume de proveniență ebraică, cu semnificația de „respirație” sau „sunet”. În V. T., *Abel* a fost al doilea fiu al lui Adam și Eva, ucis de fratele său mai mare, Cain. Utilizat destul de rar, se întâlnește mai ales în apusul Europei.
2. **Achim** vezi *Ioachim*
3. **Adam** – prenume nu prea frecvent în onomastica românească contemporană, *Adam* reproduce vechiul nume biblic ebraic '*Adam*'. Nume potrivit mitului biblic, al primului om, creat de Dumnezeu din lut, „după chipul și asemănarea sa”, ebr. '*Adam* a dus la serioase dispute etimologice, soluțiile propuse pentru a-i explica originea fiind multe și diferite. Una din cele mai vechi explicații, sugerată chiar în *Geneză*, apropie numele pers. de ebr. '*adhamah* „sol, pământ”, această etimologie fiind respinsă de o mare parte dintre specialiști. O altă etimologie propusă pornește de la cvt. ebr. '*adham*, care desemna specia umană în general, „omul”, și uneori avea sensul de „bărbat”. Alte încercări etimologice recurg la explicarea lui '*Adam* prin etiopiană „a fi frumos”, arabă „a se uni, a fi sociabil”, sau asiriană „a face, a produce”. Răspândit în Europa, *Adam* este mult mai frecvent la catolici decât la ortodocși. Intrat în onomastica românească prin filieră slavă, enumerăm și derivatele: *Adaman*, *Adămiță*, *Adămul*, *Adămuș*, *Adămuț*, *Adamachi*. Foarte puțin deosebite de forma general europeană *Adam* sunt formele it. *Adamo* și sp. *Adán*.
4. **Adel, Adela** – prenume moderne, folosite la români încă din sec. 19. Nume descriptive sau augurale, de origine germanică, corespund elementului germ. *adal* „nobil”, de la care s-au format mai multe compuse și derivate: *Adela*, *Adala*, *Adelaida*, *Adalberta*, *Adelinda*, *Alinda*. Cum marea majoritate a numelor germanice erau la origine compuse, se poate presupune că *Adela* este o formă scurtată dintr-un astfel de compus (de ex. *Adelaida*, *Adalberta*). Din cauză că nu putem stabili cu precizie din care limbă a intrat în onomastica româ-

nească, este preferabilă soluția etimologiei multiple. Probabil că, în realitate, prenumele a intrat din mai multe limbi (germană, franceză, italiană). Forme curente ale numelui: *Adela*, *Adelina*. Forme în alte limbi: engl. *Adel*, *Adeline*; fr. *Adèle*, *Adeline*; germ. *Adela*, *Adelina*; it. *Adele*, *Adela*, *Adelina*; sp. *Adela*; magh. *Adél*. Alte forme: *Ethel* (formă anglosaxonă), *Ethelka* (hipoc. magh.).

5. **Adi** vezi *Adrian*, *Adriana*
6. **Adina** – nume pers. fem., provine din *Ada* și prezintă două ipoteze etimologice: fie prenume biblic (V.T.) corespunzător cvt. ebr. 'Adah (format de la radicalul 'dh „a împodobi, a înfrumuseța”), nume independent sau hipoc. al unui teoforic cu semnificația „Elohim a împodobit, a înfrumusețat”, fie că este vorba de un hipoc. format pe teren românesc sau împrumutat din Apus, corespunzător numelor pers. germ. *Adela*, *Adelaida* (de la elementul germ. *adal* „nobil”) sau prenumelui de origine lat. *Adriana*.
7. **Adonis** – nume pers. masc. își are rădăcinile în Greaca veche și înseamnă „Domnul e cu mine”. În mitologia greacă *Adonis* este numele iubitului zeiței Afrodita, simbol al frumuseții divine și tinereții veșnice.
8. **Adorian** vezi *Adrian*, *Adriana*
9. **Adrian**, **Adriana** – prenume frecvente astăzi la români, reproduc numele pers. lat. *Hadrianus* (fem. *Hadriana*), la origine cognomen „de la Hadria”, derivat de la toponimul *Hadria*. Originea numelui Hadria rămâne nesigură, deși încercările de a-l explica sunt numeroase. Unii specialiști îl consideră de origine etruscă, în timp ce alții propun un etimon ilir. Devenit nume independent, vechiul nume roman pătrunde în onomastica creștină și, prin intermediul acesteia, se răspândește în Europa. Preluat din latină de greci (sub forma *Adrianos*), numele ajunge la popoarele slave și, de aici, la români. Forme vechi: *Adorian*, *Adriena*, *Udrea*, deriv. *Udriște*, *Udrica*, *Udrița*, hipoc. *Adi*. Prin contaminare cu *Andrei*, apar formele: *Andrian*, *An-*

driana. Forme în alte limbi: fr. *Adrien, Adrienne*; germ. *Adrian*; it., sp. *Adriano, Adriana*; magh. *Adorján, Adriána*.

10. **Agapie** – izvoarele grecești atestă în epoca creștină numele pers. *Agápe, Agápios*, cu semnificație clară pentru greci, care le puneau în legătură cu subst. *agápe* sau adj. *agapetós*. Semnificația, și mai ales evoluția semantică a gr. *agápe* sunt interesante nu numai din punctul de vedere al onomasticii, ci și din cel al vocabularului comun, întrucât subst. gr. apare și în română, sub forma neologismului *agapă* „masă prietenească, banchet, petrecere”. Însemnând inițial „dragoste” *agápe* desemnează în N.T. sentimentul de „dragoste creștină de aproapele tău”. Către sfârșitul sec. 2 d.Cr. gr. *agápe* e atestat cu un nou sens: banchet frățesc cu scopuri liturgice, care explică actualul *agapă*. Pornindu-se de la semnificația pur creștină a lui *agápe* și *agapetós*, numele personale amintite devin favorite în rândurile credincioșilor din primele secole d.Cr. Intermediar slav. Forme ale prenumelui: *Agapit, Agapion, Agapiu* (masc.); *Agafia, Gafia* (fem.). Forme în alte limbi: fr. *Agapit*; it. *Agapito*; sp. *Agapito*; germ. *Agapitus*; magh. *Agapion*.
11. **Agapiu** vezi *Agapie*
12. **Agata** – prenume exclusiv fem., larg răspândit și destul de frecvent în onomastica europeană, *Agata* reproduce gr. *Agathé*, clar din punctul de vedere al semnificației, întrucât corespunde formei fem. a adjectivului *agathós, agathé, agathón* „bun”. Datorită semnificației, numele a pătruns în onomastica creștină. Probabil că popularitatea formei fem. este legată și de apropierea de subst. *agată* „piatră prețioasă, dură și divers colorată”, cu care, în ciuda asemănării formale, nu are nici o legătură etimologică. Forme ale prenumelui: *Agatia, Agatiia, Gatia, Agafița, Gafița, Agahia*. Forme în alte limbi: engl. *Agatha*; fr. *Agathe*; germ. *Agatha*; it. *Agata*; magh. *Ágáta, Ágota*.
13. **Agatia** vezi *Agata*
14. **Ágnes** – corespondentul magh. al numelui pers. fem. *Agnes*, care reproduce. gr. *(H)agnes*. Existența numelui o atestă atât izvoarele

- grecești (correspondentul masc. *Hagnon* încă de la Tucidide) precum și cele latine, fie cu valoare de cognomen, fie purtat de servi și libertți (*Hagne* apare și la Horațiu, dovedind preferința poezilor romani pentru nume fem. grecești). Format de la adj. (*h*)*agnós*, (*h*)*agné*, (*h*)*agnón*, cu sensul de „pur, curat, cast”, și, mai târziu. chiar „sfânt”, (*H*)*agné*, redat în limba latină și prin *Agnés*, pătrunde cu ușurință în onomastica creștină. Atestat sub diverse forme, *Agnés* se răspândește mai rapid în țările apusene, probabil și datorită apropierii, prin etimologie populară, de *agnus* „miel”, a cărui valoare simbolică e recunoscută în religia creștină. La români, *Agnés* este împrumut din Apus. Forme în alte limbi: engl. *Agnes*; fr. *Agnès*; germ. *Agnes*; it. *Agnese*; sp. *Inés*; magh. *Ágnes*.
15. **Ágoston** vezi *Augustin*, *Augustina*
 16. **Aida** – nume calendaristic creștin, de proveniență din onomastica italiană, cu semnificația de „fericită, cunoscută”. Numele a devenit popular datorită cunoscutei opere a lui Giuseppe Verdi *Aida*.
 17. **Albert** – este un vechi nume germanic, mai exact de origine francă. Ca aproape toate numele germanice și slave, este un nume compus din două elemente care inițial erau cuvinte comune: al doilea element este, cu siguranță, adj. *berth* cu înțeles de „celebru, strălucitor”. În schimb, primul element se poate explica atât prin *adal*, *adhal* „noblețe” (deci *Adalberth*, de unde, prin reducere, *Alberth*), cât și prin *ala* „tot” (deci *Alberth*), ceea ce înseamnă că *Albert* poate fi rezultatul evoluției normale a două nume inițial diferite. Formele feminine sunt *Alberta* și *Albertina*. Formele scurte, moderne, de influență occidentală sunt *Bert* și *Berta*. Forme în alte limbi: engl. *Albert*; germ. *Albert*, *Albrecht*; it., sp. *Alberto*; magh. *Albert*, *Adalbert* (hipoc. *Béla*).
 18. **Albina** – formă a numelui pers. fem. *Alba*, nume afectiv, desemnând o particularitate fizică (tenul sau părul de culoare foarte deschisă sau, dimpotrivă, poate fi poreclă dată ironic persoanelor cu tenul și părul de culoare închisă), este folosit încă înainte de contactul cu slavii, atât cu valoare de nume de botez, cât și ca supranume. *Al-*

bul(-a) nu este calendaristic. Derivatele *Albin*, *Albina*, răspândite și datorită influenței latino-catolice, sunt nume calendaristice catolice vechi.

19. **Aleksandar** vezi *Alexandru*, *Alexandra*
20. **Alen** – nume pers. masc., formă pentru *Alan*, de origine galică sau celtică, cu semnificație incertă: se pune în legătură cu subt. *pietricică* sau cu adj. *frumos*, *plăcut*. Forme în alte limbi: engl. *Allen*.
21. **Alessia** vezi *Alexa*
22. **Alex** vezi *Alexa*
23. **Alexa** – corespunde vb. gr. *alexein* „a apăra”, și este considerat în mod curent un hipoc. al compuselor gr. cu *alex-* (*Alexandros*, *Alexarhos*, *Alexippos*, *Alexamenos* etc.). Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme sub care a circulat și circulă numele: *Alexe*, *Alexa*, *Alexie*, *Alexia*, *Alexu*, *Olexa*, *Alexina*, *Alex*. Forme în alte limbi: engl. *Alexis*; fr. *Alexis*, *Alex*; germ. *Alexius*; it. *Alessio*, *Alessia* (forme moderne); magh. *Alex*, *Alexia*.
24. **Alexander** vezi *Alexandru*, *Alexandra*
25. **Alexandre** vezi *Alexandru*, *Alexandra*
26. **Alexandrina** vezi *Alexandru*, *Alexandra*
27. **Alexandru**, **Alexandra** – prenume larg răspândite în Europa și în afara granițelor ei, frecvente și cu o îndelungată tradiție, *Alexandru* și *Alexandra* reproduc vechile nume de persoană gr. *Aléxandros* și *Alexándra*. Dacă răspândirea și popularitatea numelui sunt strâns legate de faima celebrului rege și cuceritor macedonean, numele este cu mult mai vechi în onomastica Greciei antice, fiind inițial atestat chiar în *Iliada* ca un alt nume al lui Paris, fiul lui Priam. Mai târziu, în *Descrierea Eladei* de Pausanias, fem. *Alexandra* apare ca supranume pentru *Cassandra*, fiica lui Priam și sora lui Paris. Încadrat în-

- tr-o bogată familie de vechi nume de persoană compuse, numele era în mod curent interpretat de greci drept un compus cu semnificația „apărător al poporului său” (*alexein* „a apăra” și *aner, andros* „bărbat, luptător”). Se pare că aceasta este o etimologie populară, semnificația numelui rămânând obscură. *Alexandru(-a)* este un nume bine reprezentat în calendarul creștin. Romanul popular *Alexandria* („Romanul lui Alexandru”), ajuns prin intermediul culturii slave, a fost un factor determinant în răspândirea numelui în Europa. O parte din elementele familiei numelui *Alexandru*, hipocoristice sau derivate, create pe teren românesc: *Alecu, Aleca, Leca, Lec(u), Lexi, Lisandru, Lixandru, Lisăndrina, Sandru, Sandra, Alexandrin, Alexandrina, Sandrin, Sandrina, Sanda, Sandu, Drina, Șăndru* etc. Forme în alte limbi: engl. *Alexander* (cu hipoc. *Sandy, Sanny*); fr. *Alexandr*; germ. *Alexander, Alexandra*; it. *Alessandro, Alessandra* (cu hipoc. *Sandro, Sandra*); sp. *Alejandro, Alejandra*; magh. *Sándor, Alexandra, Alexa*; srb. *Aleksandar, Aleksandra* (cu hipoc. *Sandra, Sanja, Saša*).
28. **Alfred** – nume pers. masc. de proveniență din engleza veche, este un compus din elementele *elf*- „elf” și *-red* „sfat”.
29. **Alicia** vezi *Alisa*
30. **Alin, Alina** – aceste prenume, destul de frecvente în onomastica românească, sunt considerate creații românești de la vb. *a alina*, lucru foarte puțin probabil. Cele două forme își găsesc corespondente perfecte în alte limbi. În fr. *Alin* este un vechi nume de botez de origine germanică (inițial, o formă abreviată din nume compuse cu radicalul *al* „tot, întreg”, iar *Alina* este în italiană, germană, etc. o foarte curentă formă hipoc. de la *Adelina* (derivat de la *Adela*). Dacă *Alina*, mult mai frecvent, este cu siguranță un împrumut modern, *Alin* poate fi considerat forma masc. românească.
31. **Alisa** – prenume nu prea frecvent în onomastica românească, este un împrumut modern din onomastica apuseană. Numele este frecvent în franceză și în engleză, unde are forma *Alice*. Forme în alte limbi: sp. *Alicia*; magh. *Aliz*.

32. **Amalia** – prenume împrumutat din Occident, este la origine o formă scurtă dintr-un vechi nume de persoană germ. *Amalaberga*, compus din *amal-* și *-berga*. În istoria goților este atestată o dinastie regală a *Amalilor* (în latină, forma de singular era *Amala* sau *Amalus*), de la numele de persoană **Amalos*, corespunzător cuvântului gotic neatestat **amals* „valoros, neobosit”. Al doilea element provine din cuvântul gotic *baïrgan* „a apăra”, sensul compusului putând fi „apărător al Amalilor”. Existența unor forme cu *-e-* în loc de *-a-* (rom. *Amelia*) complică lucrurile. În anumite regiuni din Europa, la fel, *Amalia* se confundă cu *Amélia*, nume de origine grecească, corespunzător lui *Amelios* „fără griji”.

33. **Amelia** – nume grecesc, corespunzător lui *Amelios* „fără griji”, pătruns în Occident prin filieră slavă. Referitor la acest nume pers., la Uzdin înregistrăm înlocuirea lui *-m-* cu *-n-*: *Anelia*.

34. **Ana** – este unul dintre cele mai răspândite și frecvente prenume fem., care reproduce un vechi nume de persoană ebraic *Hannah*. Specialiștii apropie numele ebraic de vb. *hanan* „a avea milă, a binevoi”, divergențe de părerii existând numai în ceea ce privește forma originară a numelui. În mod curent, se consideră că *Hannah* provine dintr-un subst. cu sensul de „milă, bunăvoință”, dar, dat fiind specificul vechii onomastici biblice, este preferabilă o altă interpretare, care include numele în discuție în familia teoforicelor frazeologice: *Hannah* ar fi, deci, o abreviere, prin eliminarea numelui divinității, dintr-o frază verbală, care ar însemna „Iahve a avut milă, Iahve s-a îndurat” (i s-a dăruit, potrivit textului biblic, Anei un fiu). Redat în greacă și în latină prin *Anna*, numele se răspândește în toată Europa, datorită mai ales cultului dedicat mamei fecioarei Maria. Formele și derivatele prenumelui *Ana*, create pe teren românesc sau împrumutate, sunt frecvente și astăzi ca hipocoristice sau nume independente: *Anca*, *Anica*, *Nica*, *Anișoara*, *Anița*, *Anuica*, *Anușca*, *Anuța*, *Ancuța*, *Anicuța*, *Cuța*, *Nuța*, *Nușca* etc. Forme aspusene: *Aneta*, *Neta*, *Net(t)i*, *Netuța* (deriv. românesc), *Anita*, *Anina*, *Nana*, *Ani*. Forme în alte limbi: engl. *Anne*; fr. *Annie*; it. *Anna*; germ. *Hanna*; sp. *Anna*; srb. *Ana*, *Anka*, *Ankica*.

35. **Anamaria** – nume pers. fem., este compus din antroponimele *Ana* și *Maria*.
36. **Anastasia** – nume devoțional, de origine greacă, este o creație creștină de la termenul *anástasis*, folosit în epoca creștină cu sensul de „înviere din moarte” și consacrat de Biserică cu sensul de „învierea lui Hristos”. *Anastasia* este un nume cu largă reprezentare în calendarul creștin. Intermediar slav. Forme și derivate împrumutate sau create pe teren românesc în secolele trecute: *Nastasia*, *Nasta*, *Nastea*, *Tăsia*, *Tasea*, *Nastasica*, *Sica*, *Nastasița*, *Sița*, *Nastina*, *Anastase*, *Năstase*, *Tasie*, *Siia* etc. Forme în alte limbi: germ. *Anastasia*; it. *Anastasia*; magh. *Anasztázia*.
37. **Anca** vezi *Ana*
38. **Ancuța** vezi *Ana*
39. **András** vezi *Andrei*
40. **Andre** vezi *Andrei*
41. **Andreas** vezi *Andrei*
42. **Andre(e)a** vezi *Andrei*
43. **Andrei** – răspândit și frecvent, de veche tradiție la români, acest prenume reproduce numele pers. gr. *Andréas*. În mod obișnuit explicat prin subst. *andreia* „bărbăție, curaj”, *Andreas* pare mai degrabă un hipoc. în -as al unui nume pers. compus cu *anér*, *andrós* „bărbat”. Nume calendaristic creștin, se răspândește rapid datorită faimei unuia dintre cei doisprezece apostoli ai lui Isus. Probe lingvistice incontestabile dovedesc vechimea și popularitatea cultului lui *Andrei* la români, bulgari, sârbi, croați, albanezi. La români, cultul creștin s-a grefat pe o serie de elemente păgâne vechi, credințe și rituri magice. Cum 30 noiembrie este „cap de iarnă”, *Andrei* este considerat mai mare peste lupi și alte fiare sălbatice. Noaptea de 30 noiembrie, un fel de sărbătoare a lupilor și strigoilor, este prilejul

multor vrăjitorii și farmece, dintre care interesant ni se pare, prin legătură cu semnificația inițială a numelui *Andrei*, obiceiul „făcutului de ursit” (tinerele fete încearcă să-și afle flăcăul dorit să le ia de soție). Numele a pătruns la români înainte de venirea slavilor, fiind preluat de populația daco-romană din latina balcanizată, unde circula printre creștini. Din această perioadă au rămas formele *Îndrea* și *Undrea*, ca denumiri populare ale lunii decembrie în dialectele sarde *Santandria* și în unele regiuni din Spania *Sanandrés*, ambele pentru luna noiembrie. Numele este reluat mai târziu prin intermediar greco-slav și formează pe teren românesc un mare număr de hipocoristice și derivate: *Andrei*, *Andrii*, *Andrieș*, *Andrica*, *Andriță*, *Andru(l)*, *Andora*, *Andreca*, *Anderca* etc. Sub influență occidentală apar formele fem. *Andreina*, *Andre(e)a*. Forme în alte limbi: engl. *Andrew*; fr. *André*; germ. *Andreas*; it. *Andréa*; sp. *Andres*; magh. *András* (hipoc. *Bandi*); srb. *Andreja*, *Andrija*.

44. **Andreja** vezi *Andrei*
45. **Andriana** vezi *Adrian*, *Adriana*
46. **Andrija** vezi *Andrei*
47. **Anda** vezi *Angel*, *Angela*
48. **Andelija** vezi *Angel*, *Angela*
49. **Andelka** vezi *Angel*, *Angela*
50. **Angel**, **Angela** – frecventul prenume fem. *Angela* și mult mai rarul masc. *Angel* sunt împrumuturi moderne din onomastica occidentală. Prenume de inspirație religioasă, lat. *Angelus* corespunde subst. lat. *angelus* „înger”, cuvânt împrumutat de romani de la greci. În literatura greacă precreștină, *ángelos* (pronunțat | -ghe- |, cu semnificația „trimis, sol”, apare în legătură cu diferitele divinități ale infernului, fiind considerat și protector al morților (asemenea „soli ai divinității” apar și în religia babiloniană). Ca prenume au pătruns în onomastica românească mai întâi prin intermediar slav, fiind ates-

tate sub forme deriv. și hipoc. frecvente și astăzi: formele *Anghel*, *Anghela*; derivatele *Angheluță*, *Anghelache*, *Anghelica*, *Anghelina*, *Anghelușa*; hipoc. *Anghei*, *Anghie* etc. În epoca modernă au fost preluate formele apusene, continuatoare ale lat. *Angelus*: *Angel*, *Angelo*, *Angelica*, *Angelina*; hipoc. fem. *Gela* (și corespondentul masc. *Gelu*). Forme în alte limbi: fr. *Angel*, *Angèle*; it. *Angelo*, *Angela*, *Angelica*, *Angelina*; sp. *Angel(es)*, *Angela*; magh. *Angelus*, *Angyalka*; srb: *Anđelija*, *Anđelka* (hipoc. *Anđa*).

- 51. **Angelica** vezi *Angel*, *Angela*
- 52. **Angelo** vezi *Angel*, *Angela*
- 53. **Angyalka** vezi *Angel*, *Angela*
- 54. **Anelia** vezi *Amelia*
- 55. **Aneta** vezi *Ana*
- 56. **Anghel** vezi *Angel*, *Angela*
- 57. **Anghelina** vezi *Angel*, *Angela*
- 58. **Anica** vezi *Ana*
- 59. **Anicuța** vezi *Ana*
- 60. **Anișoara** vezi *Ana*
- 61. **Anita** vezi *Ana*
- 62. **Anița** vezi *Ana*
- 63. **Ankica** vezi *Ana*
- 64. **Antal** vezi *Anton*

65. **Anthony** vezi *Anton*

66. **Antița** vezi *Anton*

67. **Anton** – reproduce numele gentilic lat. *Antonius* (fem. *Antonia*), probabil etrusc, cu semnificație obscură. La popularitatea numelui a contribuit, în special, cultul lui Antonie cel Mare (251-356), născut la Koma, în Egipt, considerat în tradiția ecleziastică drept primul anahoret creștin și fondator al vieții călugărești. A fost supus în deșert ispitelor diavolului, ceea ce a servit temă a numeroase opere literare și de pictură. În credințele populare, este considerat patronul animalelor domestice. Alături de *Antonius* sunt cunoscute și derivatele lat. *Antoninus*, *Antonina*. *Antonie* și *Antonin* care apar în calendarul creștin. Intermediar slav. Forme vechi (împrumuturi și creații românești): *Antonie*, *Antonaș*, *Antul*, *Tule(a)*, *Anta*, *Antin*, *Antache*, *Antula*, *Ton(a)*, *Tone(a)*, *Tonie*, *Tonu(l)*, *Antonca*, *Antița*; *Andonie*, *Andon*, *Don(a)*, *Done(a)*, *Doncea*, *Donciu*, *Donici*; *Antona*, *Antoana*, *Antoniada*, *Donca*. Formele vechi feminine au fost înlocuite treptat de forme recente de proveniență apuseană: *Antonia*, *Antoaneta*, *Antonela*, *Antonel* (corespondentul masc.), *Antonina*; hipoc. *Toni*, *Tony* este folosit pentru ambele genuri. Forme în alte limbi: engl. *Anthony*; fr. *Antoine*, *Antoinette*; it., sp. *Antonio*, *Antonia*; magh. *Antal*, *Antonella*; srb., bg. *Antonije*, *Tonka*, *Donka*; cr. *Antun*.

68. **Antonel** vezi *Anton*

69. **Antonela** vezi *Anton*

70. **Antonia** vezi *Anton*

71. **Antonije** vezi *Anton*

72. **Antonio** vezi *Anton*

73. **Antun** vezi *Anton*

74. **Anuica** vezi *Ana*

75. **Anuşca** vezi *Ana*
76. **Anuţa** vezi *Ana*
77. **Apolonia** – prenume foarte rar, reproduce numele de pers. gr. *Apolonia*, în care se recunoaşte cu uşurinţă numele lui *Apolo*, unul dintre cei mai vechi zei ai Greciei antice. La origine probabil zeu al turmelor (arcadienii şi-l reprezentau în chip de berbec), *Apolo* era celebrat în lumea antică drept zeu al luminii, ocrotitor al artelor, poeziei şi a muzicii sau ca renumit precizător al viitorului. Problema lămuririi originii şi semnificaţiei numelui acestui zeu cunoscut este destul de dificilă. Nu este imposibil să fie un nume indo-european, dar, având în vedere vechimea şi valoarea lui, nu trebuie exclusă nici ipoteza unei adaptări greceşti pentru un nume din vechile limbi ale Asiei Mici. Cei care au considerat numele ca indo-european propun o legătură între *Apolo* şi radicalul **apel-* „a fi tare, puternic”. O interpretare mai nouă încearcă apropierea de numele hitit *Apullunas* (în hitită, numele ar fi o formaţie din *abullu* „poartă”), explicaţie tentată din două motive: în primul rând, numele este apropiat tot de un nume propriu, iar în al doilea rând, acceptând sensul originar de „poartă”, s-ar putea explica epitetul grecesc *thyraios* (gr. *thyra* „poartă”, probabil de aici şi numele ţinutului *Thyreea*, între Argos şi Sparta). În latină, numele trece sub forma *Apollo*. Prenumele *Apolonia* este simţit astăzi ca forma fem. corespunzătoare masc. *Apolo*, dar probabil originea lui este alta. Din epoca veche, exista la Roma un nume de persoană *Aplonius*, *Apolonius*. Sub influenţa culturii greceşti, vechiul nume italic a fost transformat în *Apollonia* (după gr. *Apollónios*, fem. *Apollonia*). Forme în alte limbi: it. *Apollo*, *Apollonia*; magh. *Apolló*.
78. **Arandel** – nume pers. masc. grecesc, provine din srb. *arhandel*, care are la bază gr. *arhágellos* „căpetenie a îngerilor”.
79. **Aranka** vezi *Aurel*, *Aurelia*
80. **Arcadie** – vechi nume grecesc, reproduce forma *Arkádios*, corespunzător adj. *arkádios* „locuitor din Arcadia, arcadian”. Ca formă,

gr. *arkadia* este un adj. feminin (corespunzător lui *arkádios*) derivat de la *Arkás*, numele unui cunoscut personaj mitologic, fiul lui Zeus și al nimfei Callisto, care ar fi domnit în Peloponez și de la care ar proveni numele Arcadiei. Dar, cum însuși Ovidiu, care ne povestește această legendă, se îndoiește de descendența arcadienilor din miticul *Arkás*, numele *Arcadiei* rămâne obscur din punct de vedere etimologic. Numele a pătruns în onomastica românească datorită influenței ruse moderne, pe cale cultă. Forme în alte limbi: it., sp. *Arcadio*; magh. *Arkád*, *Arkos*; srb. *Arkadije*.

81. **Armin** vezi *Hermin*
82. **Arnold** – prenume de largă popularitate în onomastica occidentală, este, la origine, un vechi nume germanic compus, având semnificația de „vultur” și „putere”. Întâlnit mai ales în Germania, în Anglia și Franța, a supraviețuit ca prenume continuând să rămână agreat.
83. **Aron** – prenume masculin. Provine, se pare, din ebraică, însemnând „muntean” sau dintr-un nume egiptean de mai mică însemnătate. În V.T. *Aaron* a fost fratele lui Moise și primul mare Preot al Israeleului.
84. **Arpád** – nume pers. masc. maghiar, corespunde subst. „semințe”.
85. **Artemije** – corespondentul srb. al lui *Artemie*, care reproduce numele de pers. gr. *Artémios*, atestat numai în epoca greco-romană și preluat în latină sub forma *Artemius*. După cum se observă, la baza prenumelui se găsește *Artemis*, numele uneia dintre cele mai vechi divinități ale Greciei antice. *Artemis* era celebrată din vremuri foarte vechi ca zeiță a vânătorii. Fiică a lui Zeus și a Latonei, soră a lui Apolo, zeul luminii, *Artemis* era însăși cea mai mare divinitate lunară a grecilor, dăruia viață tuturor ființelor, era protectoarea oamenilor, animalelor și plantelor, binecuvânta nașterea și nunta. În mod curent, numele este apropiat de adj. gr. *artemés* „sănătos, teafăr”, sau de un termen neatestat **artidemes* „cu corp curat”. Cum însă și adj. amintit rămâne obscur din punct de vedere etimologic, unii cercetători presupun că *Artemis* și chair *artemés* sunt adaptări grecești

- ale unor cuvinte preelenice din vechile limbi vorbite de populațiile din Asia Mică. Forme în alte limbi: it., sp. *Artemio*; magh. *Artemisz*.
86. **Artur** – prenume cu origine și semnificație obscură. S-au propus un etimon latin și altul celt: forma irlandeză *art*, care corespunde unui cuvânt cu sensul de „piatră” și altuia, omonim, cu sensul de „urs”. Cu acest ultim înțeles, *art* face parte din aceeași familie de cuvinte în care intră gr. *arktos* și lat. *ursus*, de unde vine *urs* în română. Împrumut din Occident. Forme în alte limbi: engl. *Arthur*; it., sp. *Arturo*; germ. *Artur*; magh. *Artúr*.
87. **Arzén** – corespondentul magh. al lui *Arsenie*, care reproduce numele de pers. *Arsénios*. Numele grecesc are semnificație clară, întrucât are la bază adj. *arsénios*, dintr-un mai vechi *arsenikós* „bărăbătesc, viril”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme în alte limbi: fr. *Arsène*; it., sp. *Arsenio*; germ. *Arsen*; magh. *Arzén*.
88. **Atanas vezi Atanasie**
89. **Atanasie** – reproduce gr. *Athanásios*, care are la bază adj. gr. *athanatos* „nemuritor” și subst. *athanasia* „nemurire”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme înregistrate în onomastica românească: *Atanas*, *Atănase*, *Tănase*, *Tanasie*, *Atănasie*, *Antanasie*, *Aftănasie*, *Afanasie* și fem. *Atanasia*, *Tanasia*, *Nasia* etc. Forme în alte limbi: fr. *Athanase*; germ. *Athanasius*; it. *Atanasio*; magh. *Atánáz*. Forme locale: *Tănuț* (înregistrată la Uzdin).
90. **Augustin, Augustina** – reproduc numele pers. lat. *Augustinus*, *Augustina*, derivate adjectivale cu valoare de cognomen de la *Augustus*, nume celebru în istoria romană. În terminologia religioasă și probabil chiar magică, *augustus* însemna „cel care trezește viața, cel care împarte binefaceri”, probabil un derivat din **augus* „puterea de a face să crească”. Cele două cuvinte sunt strâns înrudite cu *augur* și *augurium*, lucru sesizat chiar și de antici. *Augurul* era preotul care putea prezice viitorul după zborul, cântecul și chiar măruntaiele păsărilor, interpretarea acestor elemente numindu-se *augurium* sau *auspicium* – din *avis* „pasăre” și *spicio/specio*, -ere „a privi” (de

aici expresiile „de bun augur” sau „de bune auspicii”). Cu timpul, *augustus* începe să fie folosit și cu sensul „consecrat de auguri, pus sub bune auspicii”. O serie de evenimente social-politice din viața romanilor au ca urmare aplicarea acestui termen și unei persoane. În 13-14 ianuarie î.Cr., Caius Iulius Caesar Octavianus cedează senatului și poporului toate puterile, inclusiv guvernarea provinciilor. Apreciindu-i atitudinea democratică, senatul îi încredințează în continuare guvernarea provinciilor expuse războaielor, comanda armatei și hotărăște să i se acorde cununa civică, să i se dea supranumele *Augustus* și la fel să se numească și luna în care s-a născut. Începând cu Octavian, alături de titlul de *imperator* și de nomen gentilicium Caesar, supranumele onorific *augustus* intră în titulatura tuturor împăraților romani, fiind reluat mai târziu de numeroși monarhi și principii din apusul Europei, cu noul sens de „împărat, cezar”. Devenite independente, *Augustin* și *Augustina* încep să se răspândească în Europa prin intermediul Bisericii. Preluat din greacă, fostul cognomen roman ajunge la slavi și la români, dar sub forma *Avgustin*. După 1848, *Augustin* și *Augustina* se folosesc tot mai rar, ele fiind înlocuite cu formele savante *August*, *Augusta*. Forme în alte limbi: engl. *Austin*; fr. *Auguste*; germ. *August*; it. *Augustino*, *Agostino*; sp. *Augusto*; magh. *Ágost*, *Ágoston*.

91. **Aurel, Aurelia** – prenume frecvente în perioada contemporană, masc. *Aurel*, *Aureliu*, *Aurelian* și fem. *Aurelia*, *Aureliana* sunt împrumuturi, pe cale cultă, din vechea onomastică latină, reproducând numele pers. *Aurelius* și *Aurelia*, respectiv *Aurelianus*, *Aureliana*. *Aurelius*, la origine un derivat adjectival în *-ius* care desemna descendența din vechea și nobila gintă *Aurelia*, e atestat încă din epoca republicană și provine dintr-o formă anterioară *Auselius*. Încă din Antichitate, numele era considerat neroman. Cunoscutul gramatic Festus susținea originea sabină a lui *Auselius* (devenit, prin rotacism, *Aurelius*) și chiar îl apropia de un cuvânt care în limba acestei vechi populații italice însemna „soare”. Lingviștii moderni pornesc de la aceste observații, aducând noi fapte în sprijinul originii italice. Numele soarelui în limba sabinilor trebuie să fi fost **ausel*. Termenul sabin era considerat o contaminare a două teme indo-europene care denumeau soarele: **aus* (de unde provin lat. *aurora*) și **sauel-* (din

care provin lat. *solis* și rom. *soare*). Această explicație ar încadra deci numele Aurelius în seria numelor teoforice și l-ar apropia de cultul unei divinități solare italice. Etimologia propusă este preferabilă aceleia care susține că Aurelius ar proveni din subst. *aurum* „aur”. Forme ale prenumelor: *Aureliu*, *Aurel*, *Aurelia*; deriv. *Aurelian*, *Aureliana*, *Rica*, *Aurisă* s-au format pe teren românesc de la numele menționate. Forme în alte limbi: engl. *Aurelia*, *Aurelian*; fr. *Aurel*, *Aurélie*; it. *Aurelio*, *Aurelia*; sp. *Aureliano*, *Aurelia*; magh. *Aurél*, *Aurélia*.

92. **Aurelian** vezi *Aurel*, *Aurelia*

93. **Aurélie** vezi *Aurel*, *Aurelia*

94. **Aurica** vezi *Aurora*

95. **Aurică** vezi *Aurora*

96. **Aurora** – prenume modern, *Aurora* reproduce lat. *Aurora*, numele zeiței dimineții în mitologia romană. Identică cu *Eós* a grecilor, „cea cu degete trandafirii”, fiica lui Hyperion, soră cu Helios (Soarele) și cu Selene (Luna), soția frumosului Tithonos, cel preschimbat în greier, *Aurora* deschide porțile zorilor prin care va trece zeul cel strălucitor, Soarele. În latină, *aurora* însemna „zori”. Cuvântul provine dintr-un vechi **ausosa* (neatestat, dar cu ușurință refăcut din *aurora*, întrucât în latină -s- intervocalic trece la -r-), înrudit cu sabinul **ausel* „soare”. Ca prenume fem. la români, *Aurora* este modern și de origine cultă, folosit uneori pentru fetele născute în zorii zilei. Ca hipoc. apar *Aura*, *Aurica* (forma masc. *Aurică*), *Rorica*. Forme în alte limbi: fr. germ. *Aurore*; rus. *Avrora*.

97. **Avram** – răspândit în toată Europa, dar neatingând niciodată indici de frecvență prea ridicați, *Avram* este numele unui important personaj biblic, interpretat de Sfânta Scriptură astfel: „Iată legământul Meu, pe care-l fac cu tine: vei fi tatăl multor neamuri. Nu te vei mai numi *Abram*, ci numele tău va fi *Abraham*, căci te fac tatăl multor neamuri”. Specialiștii consideră că explicația biblică este o etimolo-

gie populară și corelează ebr. *Abram* cu alt nume biblic, *Abiram*, sau cu numele pers. asiro-babilonian *Abiramu*. În acest context, *Abram* este un compus din elementele *ab-* „tată” și *-ram* „măreț, înălțat”, cu semnificația „tatăl este măreț”, sau este raportat la un nume mesopotamian, *Abaamrama* sau *Abaamram*, construcție frazeologică cu sensul „e mare cât tatăl său”, nume ce desemnează originea nobilă a purtătorului. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme în alte limbi: engl., germ. *Abraham*; fr. *Abraham*, *Abram*; it. *Abramo*; sp. *Abrahán*; magh. *Abrahám*.

98. **Axente** – reproduce o formație grecească târzie, *Auxentios*, probabil creație a onomasticii creștine de la vb. *auxáno* „a se înmulți, a se înălța”. Numele ajunge la români, nefiind însă niciodată frecvent. Astăzi e mai frecvent ca nume de familie.

B

99. **Badea** – nume pers. masc., corespunde cvt. *bade*, termen vechi românesc de respect amical față de cei mai în etate.

100. **Balázs** – nume pers. masc., corespondentul magh. al lat. *Blasius*, nume gentilic la romani, explicat de Tagliavini prin vechiul latin *blaesus* „bâlbâit, șontorog”.

101. **Baltazar** – rar în onomastica românească, *Baltazar* este un vechi nume de origine asiro-babiloniană, care datorită Bibliei și mitologiei creștine, a avut șansa să supraviețuiască și să se răspândească în Europa. În V.T. apar două personaje ale căror nume stau la baza actualului *Baltazar*: primul este *Belșatar*, fiul lui Nabucodonosor (în realitate este vorba despre fiul lui Nabonide, asociat de acesta la domnie în anul 542 î.Cr. și ucis în anul 539), iar al doilea este chiar profetul, *Daniel*, denumit în Babilon *Beltșatar*. Cele două forme corespund numelor teoforice asiro-babiloniene *Belșarusur* și *Balatșarusur*, în care se poate recunoaște cu ușurință numele zeului *Bal*. La origine formații frazeologice diferite a căror semnificație ar fi „Bal să-l apere pe rege” sau „Bal să apere viața lui”, cele două nume au fost redactate în greacă și latină prin *Baltásaros/Balthasar*, *Balthassat*, *Balthazar*. Prezența acestuia în onomastica europeană nu e legată de personajele biblice amintite, ci de legenda „celor trei crai de la răsărit” (*Gaspar*, *Melchior* și *Baltasar*) care ar fi venit la Betleem, să se închine pruncului Isus. Forme în onomastica românească: *Boldisar*, *Boldișar*, *Boldojar*. Forme în alte limbi: germ. fr. *Balthasar*; it. *Baldassare*; sp. *Baltasar*; magh. *Baltazár*.

102. **Bandi** vezi *Andrei*

103. **Barbara** – prenume modern, reproduce cognomenul latinesc *Bárbara*, corespondentul fem. pentru *Barbarus*. Semnificația numelui era clară pentru romani: adj. și apoi subst. *barbarus* însemna „străin” (toți neromanii erau *barbari*), la fel ca și în greacă. Inițial, gr.

bárbaros însemna „bâlbâit” și desemna pe orice străin care vorbea o limbă neînțeleasă de greci, asemuită de aceștia cu *bâlbâiala*. Cu apariția creștinismului, *bárbaros* era uneori folosit și cu sensul de „necredincios, necreștin”, fiind deci sinonim cu *paganus* „păgân”. Filieră slavă: *Varvara*, *Vărvara*, *Vârvara*, *Vârva*. Forme în alte limbi: magh. *Borbála*.

104. **Bazil** vezi *Vasile*

105. **Băluța** – nume pers. fem. (înregistrat la Torac), corespunde adj. *bāl*, în graiul bănățean cu sensul de „blond”.

106. **Béla** vezi *Albert*

107. **Beniamin** – reproduce vechiul nume biblic (V.T.) ebraic *Benyamîn*, pentru interpretarea căruia s-au propus mai multe soluții. Potrivit ipotezei biblice, *Benyamin* este un compus format din *ben-* „fiu” și *-yamîn* „dreapta, mâna dreaptă, putere”. Cum „dreapta” simboliza norocul, fericirea, unii comentatori ai textelor ebraice explică vechea interpretare prin „fiul norocului, al fericirii”. În legătură cu numele seminției, *Benyamin* a fost interpretat ca „fiul sudului” (partea dreaptă indicând sudul). Filieră greco-slavă: *Veniamin*, *Veniamina*. Forme în alte limbi: engl. *Benjamin*; fr. *Benjamin*; it. *Beniamino*; magh. *Benjámin*.

108. **Bernard** – reproduce un vechi nume de persoană atestat încă în sec. 7 în Franța sub forma *Berinhart*. Dacă specialiștii sunt de acord în unanimitate că este vorba de un nume compus cu elementul *-hard* „tare”, dificultățile și soluțiile divergente apar în ceea ce privește prima parte, *Bern-*. Ipoteza cea mai accesibilă apropie acest element de cuvântul vechi germ. *bero* „urs” (engl. *bear*), prezența sunteului *-n-* explicându-se prin vechiul nordic *bjorn* (*Björn* este un cunoscut prenume suedez actual). Semnificând la origine „urs puternic”, *Bernhard* s-ar încadra astfel într-o lungă serie de antroponime formate de la nume de animale (la români *Ursu*, *Lupu* etc.). Formele *Barnat*, *Bărnat*, *Bârnat*, *Bernat*, care apar după 1500, începuseră să fie purtate și de români, probabil sub influența maghiară sau săsească. Actualele *Bernard*, *Bernardin*, *Bernardina* sunt de proveniență

apuseană. Forme în alte limbi: fr. *Bernard*; germ. *Bernhard*; it., sp. *Bernardo*; magh. *Bernát*.

109. **Bernát** vezi *Bernard*

110. **Berta** – provine dintr-un vechi nume germanic, *Bertha*, format din adj. *berht* „strălucitor, glorios”. Împrumut din onomastica occidentală, *Berta* este și un hipoc. obișnuit al fem. terminate în *-berta* (*Alberta*, *Roberta* etc.). Forme în alte limbi: engl. germ. *Bertha*; it., sp. magh. *Berta*.

111. **Bianca** – este un împrumut pe cale cultă din italiană, are la bază adj. *bianco* „alb” (formele masc. *Bianco*, *Bianchi* sunt cunoscute nume de familie). Forme în alte limbi: engl. *Bianca*; fr. *Blanche*; germ. *Blanka*; sp. *Blanca*; magh. *Blanka*, *Bianka*.

112. **Biljana** – nume pers. fem. slav, înseamnă „persoană blondă, albă la față; persoană plăcută”.

113. **Bisa** vezi *Biserka*

114. **Biserka** – nume pers. fem., provine din. subst. *biser* „perlă, mărgăritar”. Poate fi și un calc după *Margareta*. Forme hipoc.: *Bisa*.

115. **Blagoje** – nume pers. masc. slav, provine din adj. *blag* „blând, prietenos, milos, drag” și suf. *-oje*.

116. **Boban** – nume pers. masc. slav, provine din *bob* „bob” și suf. *-an*. Poate fi și hipoc. de la *Slobodan*.

117. **Bogdan** – vechi nume slav, compus din elementele *bog-* „Dumnezeu” și *-dan* „dat, dăruit”, sensul compusului fiind „dăruit de Dumnezeu”. De fapt, majoritatea specialiștilor sunt de acord că *Bogdan* este un calc după gr. *Théodoros* sau *Théodotos*. Din sec. 16 sunt cunoscute și formele *Bogda*, *Bogde*, *Bogdea*. Totuși, *Bogdan* a rămas în uz și la români și la popoarele slave, probându-și astfel vechimea și valoarea sa tradițională.

118. **Bogoljub** – prenume masc. slav, este considerat un calc după gr. *Theófilos*.
119. **Bojan, Bojana** – nume pers. slave. *Bojan* provine din numele pers. *Boja*, hipoc. de la *Bogoslav, Borislav*, cu suf. *-n*. *Bojana* este femininul lui *Bojan*, cu suf. *-a*.
120. **Bonina** – nume pers. fem. (înregistrat la Uzdin), corespunde adj. latinesc *bonus* „bun”.
121. **Bora** – nume pers. masc. slav, hipoc. de la *Borisav, Borislav*, provine din subst. *borac* „luptător, soldat” sau vb. *boriti se* „a lupta”. În această serie se încadrează și *Boro, Borislav* (*borac, boriti se* și *slava* „slavă, glorie”), *Borislava* (fem. lui *Borislav* cu suf. *-a*), *Borivoj* (*borac, boriti se* și *vojna* „război”).
122. **Borbála** vezi *Barbara*
123. **Boris** – vechi nume slav, cunoaște două variante etimologice: 1. nume de origine slavă, hipoc. de la compusele care au ca prim element vb. *boriti se* „a lupta”; 2. nume de origine turcească, pus în legătură adj. mongolic *bogori* „mic”. Nume calendaristic creștin.
124. **Borislav, Borislava** vezi *Bora*
125. **Borivoj** vezi *Bora*
126. **Boro** vezi *Bora*
127. **Bosiljka** – nume pers. fem. slav, corepsunde subst. *bosiljak* „busuioc” și suf. *-ka*. Aicea se încadrează și prenumele *Bosioc* (înregistrat la Ecica), care provine din subst. *busuioc* (în graiul bănățean *bosioc*).
128. **Bosioc** vezi *Bosiljka*
129. **Boža** – nume pers. masc. slav, hipoc. de la *Bogoljub, Bogosav, Božidar*. În această serie se încadrează și *Božica* (*Boža* și suf. *-ica*)

și *Božidar* (calc după gr. *Théodoros*, sau format srb. din *Božji* „al Domnului” și subst. *dar* „dar”).

130. **Božidar** vezi *Boža*

131. **Božica** vezi *Boža*

132. **Brana** – nume pers. fem. slav, hipoc. de la *Branislava*, provine din vb. *braniti* „a apăra”. În această serie se încadrează și *Brane* (hipoc. de la *Branisav*, *Branislav*), *Branko* (*Brana* și suf. *-ko*), *Branka* (fem. lui *Branko* cu suf. *-ka*), *Branimir* (*braniti* și subst. *mir* „pace, liniște”), *Branislav* (*braniti* și subst. *slava* „slavă, glorie”), *Branislava* (fem. lui *Branislav* cu suf. *-a*), *Branislavka* (fem. lui *Branislav* cu suf. *-ka*).

133. **Brane** vezi *Brana*

134. **Branimir** vezi *Brana*

135. **Branislav**, **Branislava** vezi *Brana*

136. **Branislavka** vezi *Brana*

137. **Branko**, **Branka** vezi *Brana*

138. **Brândușa** – nume pers. fem., provine din subst. *brândușă*.

139. **Brigitta** – este un vechi nume de origine celtică. Atestat în irlandeza medie sub forma *Brighid* (dintr-un mai vechi *Brigit*), numele a fost pus în legătură cu zeița *Brigantia*, un fel de *Minervă* a celților. Pe baza comparațiilor cu medio-irlandezul *bri-* „colină, trecătoare” și galicul *-briga* (cunoscut ca element de compunere a mai multor nume de locuri), numele zeiței celte pare să fi avut sensul de „înaltă, măreață”. Forme în alte limbi: fr. *Brigitte*; it. *Brigida*; germ. *Brigitte*; magh. *Brigitta*.

140. **Bruno** – prenume masculin. Provine din engleza veche având la origine semnificația de „maron”. Folosit în apusul Europei, mai des întâlnit la italieni, este un împrumut din italiană.
141. **Bucur** – nume vechi de tradiție la români, *Bucur*, face parte din familia de cuvinte *a (se) bucura, bucurie, bucuroș*. Forma se pune în legătură cu un vechi adj., astăzi dispărut, *bucur*, corespunzător albanezului *bucurë* „frumos”. Faptul că în anumite zone (de ex. în jurul Brașovului) era obiceiul ca nou-născuții să fie numiți până la botez *Bucur* ne sugerează că la baza numelui personal ar putea sta și sensul de „bucurie”, numele românești încadrându-se astfel într-o bogată familie de antroponime, vechi și răspândite la toate popoarele, care exprimau sentimentul de bucurie al părinților la nașterea copilului așteptat. Tema românească *Bucur*- este de origine autohtonă, traco-dacică. Vechimea și frecvența acestui nume e dovedită și de lungă serie de derivate, multe dintre ele devenite nume de locuri: *Bucurel, Bucuruș, Buculeț*.
142. **Budiana** – nume pers. fem. (înregistrat la Iancaid) se pune în legătură cu numele florii *văzdoagă* (în graiul bănățean *budiană*).
143. **Bujor, Bujora** – formații românești de la numele de floare *bujor*, subst. românesc fiind de origine slavă. Numele de plante devenite nume de persoane sunt frecvente la români, iar frecvența lui *Bujor* și *Bujora, Brândușa, Mugurel, Viorica* etc. se încadrează în tendința de modernizare a onomasticii românești.

C

144. **Camelia** – reproduce un vechi cognomen lat. *Cámillus*, *Cámilla*; *camillus* era folosit la romani ca termen religios, desemnând tinerii care îl asistau la sacrificii pe preotul lui Iupiter. Cuvântul este de origine etruscă și corespunde unei divinități identificate cu gr. *Hermes* și lat. *Mercurius*, cuvânt folosit și ca termen religios și ca nume personal. Forma *Camelia*, omonimă cu o plantă ornamentală a cărei denumire face parte din aceeași familie semantică, este mult mai răspândită și frecventă. Împrumut apusean modern.

145. **Camila** – corespunde vechiului cognomen *Camilla*, atestat într-o epocă veche și ocupă un loc de seamă în tradiția romană prin figura celebră a lui *Marcus Furius Camillus* (salvatorul Romei de gali) sau a fecioarei războinice *Camilla*, imortalizată de Vergiliu în *Eneida*. La vechii romani, *camillus* era însă și termen comun din sfera limbajului religios: prin acest cuvânt erau desemnați tinerii de bună condiție care îl asistau la sacrificii pe *flamen Dialis*, preotul lui Iupiter. Cuvântul a fost preluat de la romani și de la etrusci, unde era numele unei divinități corespunzătoare gr. *Hermes* și lat. *Mercurius*, și pe care îl foloseau și ca termen religios, și ca nume de persoană. Forme în alte limbi: fr. *Camille*; it. *Camilla*; magh. *Kamilla*.

146. **Carina** – împrumut recent din onomastica apuseană, numele poate fi explicat în două feluri. Pe teren romanic, *Carina* poate fi apropiat de radicalul lat. *car-* corespunzător adj. *carus* „drag, iubit”. Tot pe teren latin, numele poate fi un derivat adj. ce indică originea etnică „din Caria” sau „din Carinae” (popularul cartier roman). În cadrul onomasticii germanice, *Carina* este un hipoc. de la *Katalin* (*Ecate-rina*). Forme în alte limbi: it. *Carina*; germ. *Karin*; magh. *Karina*.

147. **Carlo** vezi *Karl*

148. **Carmen** – s-a format prin eliminarea numelui-tabu *Maria* din sintagma sp. *Maria del Carmel* (în anumite țări apuseane catolice se

consideră că pronunțarea numelui Fecioarei Maria este o impietate). *Maria del Carmel* era protectoarea călugărilor carmelitani, călugări cerșetori; numele ordinului provine de la muntele Karmel din Palestina, așezat într-o regiune cu o vegetație bogată, o adevărată grădină, aceasta fiind și semnificația toponimului ebr. *karmel* „grădină”. Numele este explicat și prin subst. lat. *carmen* „aer, poezie, cuvinte magice”. Împrumut apusean modern. Alături de numele de bază sunt cunoscute și formele: *Carmina*; deriv. *Carmelita*, *Carmelina*, *Carmencita*, *Carminela*, *Carminia*.

149. **Carol** vezi *Karl*

150. **Carolina** vezi *Karl*

151. **Casandra** – cea mai frumoasă dintre ficele regelui troian Priam și ale Hecubei, înzestrată cu darul profeției, dar condamnată să nu fie crezută niciodată pentru că ar fi respins dragostea zeului Apollo, *Cassandra* este cea care prezice căderea Troiei. Nume antic gr., reluat în epoca renascentistă din mitologia greacă, reproduce gr. *Kassándra* (masc. *Kássandros*), interpretat în mod curent de greci drept un compus din *-anér*, *-andrós* „bărbat” și elementul *kass-* „distins, ales”. Se pare însă că numele nu este de origine elenică și prezintă semnificație obscură. Numele este pus în legătură și cu rădăcina adj. gr. *kednos* „serios, înțelept” sau cu vb. *kekasmai* „a excela, a străluci”.

152. **Casian** – reproduce numele pers. lat. *Cassianus*, atestat cu valoare de cognomen numai din epoca imperială. La origine formație adjectivală cu suf. *-anus*, numele în discuție are la bază un vechi și răspândit *nomen gentilicium* roman, *Cássius* (ginta plebee *Cassia* era bine cunoscută la Roma), atestat începând încă din anul 502. î.Cr. Cum numele apare frecvent la etrusci, unii cercetători au emis ipoteza originii sale prelatine și probabil neindo-europene, întrucât se pare că etruscii l-au împrumutat din limbile vechilor populații ale Asiei Mici. Interesantă este și o ipoteză care vede în lat. *Cassius* o formație proprie domeniului lingvistic indo-european, având la bază o formă presupusă **kadsios* „splendid”. Indiferent de proveniența

- sa, *Cassius* nu trebuie separat probabil de compusele grecești cu elementul *kass-*: *Casandra*. Forme în alte limbi: it. *Cassiano*; magh. *Kasszián*.
153. **Cata** vezi *Ecaterina*
154. **Catarina** vezi *Ecaterina*
155. **Catița** vezi *Ecaterina*
156. **Cătălin** vezi *Ecaterina*
157. **Cătălina** vezi *Ecaterina*
158. **Cecilia** – numele uneia dintre cele mai vechi și celebre ginți romane, *Caecilia*, e atestat în izvoarele latine cu mult înaintea erei creștine (uh tribun plebeu *Quintus Caecilius* apare încă din anul 439 î.Cr.). Vechea tradiție latină leagă numele ginții de un mitic fiu al lui Vulcan și întemeietor al cetății Praeneste, *Caeculus*, considerat de unii cercetători derivat din adj. lat. *caecus* „orb”. Funcția primară de nume gentilic și vechimea lui *Caecilius*, *Caecilia* fac însă puțin probabilă această ipoteză. Numele în discuție par a fi preromane și mult mai plauzibilă este apropierea de cunoscutele nume etrusce *Caecina*, *Caecenninus* (originea etruscă a familiei *Caecina* este sigură, numele păstrându-se și astăzi în Toscana). Forme în alte limbi: fr. *Cécile*; it. *Cecilia*; sp. *Cecilia*.
159. **Celesztin** – corespondentul magh. al lui *Celestin*. Prin sec. 3 d.Cr. în izvoarele latine încep să fie întâlnite numele pers. *Caelestinus* (adj. *caelestinus* era folosit ca epitet pentru Iupiter) și *Caelestina*, derivate cu suf. *-inus*, *-ina* de la numele propriu *Caelestis*. Acesta din urmă, întrebuințat de romani ca epitet pentru zei și zeițe, are semnificație clară, întrucât are la bază adj. *caelestis* „ceresc”. Forme în alte limbi: fr. *Célestine*; it., sp. *Celestino*; magh. *Celesztin*.
160. **Cezaura** – nume pers. fem. (înregistrat la Uzdin), provine din *Cezar*. Lămurirea originii și semnificației inițiale a numelui pers. *Cae-*

sar pune însă probleme deosebit de dificile. O primă încercare apropiere numele de un cuvânt dintr-o limbă a populațiilor nord-africane, *caesa* sau *caesai*, care ar însemna „elefant”. Un secol după moartea lui Caesar, Pliniu cel Bătrân explică numele prin faptul că s-ar fi născut prin „tăierea pântecului mamei”. Această ipoteză însă nu rezistă din punct de vedere istoric deoarece nu împăratul roman este primul purtător al acestui nume. O altă explicație a fost propusă de gramaticul Sextus Pompeius Festus, care spune că dictatorul roman s-ar fi născut „cu plete, cu coamă” (în lat. *caesarie*, cf. sanscr. *kesara* „coamă”). Deși se știe că Cezar era chel, această explicație ar putea rezista din punctul de vedere al semnificației, considerând că porecla ar fi fost moștenită de la un strămoș (onomastica latină mai cunoaște și alte cognomene care se refereau la podoaba capilară: *Crispus* „creț”, *Calvus* „chel”). În ce privește semnificația inițială a numelui, s-au încercat apropieri de cuvântul etrusc *aisar*, care ar însemna „divinitate”. Acest înțeles pare foarte potrivit cu vechea tradiție romană, care considera că ginta Iulia îi are ca strămoși pe zeița Venus și pe eroul Enea. Forma *Cezar*, folosită astăzi, este modernă și de origine apuseană. Corepondente fem: *Cezara*, *Cezarina*. Forme în alte limbi: *César*; it. *Cesare*; sp. *Cesario*; magh. *Cézár*.

161. **Chentă** vezi *Vichentie*
162. **Chia** vezi *Parascheva*
163. **Chila** vezi *Rahela*
164. **Chiluța** vezi *Rahela*
165. **Chiva** vezi *Parascheva*
166. **Christine** vezi *Cristin*, *Cristina*
167. **Christophe** – corespondentul fr. al lui *Cristofor*. Numele corespunde numelui de pers. *Christophorós*, formație grecească târzie și specific creștină din *Christos*- și *-phorós* „purtător”. Interesantă prin anecdotică și semnificativă în ce privește „valoarea documentară” a

- legendelor hagiografice, este explicația numelui unui martir *Christophoros*, care l-ar fi purtat pe umeri pe Isus copilul, lucru imposibil, cel puțin datorită faptului că persoana în discuție a fost martirizată în timpul împăratului Decius, la jumătatea sec. 3. Simbol al noii credințe (în sensul de „purător al credinței în Hristos”), *Cristofor* era frecvent în Europa medievală, datorită cultului martirului pe care Biserica l-a favorizat încă din sec. 4. Forme în alte limbi: fr. *Christophe*; germ. *Christoph*, *Kristof*; it. *Cristoforo*; sp. *Cristobal*; magh. *Kristóf*.
168. **Ciprian** – este un derivat cu suf. *-an* de la numele insulei Cipru, cu semnificația „din Cipru”. Nume calendaristic creștin. Influență greco-slavă: *Chiprian*, *Chipriana*. Influență occidentală modernă: *Ciprian*, *Cipriana*. Forme în alte limbi: fr. *Cyprien*; it. *Cipriano*; magh. *Ciprián*.
169. **Ciril** – formă apuseană a lui *Chiril*, care corespunde numelui pers. gr. *Kyrillos*, la origine un derivat cu sensul „dumnezeiesc, divin” din subst. *Kyrios*. Numele grecesc trece în latină sub forma *Cyrillus*, atestată documentar numai din epoca creștină. Numele este frecvent mai ales la popoarele slave. Forme vechi, deriv. sau hipoc.: *Chiru*, *Chira*, *Chera*, *Cheralina*. Simțită de vorbitori mai modernă, *Ciril* este de origine apuseană. Forme în alte limbi: srb. *Ćirilo* (hipoc. *Ćira*).
170. **Clara** – prenume lat., are la bază adj. *clarus*. Interesantă este însă evoluția semantică a adj. latinesc, prin ea explicându-se apariția funcției de cognomen. Folosit întâi cu referire la sunet (*clara vox* „voce limpede”) și apoi la senzațiile vizuale (*clara lux* „lumină clară”) *clarus* începe să fie întrebuințat în sfera spiritual-umană (*vir clarus* „bărbat ilustru, faimos”), noile semnificații ale cuvântului oferind posibilitatea trecerii lui în categoria numelor de persoană. Apariția lui *Clara* în vechea onomastică românească se explică numai prin influența latino-catolică. Forme în alte limbi: engl. *Clara*, *Clarissa*; fr. *Claire*; it. *Clara*, *Clarissa*; sp. *Clara*; magh. *Klára*.

171. **Claudia** – destul de frecvente în epoca noastră, *Claudia* (forma masc. *Claudiu*) sunt corespondentele românești ale vechilor nume gentilice latinești *Claudius* și *Claudia*. Încă din Antichitate, Suetoniu afirma că ginta *Claudia* este de origine sabină. În ce privește semnificația originală a numelui, lucrurile nu sunt încă sigure. În mod curent, *Claudius* este apropiat de adj. *claudius* „șchiop”, dar probabil și în acest caz este vorba doar de o etimologie populară. Cum valoarea primară a lui *Claudius* nu este de cognomen, ci de nume gentilic, ar putea fi luată în discuție originea preromană a numelui, bineînțeles fără a avea șanse de a-i lămuri etimologia (presupunerea se bazează atât pe existența unui alt nume gentilic sabin, *Classus*, cât, mai ales, pe influența exercitată de onomastica italică asupra denotației personale a romanilor, numiți oficial prin *tria nomina* „trei nume”). Actualele prenume *Claudiu*, *Claudia* și deriv. *Claudian* au pătruns în română în sec. 19. Numele au fost preluate pe cale cultă din onomastica romană. Forme în alte limbi: fr. *Claud*, *Claude*; it. *Claudio*, *Claudia*; magh. *Klaudia*, *Klaudetta*.
172. **Claudio** vezi *Claudia*
173. **Clermentina** – formă a prenumelui *Clementina* (înregistrată la Uzdin), care corespunde cognomenului lat. *Clemens*, format pe baza adj. *clemens* „iertător, indulgent, îndurător, milos, blând”, dar cu etimologie incertă. Singurele presupuneri care se pot face sunt apropierea de subst. *mens*, *mentis* „minte”. Nume calendaristic creștin. Forme vechi ale prenumelui: *Clement*, *Clementa*. Influența greco-slavă: *Climentie*, *Clim*, *Clima*. Formele *Clementin*, *Clementina* sunt împrumuturi din onomastica apuseană. Forme în alte limbi: *Clément*, *Clémentin*, *Clémentine*; germ. *Klemens*; it. *Clemente*, *Clementa*, *Clementina*; sp. *Clemente*; magh. *Kelemen*, *Klementina*.
174. **Coana** vezi *Iconia*
175. **Codrea** – nume pers. masc. (înregistrat la Ecica), provine din subst. *codru*.
176. **Coliță** vezi *Nicolae*

177. **Constantin** – la origine vechi cognomen lat., corespunde adj. *constans*, *constantis* „constant, ferm”. În general, hipoc. și derivatele acestui prenume, în marea majoritate identice sau asemănătoare cu cele din limbile slave, albaneză sau greacă, se formează din temele obținute printr-o falsă analiză: *Costa-* (prima parte a numelui) și *-din* (partea finală a numelui). Iată seriile formate din cele două teme: *Costa*, *Costea*, *Costache*, *Costan*, *Costel* (forma fem. *Costela*, înregistrată la Uzdin), *Costică*, *Costin*, *Tică*, *Ticu*, *Ticuță*, *Codin*, *Codina*, *Dinu* și *Dina*, *Tin*, *Tina*. Dintre acestea, cele mai frecvente sunt *Costică*, *Costel*, *Dina*, *Dinu*. Este frecventă și forma *Constanța*, provenită dintr-un mai vechi *Constántia*. Forme în alte limbi: fr. *Constans*, *Constantin*, *Constance*; it. *Constanzo*, *Constanza*; germ. *Konstantin*, *Konstanze*; magh. *Konstantin*, *Konstancia*.
178. **Constanța** vezi *Constantin*
179. **Corina** – nume pers. fem, este un derivat cu suf. *-ina* de la numele pers. *Kore*. Fiică a lui Zeus și a Demetrei, *Kore* (*Persefona*) a fost răpită de Hades pentru a-i deveni soție. Legenda spune că zeița petrecea câteva luni în lumea subpământeană, iar restul anului pe pământ. Zeița purta un nume cu semnificație clară pentru greci, *Kore* însemnând „fată, fecioară”. Forme curente: *Corina*, masc. *Corin* (apărut pe teren românesc). Forme în alte limbi: fr. *Corinne*; it. *Corinna*; germ., magh. *Korinna*.
180. **Coriolan** – este un nume celebru în istoria legendară a Romei, vechea tradiție considerând că primul purtător al lui ar fi fost generalul roman *Cnaeus Marcius Coriolanus* (sec. 5 î.Cr.). După cum se știe, romanii purtau în mod obligatoriu trei nume, utimul fiind cognomenul corespunzător supranumelui din epoca modernă, care putea fi la origine o poreclă, un adj. care arăta proveniența etnică sau locală, cum este cazul lui *Coriolanus*, un cuvânt care amintește o faptă de glorie. Cum *Cnaeus Marcius* ar fi cucerit orașul *Coriolis*, din numele acestuia a fost cognomenul în discuție.
181. **Cornel** vezi *Corneliu*, *Cornelia*

182. **Corneliu, Cornelia** – nume celebre în istoria romană, *Cornelius* și *Cornelia* sunt la origine vechi nume gentilice, ai căror purtători aparțineau cunoscutei ginte *Cornelia*. Originea și semnificația lui *Cornelius* nu este încă pe deplin lămurită, majoritatea specialiștilor considerându-l un derivat din subst. *cornu* „corn”. Prin gr. *Kornelios*, numele pătrunde în onomastica popoarelor slave. În sec. 16 încep să apară formele *Cornea*, *Cornilă*. În sec. 19, împreună cu multe alte nume romane, încep să circule formele culte *Corneliu*, *Cornel*, *Cornelia* (hipoc. apusean *Neli*, sau chiar *Nelly*). Forme în alte limbi: fr. *Corneille*; germ. *Kornelius*, *Kornelia*; it. *Cornelio*, *Cornelia*; magh. *Kornél*, *Kornélia*.
183. **Costa** vezi *Constantin*
184. **Costel** vezi *Constantin*
185. **Costela** vezi *Constantin*
186. **Costică** vezi *Constantin*
187. **Crăciun** – vechi nume de persoană, frecvent atestat de aproximativ șase sute de ani, *Crăciun* a suscitat îndelungate discuții în filologia românească. Dacă valoarea de nume de persoană ar putea fi considerată o creație a onomasticii românești de la subst. *crăciun*, etimologia cuvântului este cu mult mai dificilă. Una din soluțiile acceptate de mai mulți specialiști vede în rom. *crăciun* o continuare a lat. *creatio*, *-onis*, însă prin filiera slavă. Situația rămâne însă destul de complicată și chiar contradictorie pentru limbile slave. În afara sensului creștin, comun cu rom. *crăciun*, rus. *korociun* e atestat și cu sensuri „păgâne”. Dacă lat. *creatio*, *-onis* ar fi fost luat pentru a desemna sărbătoarea nașterii lui Isus, ar fi dificil de explicat dezvoltarea ulterioară a sensurilor păgâne amintite. Cunoscut astăzi ca nume e familie, *Crăciun* pare nefolositor ca prenume. Apare însă diminutivul *Crăciunel*, foarte puțin frecvent.
188. **Cristian, Cristiana** – nume de origine lat., formate pe baza subst. lat. *christianus* „creștin”. Nume calendaristice creștine care au su-

- ferit influența foneticii slave, așa încât, între sec. 15-16 sunt atestate formele: *Cârstian*, *Cârstiana*, *Cârstea*, *Crăstea*, *Cristea*, *Hristea*, *Hristian*, *Cristache*, *Cristel*, *Rista*, *Ristea*. Forme în alte limbi: engl. *Christian*; fr. *Christian* *Christiane*; it. *Cristian*, *Cristiana*; magh. *Krisztján*, *Keresztély*.
189. **Cristin, Cristina** – reproduc lat. *Christina* (masc. *Christinus*) derivat cu suf. *-inus*, *-ina* de la *Christus* „Hristos”. Nume calendaristice creștine. Influența greco-slavă: *Hristina*, *Cărstina*, *Crăstina*, masc. *Cârstin*. Influența latină: *Cristina* (*Cristin* mult mai rar din cauza concurenței lui *Cristian*), *Christina*. Hipoc. moderne: *Crista*, *Tina*, *Cristi*. Forme în alte limbi: engl. *Christina*; fr. *Christine*; it. *Cristina*; germ. *Kristine*; magh. *Krisztina*. Forme locale: *Cristinela* (înregistrată la Uzdin).
190. **Cristinela** vezi *Cristina*
191. **Cuzana** – nume pers. fem. (înregistrat la Iancaid), se pune în legătură cu *Cuza*, la origine probabil hipoc. de la prenumele *Cozma*. Numele reproduce gr. *Kosmas*, unii specialiști fiind de părere că la origine ar fi un hipoc. de la un mai vechi compus cu tema subst. *kósmos*. În greaca veche, *kósmos* avea două sensuri: „ordine” și „ornament, podoabă”. Primul dintre acestea e continuat de actualul *cosmos* (de aici și *cosmic*, *cosmografie*, *cosmopolit* – la origine, „cetățean al lumii”, compus cu gr. *polites* „cetățean”). Al doilea sens al lui *kósmos* s-a păstrat în derivatul *cosmetic* (de la gr. *kosmetikós*, de la vb. *kosmé-o* „a împodobi”).

Č

192. **Čeda** – nume pers. masc. slav, hipoc. de la *Čedomir*, provine din subst. *čedo* „prunc, fiu, fiică”. În această serie se încadrează și *Čedo* (hipoc. de la *Čedomir*) și *Čedomir* (*čedo* și subst. *mir* „pace, liniște”).
193. **Čedo** vezi *Čeda*
194. **Čedomir** vezi *Čeda*

Ć

195. **Ćira** vezi *Ciril*

D

196. **Dachin** – nume pers. masc. (înregistrat la Iancaid), se pune în legătură cu *Dache*, hipoc. de la *Constandache*, *Iordache*.

197. **Dado** vezi *Dalibor*

198. **Daiana** vezi *Diana*

199. **Dafina** – prenume care are la bază denumirea arbustului *dafin* (*Laurus nobilis*), originar din Asia Mică, cunoscut mai ales datorită frunzelor sale aromate, folosite drept condiment. Apropierea nu este greșită, pentru că într-adevăr, la origine, prenumele *Dafin* și *Dafina* au la bază denumirea plantei respective, dar nu au fost create în limba română. Formele românești corespund perfect bg. *Dafin* și *Dafina* (cu diferite hipocoristice împrumutate de la greci). Forme în alte limbi: srb. *Dafina*, *Davin*, *Davina*. Forme locale: *Davinela* (înregistrată la Uzdin).

200. **Dalibor** – nume pers. masc. slav, fără comentarii etimologice, de obicei se subliniază că a fost preluat de către sârbi și croați din onomastica cehă. Totuși, existența patronimelor de proveniență din tema *Dal-* susțin ipoteza conform căreia numele a existat la aceste două popoare și înainte de influența literaturii cehe în sec. 19. Pe de altă parte, unii autori fac o paralelă semantică între prenumele *Dalibor* și gr. *Telemahos*. Forme hipoc.: *Dado*.

201. **Dalila** – vechi nume fem. *Dalila*, e cunoscut datorită eroinei biblice care povestește istoria marelui judecător Samson (în *Cartea Judecătorilor* din V.T.). Ultimul dintre cei șase mari judecători, *Samson*, este ales al Domnului pentru a elibera Israelul de sub filistenii. Puterea de neînving precum și vulnerabilitatea eroului stăteau în șapte şuvițe de păr din pletele lui. Dezvăluirea acestui secret femeii iubite, *Dalila*, din neamul filistenilor, îi aduce pieirea. Legenda biblică a inspirat o serie de mari artiști, *Dalila* devenind simbolul puterii de seducție, dar și al perfidiei.

202. **Damian, Damiana** – reproduc numele pers. gr. *Damianós*, corespunzător elementului *dama-* a vb. *damáo* „a domestici, a îmblânzi”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav, dar și influență latino-catolică. Forme atestate în onomastica românească: *Damian* (forma fem. *Damiana* astăzi nu mai apare la români), *Dămian*, *Demian*, *Dimian*, *Doma*. Forme în alte limbi: fr. *Damien*; it. *Damiano*; magh. *Damján*. Forme locale: *Damianca* (înregistrată la Uzdin).

203. **Damianca** vezi *Damian*

204. **Dan** – nume cu veche tradiție în onomastica românească, cunoscut și folosit frecvent. Majoritatea specialiștilor sunt de părere că *Dan* este un hipoc. rom. de la un nume compus cu *-dan*, fie ca prim element (*Daniel*), fie ca element secundar (*Bogdan*, *Iordan*). Este posibilă și influența limbilor slave vecine. Numele a dat naștere unei bogate serii de derivate, unele împrumutate de la popoarele slave, altele creații românești: *Dana*, *Danu(l)*, *Daneș*, *Danic*, *Dănuț*. Forme în alte limbi: srb. *Danko*, *Danka*, *Danica*.

205. **Danica** vezi *Dan*

206. **Daniel, Daniela** – prenume actual *Daniel* (fem. *Daniela*), reproduce numele profetului biblic *Daniel*. Conform legendei din V.T., descendent al unei nobile familii iudaice, Daniel ar fi fost deportat în Babilon în anul 605 î.Cr. și educat la curtea lui Nabucodonosor, devenind un bun cunoscător al scrierii și limbii babiloniene. Specialiștii istoriei vechi au presupus că acest Daniel, numit de babilonieni *Beltsassar* (*Baltazar*), s-ar identifica cu miticul rege Danel, a cărui legendă apare în textele ugaritice (în zona vechii cetăți *Ugarit*, azi *Ras-šamra* în Siria, au fost descoperite vechi scrieri sumeriene, egiptene, hitite, de mare importanță lingvistică și istorică). Încadrat în bogata serie a numelor teoforice ebraice compuse cu elementul secundar *-el* (scurtare din *Elohim*, termen cu care era desemnat *Iahve* „Dumnezeu unic”), *Daniel* este un compus asemănător altor nume precum *Gabriel*, *Rafael*, *Samuel*. Numele în *-el* au ca prim element un verb, de obicei la persoana a III-a singular, perfect legat de elementul final printr-o vocală lungă *-i-* (ca *Anan-i-el*, *Akkab-i-*

- el*). Interpretat în acest mod, *Daniel* ar însemna „Dumnezeu a judecat”. Forme ale prenumelui: *Daniil*, *Dănilă*, *Nilă*, *Dănăilă*. Influența apuseană: *Daniel*, *Dan*. Forme în alte limbi: engl. *Daniel* (hipoc. *Dany*); fr., germ., sp. *Daniel*; it. *Daniele*; magh. *Dániel*; srb. *Danilo*.
207. **Danilo** vezi *Daniel*, *Daniela*
208. **Danka** vezi *Dan*
209. **Dany** vezi *Daniel*, *Daniela*
210. **Dara** vezi *Darius*
211. **Dario** vezi *Darius*
212. **Darinka** vezi *Darius*
213. **Darisela** vezi *Darius*
214. **Darius** – numele își are originea în îndepărtata Persie, unde a fost purtat în Antichitate de trei regi din dinastia Ahemenizilor. Atestat și în inscripțiile din Asiria, numele persan format din *daraya-* și *-vahu* face parte din categoria compuselor. Apropiind primul element de vb. *darayamiy* „a ține, a poseda”, iar pe al doilea de vechiul indian *vasuh* „bun, bine” (*Avesta* este colecția de cărți sfinte ale religiei zoroastriene a vechilor perși), specialiștii presupun că sensul inițial al numelui ar fi „cel care posedă bunuri” sau „cel care menține binele. Forma fem. este *Daria*. Forme în alte limbi: fr. *Darius*; germ. *Darius*, *Daria*; it. *Dario*, *Daria*; magh. *Dárus*; rus. srb. *Darja*, *Darinka*, *Dara*, *Daša*. Forme locale: *Darisela* (înregistrată la Uzdin).
215. **David** – reproduce numele biblic ebraic (V.T.) *Dáwidh*. Apropiat fie de subst. *dodh* „unchi”, fie de vb. *jadad* „a iubi” și tradus prin „iubit”, *David* poate fi considerat la origine ori un nume laic, ori un hipoc. de la un teoforic cu semnificația „iubit de Dumnezeu”. S-a lansat și ipoteza potrivit căreia numele are la bază ebr. *dawidum* „conducător”, un supranume oficial al regelui biblic israelit. Nume calendaristic creștin. Filiera slavă: *Dațu*, *Dacu*, *David*, *Davida*.

216. **Davinela** vezi *Dafina*
217. **Dănilă** vezi *Daniel, Daniela*
218. **Dănuț** vezi *Dan*
219. **Dejan, Dejana** – nume pers. slave, provin din *Deja*, hipoc. de la *Desimir*, care are la bază tema *des* (din *deset* „zece, de zece ori”) și suf. *-an, ana*. În această serie se încadrează și *Desanka* (*deset* și suf. *-ka*).
220. **Delia** – nume devoțional gr., reluat în epoca renașcentistă sau modernă din mitologia greacă, este la origine un epitet al zeilor Apolo și Artemisa ce indică locul nașterii lor: gr. *Delíos, Delía* de la toponimul *Delos*. Împrumut apusean modern. Forme locale: *Delian, Deliana* (înregistrate la Iancaid).
221. **Delian** vezi *Delia*
222. **Deliana** vezi *Delia*
223. **Deloria** – nume pers. fem. indică proveniența locală a purtătoarei, punându-se în legătură cu toponimul *Lória* în Treviso, Italia (*de Lória* „din Loria”).
224. **Denis, Denisa** – nume calendaristice creștine, variante ale prenumelui *Dionis*, numele unuia dintre cei mai cunoscuți zei ai Antichității. Originea și semnificația numelui rămân nesigure. Două dintre ipotezele propuse întrunesc acordul mai multor specialiști: prima consideră numele un compus a cărui semnificație ar fi „fluxul luminii”, a doua, mai simplă, se oprește asupra semnificației „fiul lui Zeus”. Influența slavă: *Dionisie, Dionisia, Dienis* etc. Nume calendaristic creștin. Forme în alte limbi: fr. *Denis, Denise*; it. *Dionisio*; magh. *Dénes*.
225. **Desanka** vezi *Dejan, Dejana*

226. **Despina** – reluat din istorie de peste un secol, prenumele fem. *Despina* e strâns înrudit cu subst. *despot*, *despotism*, *despotic* sau cu numele de pers. *Despot* (supranume al domnului Moldovei Ioan Iacob Eraclid, care pretindea că se trage din neamul despoților din Samos). În greaca veche, *despotes* însemna inițial „stăpân al casei” și de abia mai târziu a început să-l desemneze pe conducătorul cu puteri nelimitate. De la *despotes*, cu suf. *-nia*, se formează **despotnia*, devenit *despoina* „stăpână, doamnă”. Pronunțat în greaca modernă *déspina* și folosit mai ales pentru soția și fiica unui despot, cuvântul intră în română, unde i se schimbă accentuarea.
227. **Dezső** – corespondentul magh. al lui *Dezideriu*, nume pers. de origine latină, derivat adj. de la subst. *desiderium* „dorință”. Considerat nume cu valoare augurală, *Dezideriu* era pus în general copiilor mult așteptați sau, ironic, celor care nu sosiseră sub bune auspicii. În primele secole creștine, acest prenume este unul din numele favorite printre credincioși. Numele pătrunde în calendarul creștin și se răspândește mai ales în Apus. Forme vechi, de influență maghiară: *Deja*, *Dija*, *Deju*, *Dejica*, *Deșo*, *Deșa*. Forme culte moderne: *Dezideriu*, *Deziderie*, *Dezie*. Forme în alte limbi: fr. *Dider*, *Désiré*; it. *Desiderio*; magh. *Dezső*, *Dezsér*. Forme locale: *Dișu* (înregistrată la Sărcia).
228. **Diana** – prenume fem. modern, *Diana*, apare în onomastica românească în sec. 19. Fiica lui Zeus și a Latonei, sora lui Apollo, era în Antichitate zeița vânătorii și protectoare a animalelor. Forma veche a numelui zeiței ar fi fost, după Varro, *Diviana*, corespunzătoare adj. *dius* „ceresc, luminos” și *divus* „divin”. Specialiștii presupun că lat. *Diana* ar avea la bază o formă italică neatestată **divia*, a cărei existență e sprijinită de cuvintele etrusce *Tiv* (nume pentru *Diana*) și *tivr* „lună”, folosit atât pentru astru, cât și pentru unitatea de timp. Forme ale prenumelui: *Daiana*.
229. **Dika** vezi *Dumitru*
230. **Dimitrie** vezi *Dumitru*
231. **Dina** vezi *Constantin*

232. **Diogen** – nume teoforic de origine greacă, este un compus cu semnificația de „născut din Zeus, născut din Dumnezeu”. Nume calendaristic creștin.
233. **Dișu** vezi *Dezsö*
234. **Dobрила** – nume pers. fem. slav, provine din adj. *dobra* „bună” și suf. *-ila*. În această serie se încadrează și *Dobrinka* (*dobra* și suf. *-inka*), *Dobrislav* (*dobri* „bun” și subst. *slava* „slavă, glorie”), *Dobrivoj* (*dobri* și subst. *vojnîk* „soldat, ostaș”), *Dobroslav* (*dobro* „bun” și *slava*)
235. **Dobrinka** vezi *Dobрила*
236. **Dobrislav** vezi *Dobрила*
237. **Dobrivoj** vezi *Dobрила*
238. **Dobroslav** vezi *Dobрила*
239. **Doina** – este o creație românească de la subst. *doină*. Creație lirică specifică folclorului românesc, de o mare varietate a conținutului, expresie a unei mari bogății de sentimente, doina a constituit o minunată sursă de inspirație pentru literatura și muzica cultă. Aceste caracteristici ale doinei au contribuit la apariția și răspândirea prenumelui fem. *Doina* și a dimin. *Doinița*.
240. **Doinița** vezi *Doina*
241. **Domaschin** – formă a lui *Damaschin*, care corespunde numelui pers. gr *Damaskenos*, la origine adj. ce indica proveniența locală: „din Damasc”. Formele ebraice, atestate în V.T., *dammeshek*, *darmeshek*, *darmashki*, ar avea semnificația de „localitate bine udată” (scăldată de ape), explicabil, întrucât câmpia în care este așezat Damascul e străbătută de râul cu mulți afluenți, Barada. Nume calendaristic creștin. Hipoc. vechi: *Măschin*, *Mischie*.

242. **Dominic** – nume frecvent în onomastica popoarelor europene, *Dominic*, fem. *Dominica*, corespunde numelui pers. lat. *Dominícus*, fem. *Dominica*. Foarte bogată în izvoarele latinești este seria de derivate cu valoare de cognomen: *Dom(i)nicus*, *Dom(i)nica*, *Domnus*, *Domna*, *Domnicius*, *Domninus*, *Domnina*, *Domnio*, *Domno*. Este nume teoforic de origine latină, format de la adj. *dominicus* „al lui Dumnezeu”. Același adj. stă la baza denumirii primei zile a săptămânii, *dominica* „ziua Domnului”. Lat. *Dom(i)nica*, prin intermediul gr. *Domnike* ajunge în limbile slave sub forma *Domnika* (reducerea vocalei *-i-* s-a produs încă din latină). Formele slave intră apoi în onomastica românească: *Dominica*, *Dumnica*, *Domnina*. Forme în alte limbi: engl. *Dominic*; fr. *Dominique*; it. *Domenico*, *Domenica*; sp. *Domingo*; magh. *Domokos*.
243. **Dominique** vezi *Dominic*
244. **Domnica** vezi *Dominic*
245. **Donka** vezi *Anton*
246. **Dorel** vezi *Teodor*, *Teodora*
247. **Dorela** vezi *Teodor*, *Teodora*
248. **Dorian** vezi *Teodor*, *Teodora*
249. **Dorica** vezi *Teodor*, *Teodora*
250. **Dorin** vezi *Teodor*, *Teodora*
251. **Dorina** vezi *Teodor*, *Teodora*
252. **Doris** – hipoc. al numelui pers. fem. *Doroteea*, frecvent în onomastica greacă și compus din elementele *dóron-* „dar” și *-théos* „Dumnezeu”. În cercetările noastre, *Doris* apare o singură dată (la Torac) ca nume pers. masc.
253. **Doru** vezi *Teodor*, *Teodora*

254. **Doruța** vezi *Teodor, Teodora*
255. **Dostana** – nume pers. fem., cunoaște o dublă interpretare etimologică. O ipoteză pune numele în legătură cu vb. slav *dostanuti, dostati* „a fi de ajuns, a ajunge”, cealaltă punându-l în legătură cu subst. turcesc *dost* „amic, prieten”.
256. **Draga** – prenume fem. slav, are la bază adj. *drag* „drag”, cu o bogată serie onomastică: *Dragan* (*drag* și suf. *-an*), *Dragana* (*drag* și suf. *-ana*), *Dragica* (*drag* și suf. *-ica*), *Draginja* (*drag* și suf. *-inja*), *Drago* (*drag* și suf. *-o*), *Dragoljub* (*drag* și *ljub* „iubit” - din vb. *ljubiti* „a iubi”), *Dragomir* (*drag* și subst. *mir* „pace, liniște”), *Dragomirca* (*drag*, *mir* și suf. *-ca*), *Dragoslav* (*drag* și subst. *slava* „slavă, glorie”), *Dragutin* (*drag* și suf. *-ut, -in*), *Draženka* (fem. specific onomasticii cr., din *drag, dražen* „drag, drăguț, drăgălaș” și suf. *-ka*), *Drăgălin*, *Drăgălina*, *Drăgănel*, *Drăghina*, *Drăghinița*, *Drăguța*.
257. **Dragan, Dragana** vezi *Draga*
258. **Dragica** vezi *Draga*
259. **Draginja** vezi *Draga*
260. **Drago** vezi *Draga*
261. **Dragoljub** vezi *Draga*
262. **Dragomir, Dragomirca** vezi *Draga*
263. **Dragoslav** vezi *Draga*
264. **Dragutin** vezi *Draga*
265. **Draženka** vezi *Draga*
266. **Drăgălin, Drăgălina** vezi *Draga*

267. **Drăgănel** vezi *Draga*
268. **Drăghina** vezi *Draga*
269. **Drăghinița** vezi *Draga*
270. **Drăguța** vezi *Draga*
271. **Dumitru** – reproduce gr. *Demétrios*, fem. *Demétria*, la origine o formă adj. de la numele zeiței *Demeter*. Fiică a lui Cronos și a Rheii, soră a marilor zei din Olimp, *Demetra* este o veche divinitate a vegetației și a fertilității pământului, ocrotitoare a ogoarelor și a căsnicieii. Numele zeiței este probabil un compus din elementele *da* „o, pământ!”, un vocativ antic de la *ge* sau *ga* „pământ”, și *mitir* „mamă”, semnificând „Pământul-mamă”. În aceeași măsură numele poate fi explicat ca o contracție a lui *Dimomítir* „mama poporului”, de la *mitir* „mamă” și *dimos* „popor”. Nume calendaristic creștin. Forme hipoc. și derivate, atestate de-a lungul timpului: *Dumitru*, *Dimitru*, *Dimitrie* (hipoc. *Tie*), *Dumitrache*, *Mita*, *Mitru*, *Mitra*, *Mitrea*, *Mitu*, *Diman*, *Dima*, *Mima*, *Mimi* etc. Influența latină cultă: *Demetru*, *Demetra* și numele de familie: *Demetriade*, *Demetrescu*, *Demetriu*. Hipoc. apusean: *Mitty*. Forme în alte limbi: it. *Demetrio*; germ. *Demetrius*; magh. *Demeter*, srb. *Dimitrije*, *Mita*, *Mitar*, *Dika*.
272. **Dušan** – nume pers. masc. slav, are la bază subst. *duh*, *duša* „suflet” și suf. *-an*. În această serie se includ și *Dušanka* (*Dušan* și suf. *-ka*), *Dușica* (*Dušanka* și suf. dim. *-ica*), *Duško* (*duša* și suf. *-ko*).
273. **Dušanka** vezi *Dušan*
274. **Dușica** vezi *Dušan*
275. **Duško** vezi *Dušan*

Đ

276. **Đorđe** vezi *Gheorghe*

277. **Đura** vezi *Gheorghe*

278. **Đurđevka** – nume pers. fem. slav, provine din subst. *đurđevak* „lă-crămioară“, sau din *Đurđevdan* „ziua de Sf. Gheorghe”.

279. **Đurdica** vezi vezi *Gheorghe*

280. **Đurdija** vezi *Gheorghe*

281. **Đurdina** vezi *Gheorghe*

282. **Đurdinka** vezi *Gheorghe*

283. **Đurica** vezi *Gheorghe*

284. **Đuro** vezi *Gheorghe*

E

285. **Ecaterina** – frecvent și răspândit astăzi în toată Europa, gr. *Ekaterine* era, probabil, necunoscut în lumea clasică. Originea și semnificația numelui rămân nesigure. Explicat prin greacă, *Ekaterine* a fost considerat fem. lui *Hekaterós*, înrudit fie cu un supranume al lui Apolo, *Hékatos* „care lovește de la distanță”, fie cu numele zeiței subpământene, *Hekáte* „cea care face vrăji și descăntece la răspântii”. S-a propus și explicarea numelui printr-un cuvânt egiptean cu sensul de „coroană”. Larga răspândire a numelui se datorează în parte unei vechi etimologii populare care îl apropie de adj. *kathartos* „pur”. Nume calendaristic creștin. Forme hipoc., pătrunse prin intermediar slav: *Catalina*, *Cătălina*, *Cătălin*, *Trinea*, *Trincă*, *Trinu* (masc.), *Catarina*, *Cata*, *Caterina*, *Catrina*, *Catina*, *Catinca*, *Catița*, *Tinca*, *Tincuța*. Forme în alte limbi: engl. *Catherine* (hipoc. *Kitty*); fr. *Catherine*; germ. *Katherina*; it. *Caterina*; magh. *Katalin*.
286. **Edith** – răspândit pe cale cultă, *Edith* provine dintr-un mai vechi *Eagdyth*, compus din *ead-* „bogat, fericit” și *-gydh*, *-gudh* „luptă”. La români numele oscilează între *Edit* și *Edita*. Forme ale prenumelui: Forme în alte limbi: engl. fr. germ. *Edith*; magh. *Edit*.
287. **Eduardo** – corespondentul apusean al lui *Eduard*, nume dinastic anglo-saxon, la origine un compus din *ead-* „bogat, fericit” și *-ward* „apărător, apărare”. Nume calendaristic catolic. Împrumut apusean modern, probabil din franceză. Forme în alte limbi: engl. *Edward*; fr. *Édouard*; germ. *Eduard*; it. *Edoardo*; sp. *Eduardo*; magh. *Edvárd*.
288. **Eftim** – prenumele este o formă a lui *Eftimie*. Dacă numele de pers. gr. *Euthymios*, căruia îi corespunde rom. *Eftimie* este o formație recentă și nu apare în izvoarele mai vechi, *Éuthymos* și corespondentul fem. *Euthímia* erau folosite și în epoca clasică. Cunoscut și în limba română actuală prin neologismul *eutimie* „liniște sufletească” gr. *euthymia* este la origine un compus din *eu-* „bine” și *-thymos*

„fire, temperament, spirit”. Forme ale numelui: *Eftimie, Eftemia, Eftimiu, Efta, Iefta*; fem. *Eufemia, Eftimia*.

289. **Eftimiu** vezi *Eftim*

290. **Elena** – corespunde vechiului nume pers. gr. *Heléne*, cu etimologie incertă. S-a încercat explicarea numelui prin gr. *heláne* „tortă, făclie” și *héle, heile* „strălucirea soarelui, căldura soarelui”, *Heléna* fiind, probabil, la origine, o veche divinitate a luminii. Nume calendaristic creștin. Forme atestate: *Elena, Ileana* (formă populară foarte frecventă și specific românească), *Lena, Elina, Leana* (masc. *Leanu*), *Leanca, Lencuța, Lenuța, Ilina, Lina, Linca, Lincuța, Alena, Ela*. Forme în alte limbi: engl. *Hellen*; fr. *Hélène*; germ. *Helena*; magh. *Ilona, Ilonka*; srb. *Jelena, Jelica, Jelka, Lenka, Lenkica*; bg. *Ilinka*.

291. **Eleonora** – răspândit în toată Europa și destul de frecvent în epoca modernă, *Eleonora* este un nume a cărui origine nu a fost încă pe deplin clarificată. Dintre încercările de a explica acest nume reținem două. Prima propune o origine arabă, conform căreia ar fi vorba despre un nume frazeologic **Ellinor*, format din elementul *El-*, numele zeului unic la vechii arabi și *-núr* „lumină”. A doua explicație posibilă este originea germanică a formei provensale *Alienor*: ar fi vorba de un nume burgund, compus din elementul *ali-*, în relație cu goticul *alan* „a crește”. Ajuns în Peninsula Iberică, numele germanic ar fi avut forma *Leonora*, iar în Anglia *Eleanor*. Forme în alte limbi: engl. *Eleonore, Eleanor*; germ. *Eleonor, Lenore*; it., sp. *Eleonora*; magh. *Eleonóra*. Forme locale: *Elionora* (înregistrată la Uzdin).

292. **Elina** vezi *Elena*

293. **Elionora** vezi *Eleonora*

294. **Elisabeta** – este un vechi nume teoforic ebr. *Elisheba*, interpretat în mod curent prin „Dumnezeu este jurământul”. Considerând că această primă analiză a numelui nu este decât o etimologie populară, specialiștii de astăzi apropie partea secundară a lui *Elisabeta* de numeralul *sheba* „șapte”. Pentru ca traducerea „Dumnezeu este șapte” să nu pară

ciudată, va trebui să apelăm la simbolismul numerelor. Ca peste tot în Orient, și în Israel numerele determinate 4, 7, 10, 12, 24, 40, 48, 70, 72 etc. aveau valoare simbolică. Dintre acestea, *șapte* însemna „perfecțiunea”, semnificația numelui fiind „Dumnezeu este perfecțiunea”. Intermediar greco-slav. Forme frecvente astăzi, împrumuturi sau creații românești: *Elisaveta, Lisaveta, Veta, Vetuța, Ilisaveta, Saveta, Elisaftea, Ilisaftea, Eliza, Liza, Lizaveta, Lizi, Lizica* etc. Forme în alte limbi: engl. *Elisabeth, Isabella*; fr. *Elisabeth, Isabella*; it. *Elisabetta*; sp. *Isabel*; magh. *Erzsébet* (hipoc. *Erzsa*); srb. *Jelisaveta*; bg. *Elisaveta*.

295. **Elisabeth** vezi *Elisabeta*

296. **Elisaveta** vezi *Elisabeta*

297. **Eliza** vezi *Elisabeta*

298. **Elvira** – corespunde formelor *Geloyra, Gelovira, Jelvira* de origine vizigotă. Numele este un compus în care apar elementele *gails-* „lanțe” sau *gail-* „vesel” și *-wers* „prietenos”. Vechea formă germanică devine în spaniolă *Elvíra* și începe să se răspândească în Europa pe cale cultă.

299. **Elvis** – nume pers. masc. cu semnificație necunoscută. O ipoteză apropie numele de masc. *Elwin*, care continuă un vechi prenume englezesc, *Elfwine*, compus din elementele *elf-* „elf” și *-wine* „prieten”, probabila semnificație fiind de „prieten al elfilor”.

300. **Ema** – hipoc. obișnuit astăzi de la *Emanuela* sau *Emilia*, prenumele fem. *Ema* poate fi și un împrumut apusean, în care caz originea este cu totul alta. Frecvent în apusul Europei, *Emma* aparține antroponimiei germanice, având corespondent masc. numele *Immo*. Toată vechimea acestui *Immo* și faptul că este un nume simplu pun probleme deosebit de dificile în găsirea etimologiei. Dintre numeroasele ipoteze, este de menționat aceea care vede în *Immo* un hipoc. de la un compus cu *Irmin*, numele zeului germanic al forței. Acceptând această etimologie, *Emma* trebuie considerat un vechi nume teoforic păgân, care a pătruns în onomasticonul creștin.

301. **Emanuel, Emanuela** – corespund numelui biblic ebraic *Immánu-el*, teoforic cu semnificația „cu noi este Dumnezeu”. Nume calendaristice creștine. Intermediar greco-slav. Forme atestate la români: *Manea, Manoil(ă), Manuil(ă), Manole, Manola, Nole, Man, Manu, Manca* etc. Influența cultă modernă: *Emanuel, Emanuela, Manuel, Manuela*. Forme în alte limbi: fr. *Emmanuel*; germ. *Immanuel, Manuel*; it. *Manuele, Manolo*; sp. *Manuel*; gr. *Manolis*; magh. *Emánu-el, Manó*.

302. **Emil, Emilia** – prenume frecvente astăzi, *Emil* și fem. *Emilia* corespund unor foarte vechi nume gentilice romane. *Aemilia* era la Roma una dintre cele mai vechi și strălucite ginți patriciene. Încă din Antichitate, *Aemilius* era apropiat de lat. *aemulus* „rival, concurent”, dar cu siguranță e vorba doar de o etimologie populară. Mai târziu, pe baza formei mai vechi *Aimilios*, s-au încercat explicații fie prin gr. *aimylios* „duios, blând”, fie prin gr. *homos* „asemănător”. Soluțiile nu par deloc satisfăcătoare, așa că s-ar putea presupune și pentru *Aemilius* apartenența la fondul lingvistic preroman. *Emil, Emilia, Emilian, Emiliana* au fost preluate din latină pe cale cultă. Hipoc. curente sunt: *Ema, Mili, Mica*. Forme în alte limbi: engl. *Emily, Emilia*; fr. *Émil, Emilie*; gr. *Emil*; it. *Emilio, Emilia*; magh. *Emil, Emilia*.

303. **Emilian** vezi *Emil, Emilia*

304. **Emiliana** vezi *Emil, Emilia*

305. **Emily** vezi *Emil, Emilia*

306. **Emina** – nume pers. fem., formă a masc. turcesc *Emin*, cu sensul de „credincios”.

307. **Enrico** vezi *Heinrich*

308. **Ephrain** – nume pers. masc. de origine ebraică, formă a lui *Ephraim*, cu sensul de „fertil, productiv”.

309. **Eremia** – formă a lui *Ieremia*, vechi nume biblic ebraic, raportat în mod tradițional la ebr. *Jirmejahu*, cu siguranță nume teoforic, interpretat în mod curent prin „Iahve să înalțe”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme ale numelui: *Eremia*, *Erimie*, *Irimia* (forma cea mai frecventă), *Eremeiu*, *Ieremica*. Forme în alte limbi: engl. *Jeremy*; it. *Geremia*; srb. *Jeremija*.
310. **Erika** – nume pers. fem. nordic, compus din elementele *ei-* „vesnic” și *-rikr* „lege, ordine”, probabila semnificație fiind de „întotdeauna drept”.
311. **Erina** vezi *Irina*
312. **Erna** vezi *Ernest*
313. **Ernest** – prenume masc. pătruns în onomastica românească încă din sec. 19 pe cale cultă, *Ernest* corespunde numelui vechi germanic *Ērnust*. Spre deosebire de marea majoritate a antroponimelor germanice compuse, *Ernust* e un nume simplu, care are la bază subst. *ernust* „război, luptă”. Atestat mai târziu și sub formele *Ernist*, *Arnost* și *Ernest*, vechiul nume germanic are astăzi forma *Ernst*. Modificarea formală a fost însoțită și de una semantică *Ernest* semnificând astăzi „seriozitate, serios”. Forme în alte limbi: engl. *Ernest*; fr. *Ernest*, *Erna*, *Ernstine*; it. *Ernesto*, *Ernesta*, *Ernestina*; magh. *Ernö*, *Ernesztina*.
314. **Ernestina** vezi *Ernest*
315. **Ernö** vezi *Ernest*
316. **Erzsa** vezi *Elisabeta*
317. **Erzsébet** vezi *Elisabeta*
318. **Ester** – nume pers. fem. de origine ebraică, provine de la cuvântul care are semnificația de „stea”. Personaj din V.T., evreica *Estera* a fost o femeie de o frumusețe deosebită, calitate datorită căreia a devenit soția regelui persan Xerxe I. A rămas cunoscută și în urma eforturilor de a împiedica masacrarea compatrioților săi.

319. **Ethel** vezi *Adela*
320. **Ethelka** vezi *Adela*
321. **Eufemia** vezi *Eftimie*
322. **Eufrozina** – reproduce un cunoscut nume din mitologia greacă, *Euphrosyne* sau *Euphrosyna*. Cunoscută din *Teogonia* lui Hesiod, *Euphrosyn*, fiica lui Zeus și a Eurinomei (Hera), era unele dintre cele trei charite (romanii le numeau „grații”), vechi zeități ale vegetației, însoțitoare ale zeiței dragostei, Afrodita, și simboluri ale gingășiei și farmecului feminin. *Euphrosyne* este la origine un nume compus din *eu-* „bine” și *-phren* „minte, inteligență”. Forme ale numelui: *Fosina*, *Frozina*, *Frosa*, *Frosica*, *Efrosina*. Forme în alte limbi: it. *Eufrosina*; magh. *Eufrozina*.
323. **Eugen, Eugenia** – numele pers. *Eugen* și fem. *Eugenia* reproduc numele de pers. gr. *Eugénios*, *Eugénia*. Semnificația numelor nu pune probleme dificile, întrucât ele pot fi cu ușurință apropiate de subst. *eugenía* și adj. *eugenés* „de neam bun, nobil” (format din *eu-* „bine” și radicalul *-gen* „a zămisli, a naște, a produce”). Nume calendaristic creștin. Filieră greco.slavă: *Evghenie*, *Avghinia*, *Aghenia*, *Oghenie*, *Ghenie*, *Ghenea* etc. Forme moderne apusene: *Eugen*, *Eugeniu*, *Genu*, *Genuțu*, *Genuța*, *Genia*, *Genica*, *Geneta*, *Geni*. Forme în alte limbi: engl. *Eugen*, *Eugenia*; fr. *Eugène*; germ. *Eugen*, *Eugenia*; it., sp. *Eugenio*, *Eugenia*; srb. *Evgenije*.
324. **Eugenio** vezi *Eugen*, *Eugenia*
325. **Eva** – conform legendei biblice, *Eva* este numele primei femei, interpretat în mod tradițional prin „mamă a celor vii”. Aproximarea numelui biblic ebr. *Hawwah* de vb. *hayah* „a trăi” este o etimologie populară. Dintre numeroasele ipoteze propuse, cea care pare să se apropie de adevăr leagă numele de cvt. arameean *hawwa* sau arab *hayya* „șarpe, viperă”. Forme în alte limbi: fr. *Eveline*; engl. *Eva*, *Evelyn*; germ. *Eva*; magh. *Éva*. Forme locale: *Evița* (înregistrată la Ecica).

326. **Evdochia** – reproduce numele de pers. gr. *Eudokía*, format de la un subst. cu aceeași formă (compus din *eu-* „bine” și *-dok* „a părea, a crede”), cu sensul de „bunăvoință”. Forme ale numelui: *Ivdochia*, *Dohia*, *Evda*, *Edochia*, *Dochia*. Forme în alte limbi: it. *Eudossia*; sp. *Eudosia*.
327. **Evgenije** vezi *Eugen*, *Eugenia*
328. **Evița** vezi *Eva*

F

329. **Fabian** – reproduce numele pers. lat. *Fábius*, la origine un derivat adj. care indică descendența din ginta *Fabia*. Explicația numelui gentilic *Fabius* o găsim chiar în opera istoricului Pliniu cel Bătrân, care deriva numele pers., conform unei vechi tradiții, din subst. *fāba* „bob”. Derivatul lat. *Fabianus* apare în calendarul creștin. Influența latino-catolică: *Fabian*, *Fabiana*, *Fabius*, *Fabia* și deriv. *Fabiola*. Numele sunt împrumuturi moderne din onomastica apuseană. Forme în alte limbi: fr. *Fabius*, *Fabien*, *Fabian*; germ. *Fabian*; it. *Fabio*, *Fabia*, *Fabiola*.
330. **Fănuț** vezi *Ștefan*, *Ștefania*
331. **Fedor** vezi *Teodor*, *Teodora*
332. **Felica** vezi *Felicia*
333. **Felicia** – nume augural de provenință latină, format de la adj. *felix*, *felicitis* „fericit”. Sub formele *Felicitas* și *Felix*, numele apare în calendarul creștin. Numele a fost preluat din onomastica latină, sub influența Școlii Ardelene. Forme locale: *Felica*, *Felician* (înregistrate la Ecica), *Filica* (înregistrată la Sărcia).
334. **Felician** vezi *Felicia*
335. **Ferdinand** – continuă un vechi nume de origine vizigotă, *Frithunanth*s (transcris în latină *Fredenandus*), în care se recunosc elementele *ferithu-* „pace” sau *frad-* „inteligentă” și *-nanth*s „îndrăzneț”. Împrumut apusean modern. Forme în alte limbi: engl. *Ferdinand*; it. *Ferdinando*; sp. *Fernando*, *Hernando*; magh. *Nándor*.
336. **Ferenc** – corespondentul magh. al lui *Francisc*, nume afectiv etnic, care păstrează amintirea francilor, fiind creat de la adj. lat. *franciscus* „franc, relativ la franci”. Semnificația inițială a subst. *franc* este „liber, îndrăzneț, impetuos, prompt etc.”. Deși *Francisc* și *Francis-*

ca sunt la români împrumuturi culte recente, onomastica românească cunoaște o formă mult mai veche, *Frâncu* (supranume devenit nume de familie), care are aceeași semnificație ca și *Francisc*. Acest *Frâncu* (cu o bogată serie de derivate și variante: *Frânce*, *Frânciuc*, *Frânculea*, *Frangu*, *Freng*), are la bază cuvântul *frânc*, denumire generică pentru populațiile romanice din Occident (francezi, italieni). Forme în alte limbi: engl. *Francis*, *Frank*, *Franklin*; fr. *Franc*, *Francis*; germ. *Frank*, *Franka*, *Franz*; it., sp. *Francesco*, *Francesca*; magh. *Franciszka*, *Ferenc*; cr. *Franjo*.

337. **Filica** vezi *Felicia*

338. **Filip** – reproduce gr. *Philippos*, nume pers. format de la *phil-* „iubit” și *-hippos* „cal”. Nume calendaristic creștin. La români, *Filip* începe să apară în documente în jurul anului 1500, dar el este cu siguranță mult mai vechi. O dovadă sigură în acest sens e importanța pe care o are în calendarul popular sărbătoarea *Filipii* sau *Pilipii*, dedicată unor vechi divinități protectoare a lupilor. Intermediar slav. Elemente ale familiei onomastice lui *Filip*, împrumuturi sau creații pe teren românesc: *Filipon*, *Lipan*, *Filipache*, *Pache*, *Filipin* etc. și fem. *Filipa* (rar) cu deriv. *Filipina*. Forme în alte limbi: engl. *Philip*; fr. *Phillipe*; it. *Filippo*; sp. *Felipe*; magh. *Fülöp*.

339. **Fiorela** vezi *Florin*

340. **Firuț** vezi *Firuța*

341. **Firuța** – hipoc. de la *Zamfira*, nume afectiv care este o creație românească de la substantivul *samfir* sau *zamfir*, forme mai vechi pentru *safir*, prin care e desemnată astăzi o cunoscută piatră prețioasă. Trebuie luată în considerare și existența unui nume asemănător, *Sapheira*, și este probabil de origine ebraică, dar cu aceeași semnificație. Forme ale numelui: *Safira*, *Safirin*, *Zafir*, *Fir*, *Fira*, *Hira*. Forme locale: *Firuț* (înregistrată la Iancaid).

342. **Flavia** – nume afectiv de proveniență latină, reproduce gentilicul roman *Flavius* (fem. *Flavia*), considerat un derivat adj. de la *flavus*

„blond, de aur”. Este posibilă și originea etruscă a numelui, ipoteză care apropie pe *Flavius* de numele pers. etrusc *Flave*, cu semnificație necunoscută. Sub forma derivată *Flavian*, numele a pătruns în onomasticonul creștin și în calendar. Împrumut apusean din secolul trecut. Forme curente: *Flavius*, *Flavia*, *Flavian* (întâlnit și ca nume de familie). Forme în alte limbi: fr. *Flavius*; germ. *Flavia*; it. *Flavio*, *Flavia*; magh. *Flavián*.

343. **Floarea** vezi *Florin*, *Florina*

344. **Florentina** vezi *Florin*, *Florina*

345. **Florian** vezi *Florin*, *Florina*

346. **Florica** vezi *Florin*, *Florina*

347. **Florin, Florina** – în onomastica românească modernă, sunt frecvent folosite multe prenume ce pot fi încadrate în aceeași familie, a cărei temă este *Flor-*: *Florea*, *Floarea*, *Flora*, *Florela*, *Florentina*, *Florentin*, *Florența*, *Florian*, *Floriana*, *Florin*, *Florina*. Dintre toate numele amintite, doar primele două, masc. *Florea* și fem. *Floarea* sunt specifice pentru antroponimia românească, toate celelalte fiind curente și la popoarele romanice, slave, la greci, maghiari etc. Lingviștii români cred că formele românești în discuție sunt creații pe teren autohton, excluzând posibilitatea continuității latine păgâne sau creștine. Ideea nu este originală, ci continuă opinia romanistului german Meyer-Lübke, care, referindu-se la Occident, credea că începând din sec. 10 este exclusă continuitatea latină în cazul numelor romane „păgâne”, care nu au avut șansa de a deveni nume „creștine” prin faptul de a fi purtate de persoane sanctificate de Biserică. Studiile asupra antroponimiei romanice occidentale dovedesc însă că multe dintre așa-zisele nume „păgâne” se mențin în uz după limita menționată, unele ajungând până la epoca noastră. În cazul nostru, forma *Floare* poate continua direct forma latină *Flora* care, în plus, este și nume „creștin”. În onomastica latină, sunt atestate cu mult înaintea epocii creștine numele de persoană *Florus*, *Flora*, strâns legate de numele cunoscutei divinități din mitologia romană *Flora*,

zeiță a florilor și a vegetației. Veche divinitate italică a primăverii, zeița era celebrată prin serbările denumite *Floralii*, ce se țineau între 28 aprilie și 3 mai. Semnificația numelui *Flora* era bine cunoscută romanilor, întrucât are la bază un radical italic *flo-(s)*, reprezentat în latină de *flos, floris* „floare”. Cognomenele romane *Florens*, gen. *Florentis* au la bază participiul *florens, florentis* „înfloritor”. De la radicalul *Florent-* se formează cognomenul *Florentius*, fem. *Florentia*, prin derivare cu suf. *-ius*. Tot de la *Florentius* se formează derivatul *Florentinus*, fem. *Florentina*. Cele mai frecvente nume actuale din această serie sunt *Florin* și *Florina*, corespunzătoare numelui pers. *Florinus*. *Florian* reproduce forma lat. *Florianus*, iar *Florea*, fem. *Floarea*, sunt creații românești de la subst. *floare*. *Floarea* a dat naștere unei lungi serii de derivate: *Florac, Florian, Florel, Florinel, Florica, Ica, Florița*. Forme în alte limbi: engl. *Flora*; fr. *Fleur, Florence, Florin*; germ. *Flor, Flora, Florian*; it. *Floro, Flora, Fiore, Fiorella*; magh. *Flóra, Florencia*.

348. **Florinel** vezi *Florin, Florina*

349. **Franciszka** vezi *Ferenc*

350. **Franjo** vezi *Ferenc*

351. **Franz** vezi *Ferenc*

352. **Frederika** – nume pers. fem. de origine germanică, compus din elementele *frid-* „pace” și *-rich* „conducător, putere”. În seria antroponimelor compuse cu primul element *frid-* se încadrează și *Frida*.

353. **Frida** vezi *Frederika*

354. **Frozina** vezi *Eufrozina*

355. **Fülöp** vezi *Filip*

G

356. **Gábor** vezi *Gabriel*, *Gabriela*
357. **Gabriel**, **Gabriela** – prenume frecvent în onomastica românească, *Gabriel* (fem. *Gabriela*), reproduce vechiul nume biblic ebr. *Gabriel*. Încadrat în seria numelor teoforice frazeologice, *Gabriel* a fost apropiat, într-o interpretare mai veche, de ebr. *gheber* „bărbat”. În realitate, prima parte a numelui reprezintă radicalul vb. *gabar* „a fi puternic” și *El*, abreviere pentru numele divinității *Elohim*, semnificația numelui fiind „Dumnezeu a fost puternic”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme vechi: *Gavril*, *Gavrilă*, *Gavrea*, *Gavrin*, *Havril*, *Havrilă*, *Gabur*, *Gabrea*. Forme moderne: *Gabriel*, *Gabriela*, hipoc. *Gabi*. Forme în alte limbi: engl. *Gabriel*; fr. *Gabriel*, *Gabrielle*; it. *Gabriele*, *Gabrielo*; sp. *Gabriel*; magh. *Gábor*; srb. *Gavrilo*.
358. **Gáspár** – corespondentul magh. al lui *Gaspar*, prenume cu o etimologie dificilă, nici una dintre ipotezele propuse până acum neîntrunind acordul unanim. *Gaspar* este numele unuia dintre „cei trei crai de la răsărit” (așa cum sunt metaforic numiți *Gaspar*, *Melchior* și *Baltazar*), care, după o legendă creștină, ar fi venit la Betleem să se închine pruncului Isus. Numiți și magi, numărul și numele lor apar abia prin sec. 8, în tradiția religioasă occidentală. Pornindu-se de la faptul că în cele mai vechi reprezentări creștine magii apar ca admiratori ai zeului Mithra, s-au emis diferite ipoteze privind semnificația numelui lor. În Media și Persia antică, magii, la origine unul dintre grupurile tribale ale mezilor, erau o castă sacerdotă a preoților zoroastrieni. De aceea, ei s-au aflat în fruntea marii revolte din 522-521 î.Cr. împotriva Ahemenizilor, cei care în 550 î.Cr. i-au înlăturat pe regii mezi. În acest context, *Gaspar* a fost apropiat de numele iranian *Gathaspar*, provenit dintr-un mai vechi *Gundophar* sau *Windafarmah*. Ultima formă corespunde unui adj. vechi persan *windahwarena* „care are splendoare”. Această interpretare este mult mai tentată decât o altă ipoteză, care apropie numele pers. de arm. *Ghizbar* „vistier, trezorier”, care ar semnifica, probabil, „cel care strălucește, iradiază”. Forme atestate în onomastica românească.

scă: *Gaşpar*; *Gaşper*; *Gaşpăr*; *Gajpar*. Forme în alte limbi: fr. *Gaspard*; germ. *Kaspar*; *Kasper*; it. *Gaspares*; magh. *Gáspár*.

359. **Gavril** vezi *Gabriel*, *Gabriela*
360. **Gavrilo** vezi *Gabriel*, *Gabriela*
361. **Geneta** vezi *Eugen*, *Eugenia*
362. **Genica** vezi *Eugen*, *Eugenia*
363. **Genoveva** – de proveniență apuseană, *Genoveva* are la bază forma târzie latinizată *Genovefa*, a cărei etimologie este incertă. Una dintre ipotezele emise consideră că elementul secundar *-vefa* ar reprezenta germanicul *wifa* „femeie, soție”, iar prima parte ar corespunde celticului **geno-* „neam”. Conform acestei interpretări, semnificația „femeie de neam” ar permite încadrarea într-o serie de nume de pers. care indică originea nobilă a purtătorului (*Eugen*, *Ghenadie*). Forme în alte limbi: germ. *Genovefa*; it. *Genoveffa*; sp. *Genoveva*.
364. **Genu** vezi *Eugen*, *Eugenia*
365. **Genuța** vezi *Eugen*, *Eugenia*
366. **George** vezi *Gheorghe*
367. **Georgel** vezi *Gheorghe*
368. **Georgela** vezi *Gheorghe*
369. **Georgeta** vezi *Gheorghe*
370. **Georgică** vezi *Gheorghe*
371. **Gerhard** – nume pers. masc. germanic, este un compus din elementele *ger-* „suliță” și *-hard* „tare, puternic, curajos”, însemnând „suliță puternică”.

372. **Gertruda** – prenume fem. modern, împrumut din onomastica apuseană, provine din germana veche cu sens de „lance puternică”. În mitologia norvegiană, *Gertruda* era numele zeitelor care transportau pe cei răniți în bătălie la Valhala, palatul fericirii.
373. **Geta** vezi *Gheorghe*
374. **Gheorghe** – este unul dintre cele mai răspândite și frecvente prenume masc. nu numai la români, ci și la celelalte popoare ale continentului. Nume afectiv, indicând inițial ocupația purtătorului, corespunde numelui pers. gr. *Geórgios*, format de la subst. *georgós* „agricultor, țăran”. Dintre sfinții purtători ai numelui, cel mai important este cel onorat cu titlul de „mare mucenic purtător al biruinței”. Enormă popularitate de care s-a bucurat numele acestui martir nu se poate înțelege fără lămurirea unui fapt esențial: data la care e sărbătorit sfântul coincide cu un moment important din „calendarul” comunităților precreștine în a căror economie predomină creșterea vitelor: începutul păstoritului. În calendarul popular, *Sângiorzul* (în Transilvania și Banat) sau *Gheorghe* este, pe de o parte, numele unui ciclu de sărbători de la sfârșitul lui aprilie și începutul lui mai care marchează anul nou pastoral și, pe de altă parte, numele unui „zeu” al vegetației, protector al cailor, vitelor cu lapte și semănăturilor, care în reprezentările rituale poartă la brâu cheile cu care „închide” iarna și „deschide” vara. Cultul creștin s-a suprapus, așadar, unui cult anterior, de la care a preluat vechi credințe, obiceiuri și practici rituale. Alături de aceste credințe, de sărbătoarea martirului *Gheorghe* sunt legate și câteva obiceiuri privitoare la om: scăldatul într-o apă curgătoare până la răsăritul soarelui, spălatul cu rouă etc. Ținerea a tuturor acestor obiceiuri, valoarea și semnificația lor sunt de natură să lămurească popularitatea de care s-a bucurat *Gheorghe* la români și la multe alte popoare. Numele a pătruns mai întâi prin intermediar slav, iar din a doua jumătate a secolului 19, *Gheorghe* a trecut printr-un proces de latinizare după modelul lui *Georgius*, forma latină a numelui amintit. Forme care au circulat și circulă astăzi: *Gheorghe*, *Gheorghie*, *Gheorghia*, *Gheorghina*, *Gheorghită*, *Ghiță*, *George*, *Georgel*, *Georgela*, *Georgeta*, *Geta*, *Georgică*, *Gică*, *Gelu*, *Geo*, *Giura*, *Gică*, *Iorga*, *Iuga*, *Iuri*. Forme în alte limbi: engl. *George*; fr. *George(s)*, *Geor-*

gette; it. *Giorgio, Giorgina, Giorgetta*; germ. *Georg, Georgia*; sp. *Jorge*; magh. *György, Gyuri*; srb. *Georgije, Đorđe, Đura, Đurđina, Đurđica, Đurđija, Đurica, Đurađ*; slo. *Juraj*.

375. **Gheorghia** vezi *Gheorghe*

376. **Gheorghina** vezi *Gheorghe*

377. **Gheorghiță** vezi *Gheorghe*

378. **Gherasim** – reproduce numele pers. gr. *Gerásimos*, atestat destul de târziu în izvoare. Apropiat de vb. *gerairo* „a onora, a respecta” numele avea semnificația originară de „respectabil, onorabil”. Forme ale numelui: *Gherasăm, Gherasin, Garasim*. Forme în alte limbi: it. *Gerásimo*; magh. *Geraszim*.

379. **Ghiga** vezi *Grigore*

380. **Ghiță** vezi *Gheorghe*

381. **Gina** vezi *Virginia*

382. **Ginel** vezi *Virginia*

383. **Gineta** vezi *Virginia*

384. **Ginica** vezi *Virginia*

385. **Ginu** vezi *Virginia*

386. **Gisela** – nume afectiv de origine germanică, este explicat prin *gisel* „săgeată, bățul săgeții”, cuvânt folosit de longobarzi și înrudit cu vechiul german de sus *geisela*, continuat de germ. *Geissel* „bici”. Nume calendaristic catolic. Sub forma *Ghizela*, numele apare în Transilvania sub influență latino-catolică. Forma actuală *Gisela* este preluată din sursă romanică pe cale cultă. Forme în alte limbi: fr. *Gisèle*; it. *Gisella*; germ. *Gisela*.

387. **Giuliano** vezi *Iuliu*
388. **Gligor** vezi *Grigore*
389. **Gligorie** vezi *Grigore*
390. **Goga** – nume pers. masc., hipoc. de la *Goran*, *Georgije*.
391. **Goran** – nume pers. masc. slav, provine din *goran* „muntean”. Aicea se încadrează și fem. *Gorjana* (din subst. dialectal *gorjan* [*gorjanin* „muntean”] și suf. *-ka*)
392. **Gordana** – nume pers. fem. slav, este un calc după gr. *gordianos*, dar se pune în legătură și cu adj. *gord* „demn, mândru”, la care se adaugă suf. *-ana*.
393. **Gorica** – nume pers. fem. slav, provine din *Zagorka*.
394. **Gorjana** vezi *Goran*
395. **Gospava** – nume pers. fem. slav, provine din tema *Gosp-*, care trebuie separată de tema *Gospod-*. Prima stă la baza prenumelor *Gospa*, *Gospava*, *Gospođa* „doamnă”, cealaltă punându-se în legătură cu apelativele *Gospodar* și *Gospodin* „domn”. Unii lingviști consideră că inițial poporul a pus antroponimele *Gospa*, *Gospava*, *Gospođa* „maica Domnului” în legătură cu *Fecioara* (cf. și numele pers. slav *Deva*), mai târziu semnificația antroponimelor devenind denumiri de demnitate, de rang.
396. **Gottfried** – nume pers. masc. de origine germanică, este un compus din elementele *gott-* „Dumnezeu” și *-frid* „pace”.
397. **Grațian**, **Grațiana** – corespund cognomenelor lat. *Gratiānus*, *Gratiāna*. Mult mai vechi sunt însă *Grātus*, *Grātius* care au la bază adj. lat. *gratus* „preferat, plăcut”. Numele se bucură de o favoare deosebită printre creștinii din acea epocă, datorită semnificației deosebite a grației divine în cultul creștin. Corespunzător gr. *cháris*, care

la origine desemna lucrul sau ființa aducătoare de bucurie, subst. latinesc capătă sensul de „dar divin”. Împrumut apusean modern. Forme curente: *Grațiana* (mai puțin frecvent), *Grația*, *Grațiela*, împrumut recent din italiană. Forme în alte limbi: fr. *Gratien*; it. *Graziano*, *Graziela*; sp. *Gracián*; magh. *Gracían*, *Graciana*, *Graciella*.

398. **Grațiela** vezi *Grațian*, *Grațiana*

399. **Grigore** – reproduce numele pers. gr. *Gregórios*, pus în legătură cu vb. *gregoréo* „sunt complet treaz”, semnificația numelui fiind „treaz, care veghează”. Atestat și în epigrafia latină sub forma *Gregórius*, numele apare cu valoare de cognomen în epoca imperială, sau ca nume independent purtat de sclavi și liberi. Forme care au circulat și circulă și astăzi: *Grigore*, *Gligor*, *Gligorie*, *Grigoran*, *Grigorcea*, *Ghiga*, *Grig*, *Greșa*. Deriv. fem. *Grigorina*. Forma latinizată este *Gregoriu*. Forme în alte limbi: engl. *Gregory*; fr. *Grégoire*; germ. *Gregor*; it., sp. *Gregorio*; magh. *Gergely*; srb. *Grigorije*.

400. **Grozdan** – nume pers. masc. slav, provine din subst. *grozd* „ciorchine” și suf. *-an*.

401. **Gruia** – nume pers. masc. slav, hipoc. de la *Gruban*, *Grubaș*. Are la bază adj. *grub* „aspru, dur, prost” și suf. *-ia*.

402. **Gustav** – nume teoforic de origine nordică, este un compus din elementele *gor-* „divinitate” și *-stafr* „ciomag, baston”, cu semnificația „ajutorul lui Dumnezeu”, sau „apărător al credinței”.

403. **György** vezi *Gheorghe*

404. **Gyula** vezi *Iuliu*

405. **Gyuri** vezi *Gheorghe*

H

406. **Hajnalka** – nume pers. fem. magh., corespunde cvt. *hajnal* „a se lumina, a se crăpa de ziuă”.
407. **Hamdiĵa** – nume pers. masc., corespondent al prenumelui arab *Ha-med* „lăudat”.
408. **Hans** vezi *Ion*
409. **Heinrich** – nume pers. masc. germ. despre care specialiștii sunt în mare parte de acord că forma actuală a acestui nume poate proveni fie dintr-un mai vechi *Haimrich*, fie din *Hāganrich*, identic în ceea ce privește elementul secundar *-rich* (cu valoare de adj. are sensul de „bogat, puternic”). *Haimrich*, cu atestări destul de vechi, are ca prim element de compunere o bază germanică *haim-* „casă, de țară” (germ. *Heim* „casă, cămin”, *Heimat* „patrie”). Aceste vechi nume germanice sunt răspândite și frecvente la toate popoarele apusene, uneori în forme care cu greu pot fi bănuite înrudite. În italiană, de ex., păstrat probabil de la ostrogoți este cunoscut *Amerigo*, dar puțini îl mai apropie de *Arrigo* sau *Enrico*, care fac parte din aceeași familie. Tot aici trebuie menționat magh. *Imre*, un nume foarte frecvent, care are la bază forma latinizată *Emericus*. Forme în alte limbi: engl. *Henry*, *Harry*; fr. *Henri*, *Henry*, *Henriette*; germ. *Heinrich*, *Henrik*; it. *Amerigo*, *Arrigo*, *Enrico*; sp. *Enrique*, *Henrique*; magh. *Imre*, *Henrik*.
410. **Helena** vezi *Elena*
411. **Helmut** – nume pers. masc. de origine germanică, este un compus din elementele *helm-* „cască” și *-muot* „minte”.
412. **Henrik** vezi *Heinrich*
413. **Henry** vezi *Heinrich*

414. **Hermin** – forma masc. a numelui pers. fem. *Erminia* (uneori *Ermina*), care pune cercetătorului delicate probleme de ordin etimologic. În primul rând, alternanța dintre *Erminia* și *Ermina* pare să indice că prima formă, care tinde să se generalizeze, este o modificare a lui *Ermina* prin analogie cu un număr mare de prenume fem. terminate în *-ia* (*Antonia, Aurelia, Camelia, Cornelia*). *Ermina* poate fi pus în legătură cu nume asemănătoare, care circulă fie în apusul Europei, fie în răsărit (de ex. în onomastica rusă). Având în vedere că influența onomasticii occidentale este preponderentă, înclinăm să vedem în *Ermina* un împrumut ce corespunde numelui de pers. germ. *Ermine, Hermine* sau *Irmine*. Folosit și ca prenume independent, *Ermine* este la origine un hipoc. de la compusele germanice cu *Irmin*, numele zeului germanic al forței. Element comun în onomastica germanică, *irmin-* (sau *ermint-* „mare, grandios, puternic”, la origine un posibil atribut al zeului cerului, Tivaz) apare în frecventul *Irmingard, Irminfrid, Erminigild* (*-gild* este înrudit cu germ. *gelten* „a avea valoare”), *Irminlind* sau *Erminlind* (*-lind* „scut din lemn de tei”). În Italia, popularitatea lui *Erminia* se datorește mai ales personajului feminin din *Ierusalimul eliberat* de Torquato Tasso, dar se pare că poetul italian a luat numele din literatura latină. *Herminius* (fem. *Herminia*) apare în *Eneida* lui Vergiliu și e sigur de origine etruscă. În rusă, *Ermina* este explicat de unii specialiști ca derivat din tema *erm-* (prezentă în peste douăsprezece nume calendaristice, de ex. *Ermon*), pusă în legătură cu numele gr. *Hermes*. Lucrurile se complică aici pentru că cel puțin unul dintre antroponimele formate cu *Erm-*, *Erminigeld*, supranumit „Gotul”, este cu siguranță un vechi compus germanic cu *Irmin-*. Vechiul radical germanic *irmin-*, *ermin-* e atestat încă la Tacit (tribul germanic al *erminonilor*), așa că prezența unor nume compuse cu *Irmin-* nu surprinde.
415. **Herta** – nume pers. fem. de origine germanică, are semnificația de „pământ, din pământ”.
416. **Hilda** – reproduce pe cale cultă germ. *Hilde, Hilda*. Numele corespunde cuvântului vechi german *hilta, hiltia* „luptă, bătaie”, element secundar sau primar de compunere al mai multor nume fem. ger-

manice: *Hildegard, Hildegunda, Hildelide*. Forme în alte limbi: fr. *Heude, Hude*; germ. *Hilda, Hilde*; magh. *Hilda, Ildikó*.

417. **Hildegard** vezi *Hilda*

418. **Horea** – nume afectiv, creat în limba română de la vb. a *hori*, format de la subst. *horă* „a cânta din gură sau din fluier”. Fosta poreclă apare mai ales sub forma *Horia*, datorită unei scrieri greșite a numelui, scrierea și pronunțarea corectă a numelui fiind *Horea* (pronunțat în două silabe: Hó-rea).

419. **Hortensia** – nume afectiv, este la origine un vechi nume gentilic roman, *Horténsia* (masc. *Horténsius*), care are la bază lat. *hortensis* „de grădină”, un derivat de la subst. *hortus* „grădină”. În apusul Europei, numele a fost repus în circulație în perioada Renașterii. În onomastica românească, *Hortensia* este un împrumut modern din Occident. Forme în alte limbi: fr. *Hortense*; magh. *Hortensia*.

I

420. **Iancu** vezi *Ion*
421. **Ibolyka** – nume pers. fem. magh., formă a prenumelui *Ibolya*, cu semnificația de „violet, de culoare violetă”.
422. **Ica** vezi *Florin*
423. **Iconia** – nume pers. fem., provine din subst. gr. *eikon* „asemănare, imagine, similitudine”, ajuns la români prin slavă sub forma *icoană* „reprezentare a unui personaj sfânt” Forme locale: *Coana* (înregistrată la Uzdin).
424. **Ida** – nume pers. fem. de origine germanică, corespunde elementului *id-* cu sensul de „muncă, lucru”.
425. **Iefta** vezi *Eftimie*
426. **Ignat** – corespunde lat. *Ignátius* care prezintă etimologie nesigură. S-a propus apropierea lui *Ignatius* de vechiul nume gentilic *Egnátus*, de proveniență prelatină și cu semnificație obscură. Raportarea numelui la subst. lat. *ignis* „foc”, ține de etimologia populară. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav: *Ignatie*, *Ignat* (forma românească cea mai răspândită), *Egnatie*, *Ihnat*, *Icnat*, *Igna*, *Ignea*, *Ignul*, *Natco*, *Ognat* etc. Influența latino-catolică savantă: *Ignățiu*. Forme în alte limbi: engl. *Inigo*; fr. *Ignace*; germ. *Ignatius*; it. *Ignazio*; sp. *Ignacio*.
427. **Igor** – este un împrumut pe cale cultă din onomastica rusă. *Igor* este de proveniență germanică și corespunde vechiului nume scandinav *Ingvarr* „războinicul lui Ing”, format de la *Ingwio*, vechiul zeu scandinav al fertilității și prosperității. Nume calendaristic ortodox.

428. **Ilarie** – nume afectiv și augural, reproduce gr. *Hilários*, pus în legătură cu adj. *hiláros* „vesel, plăcut”. În epoca imperială, romanii foloseau și ei frecvent un nume de persoană *Hilárius*, corespunzător adj. *hilaris* „bucuros, vesel”, care este mai degrabă o adaptare a gr. *Hilários*, decât o creație proprie latinei (la popularizarea lui *Hilarius* a contribuit, fără îndoială, existența adj. lat., deci a semnificației). Nume calendaristic creștin. Intermediar slav: *Ilarion*, *Larie*, *Larion*. Influența latino-catolică: *Ilaris*. Forme în alte limbi: engl. *Hilary*; fr. *Hilaire*; germ. *Hilarius*; it. *Ilario*; magh. *Hiláriusz*.
429. **Ileana** vezi *Elena*
430. **Illés** vezi *Ilia*
431. **Ilia** – formă a lui *Ilie*, nume biblic teoforic, corespunde ebr. *Elijáh(u)*, în care se recunosc elementele *El*, abreviere pentru *Elohim*, și *Jahve*, ambele nume ale divinității. Semnificația teoforicului este „Domnul este adevăratul Dumnezeu”. Răspândirea numelui în Europa este legată de victoria creștinismului, care a impus o mare parte dintre vechile nume ebraice și a popularizat cultul martirilor. Cum dintre numeroșii *Ilie* din calendare de cea mai mare favoare se bucura personajul biblic, vom încerca să punem în lumină și alte elemente care au concurat la creșterea faimei și a frecvenței numelui în discuție. După cum se știe, sărbătorile creștine au înlocuit vechile sărbători păgâne, la origine legate de ciclurile vegetației. Noua religie nu a putut însă să înlăture multitudinea de credințe și obiceiuri vechi, ci în cea mai mare parte le-a modificat aspectul și, mai ales, numele. Așa se face că un foarte mare număr de sărbători dedicate unor martiri și sfinți sunt în fond vechi rituri păgâne, amestecate cu elemente creștine. Data hotărâtă de Biserică pentru sărbătorirea profetului *Ilie* este de mare importanță în viața colectivității agricole: coacerea și strângerea cerealelor. Legate de aceste elemente importante ale vieții țaranului, au existat o serie de credințe care, în perioada creștină, au fost preluate în cultul sfântului *Ilie*. La români, sărbătoarea populară se numește *Sântilie*, cu înțelesul de „zi nelucrătoare, duminică”, de origine precreștină și dedicată zeului solar. Activitatea profetului este într-un car de foc, cu cai de foc. Iată,

așadar, cum se explică faptul că *Ilie* din calendarul popular este „rău de foc, de trăsnet și de piatră”. Forme ale numelui, dintre care unele cu valoare de nume de familie: *Ilie*, *Ilia*, *Iliaș*, *Iliașcu*, *Ilieș*, *Ilioiu*, *Ilioiaia*, *Iliuță*, *Ilașcu*, *Elie*, *Elieș*, *Eliade*, *Elias*, *Eliana*. Formele în *e-* sunt mai noi, savante, sau împrumuturi din Occident. Forme în alte limbi: engl. *Ellis*; fr. *Élie*; germ. *Elias*; it. *Elia*; magh. *Illés*; srb. *Ilija*. Forme locale: *Iluța* (înregistrată la Uzdin).

432. **Ilinka** vezi *Elena*

433. **Ilona** vezi *Elena*

434. **Ilonka** vezi *Elena*

435. **Iluța** vezi *Ilia*

436. **Imre** vezi *Heinrich*

437. **Ioachim** – reproduce numele de pers. ebr. *Iehoiakim*, purtat de trei personaje biblice, primul dintre acestea fiind al optsprezecelea rege al Iudeii, care ar fi domnit între anii 608 și 598 î.Cr. Încadrat în marea familie a numelor teoforice frazeologice, *Iehoiakim* nu pune problema în ceea ce privește prima parte, mult mai dificilă fiind însă etimologia elementului secundar *-iakim*. Dintre soluțiile propuse, acceptabilă este aceea care pornește de la radicalul verbal *kum* „a ridica, a înălța”, numele ebraic fiind deci o frază verbală constituită din *Iahve*, cuvânt prin care era desemnată divinitatea, și imperfectul verbului amintit, semnificația întregii construcții fiind „Iahve îndreaptă, ridică”. Forme ale numelui: *Achim*, *Ichim*, *Oachim*, *Ohim*, *Iochim*. Forme în alte limbi: fr. *Joachim*; germ. *Joachim*; it. *Gioacchino*; magh. *Joakim*.

438. **Ioan** vezi *Ion*

439. **Ioana** vezi *Ion*

440. **Ion** – se poate afirma că a fost și este încă cel mai răspândit și frecvent nume de persoană nu numai la români, ci la toate popoarele europene. Numele continuă ebr. *Yehohanan* „Iahve a avut milă”. În N.T. apar două personaje fundamentale ale istoriei Bisericii, care au hotărât soarta numelui în lumea creștină. Primul este apostolul *Ioan*, fratele apostolului Iacob cel Mare, fiii lui Zebedeu și ai Salomeii, născut în Galileea, pescar și discipol al lui *Ioan Botezătorul* înainte de a-l urma pe Isus, de care nu s-a despărțit până la cruce. Apostolul Ioan este cel mai mare personaj dintre autorii N.T. Conform canonului și tradiției, i se atribuie ultima evanghelie. Al doilea personaj important este precursorul lui Isus, *Ioan Botezătorul*, fiul lui Zaharia și al Elisabetei, predicator evreu al penitenței, care practica botezul pocăinței pentru spălarea păcatelor, închis și decapitat din ordinul lui Irod Antipa, tetrarh în Galileea și Perea. Dintre toți sfinții cu acest nume, *Ioan Botezătorul* este cel care a generat cultul cel mai popular, iar din sărbătorile care i se dedică de-a lungul anului (zămislirea, soborul, tăierea și aflarea capului), cea mai importantă este cea a nașterii (24 iunie), care în calendarul popular îi poartă numele sub forma *Sânzie-ne*. Formele sub care circulă numele la români: *Ioan* (formă savantă, reproduce forma gr.): *Ioana*, *Oana*, *Ioanete*, *Ioanichie*, *Ioanim*, *Ioanca*; *Ion* (forma specific românească): *Ionac*, *Ionașcu*, *Ionea*, *Ionel-Ionela*, *Nelu-Nela*, *Ioniță*, *Niță*, *Ionuț*; *Ivan* (formă specifică slavilor): *Ivana*, *Van(a)*, *Ivașcu*, *Ivănuț*; *Iovan* (forma sârbă): *Ioța*, *Iova*, *Iovana*, *Iovanca*; *Ian* (formă neogrecească): *Iane*, *Iana*, *Iani*, *Ianuță*, *Iancu*; influențe apusene moderne: *Jan*, *Jana*, *Janina*, *Gianina*. Din aceeași familie mai fac parte: *Ioanide*, *Ioanichie*, *Ioanina*. Forme în alte limbi: engl. *John* (cu hipoc. frecvent *Johnny*); fr. *Jean*, *Jeanne* (hipoc. *Jeannette*); germ. *Johannes*, *Johann*, *Johanna* (cu hipoc. *Hans*, *Hannes*, *Hanna*); it. *Giovanni*, *Giovanna* (cu hipoc. *Gianni*, *Gianna*); sp. *Juan*; magh. *János*, *Janka*; bg. rus. *Ivan*; srb. *Ivan* (hipoc. *Vanja*), *Ivana*, *Ivanka*, *Ivica*, *Jova*, *Jovan*, *Jovana*, *Jovanka*, *Joca*, *Jovica*. Forme locale: *Ioviță*, *Iovinel* (înregistrate la Uzdin).

441. **Ionea** vezi *Ion*

442. **Ionel** vezi *Ion*

443. **Ionela** vezi *Ion*

444. **Ioniță** vezi *Ion*

445. **Ionuț** vezi *Ion*

446. **Iordan** – răspândit în întreaga Europă, *Iordan* este o creație biblică, care are la bază numele cunoscutului râu biblic în care a fost botezat Isus. În legătură cu semnificația hidronimului, numit astăzi *El Arden* sau *El Sarih*, în ebr. *Iarden*, în aramică *Iardanah* sau *Iurdanah*, una dintre cele mai vechi etimologii îi aparține chiar lui Ieronim, autorul traducerii *Bibliei* în latină. El considera hidronimul un compus din ebr. *Ior-* „fluviu” (așa era numit mai ales Nilul) și *-Dan*, prin care era desemnată o cetate, *Canaan*. O ipoteză modernă derivă ebr. *Iarden* din radicalul verbal semitic *iarad* „a curge”. Cum desinența *-en* este proprie dualului în aramică, semnificația originară a hidronimului este „cele două râuri”. Intermediar greco-slav. Forme în onomastica românească: *Iordan*, *Iordana*. Forme în alte limbi: fr. *Jordan*; germ. *Jordan*; it. *Giordano*; sp. *Jordán*; magh. *Jordán*.

447. **Iorgovan** – nume pers. masc., corespunde subst. srb. *jorgovan* „liliac”. *Iorgovan* este și denumirea liliacului în graiul bănățean.

448. **Iosif** – nume teoforic biblic, continuă vechiul ebr. *Ioséph*. Explicația numelui apare chiar în Geneză: (Rahela) ... a născut un fiu... și i-a pus numele *Iosif*, zicând: „Domnul să-mi mai *adauge* un fiu”. Această veche etimologie are la bază apropierea numelui personal de radicalul verbal ebr. *iasaf* „a adăuga”. În izvoarele grecești, numele biblic este redat în două variante: *Ioséph*, formă identică cu originalul ebraic, și *Iósepos*, mai rar și, probabil, popular. Intermediar greco-slav. Forme care au circulat și circulă, împrumuturi de la popoarele vecine sau creații pe teren românesc: *Iosif*, *Iosa*, *Iosim*, *Iosip*, *Iusup*, *Iosib*, *Iosiv*, *Ioja*, *Ioșca*; fem. *Iosefina* (*Iozefina*) este un împrumut din Apus. Forme în alte limbi: engl. *Joseph*; fr. *Joseph*, *Josepha*, *Josephine*; germ. *Joseph*; magh. *József* (hipoc. *Jóska*), *Jozefin*; cr. *Josip*. Forme locale: *Iosimel*, *Iosimela* (înregistrate la Uzdin).

449. **Iosim** vezi *Iosif*
450. **Iosimel** vezi *Iosif*
451. **Iosimela** vezi *Iosif*
452. **Ioța** vezi *Ion*
453. **Iova** vezi *Ion*
454. **Iovan** vezi *Ion*
455. **Iovinel** vezi *Ion*
456. **Ioviță** vezi *Ion*
457. **Irén** vezi *Irina*
458. **Irena** vezi *Irina*
459. **Irénka** vezi *Irina*
460. **Irimia** vezi *Eremia*
461. **Irina** – nume devoțional și augural, reproduce vechiul nume pers. gr. *Eiréne* „pace”. Ca nume propriu, *Eirene* este foarte vechi în Grecia și aparține mitologiei. *Eiréne*, *Eunomia* „disciplină” și *Dike* „dreptate” erau binecunoscutele *chore*, fice ale lui Zeus și ale lui Themis, care ocrotesc vegetația sau păzesc locașurile zeilor din Olimp, chemând sau alungând norii ce le învăluie. Intermediar greco-slav. Forme vechi: *Erina*, *Irinca*; masc. *Irinei*, *Irinii*. Forme curente: *Irin*, *Irinel*. Forme în alte limbi: engl. *Irene*; fr. *Irène*; it., sp. *Irene*; magh. *Irén*, *Irénka*; srb. *Jerina*.
462. **Irinel** vezi *Irina*

463. **Irma** – nume pers. fem. de origine germanică, are sensul de „energic, forțos”.
464. **Isa** vezi *Isac*
465. **Isabela** vezi *Elisabeta*
466. **Isabelle** vezi *Elisabeta*
467. **Isac** – nume afectiv cu valoare augurală, continuă vechiul nume ebraic, biblic, *Yitsḥaq*, de la *yitsḥaq* „el va râde”, viitorul de la vb. ebr. *tsaḥoq* „a râde”. Nume calendariste creștin. Intermediar greco-slav. Forme atestate în onomastica românească: *Isa*, *Isa(a)c*, *Isca*, *Isaia*, *Isaica*. De la derivatul *Isachie* (gr. *Isáakios*) a apărut forma *Asachi*, cunoscută ca nume de familie.
468. **Isaia** vezi *Isac*
469. **Isidor, Isidora** – reproduc vechile nume grecești *Isídor* și *Isídora*. Numele grecești compuse din *Isis*- și *-dóron* „dar”, se încadrează în bogata serie a teoforicelor, frecvente în onomastica tuturor popoarelor vechi. Elementul teoforic era fie numele divinității în general, fie numele unei anumite divinități, cum este în cazul nostru *Isis*, zeița egipteană a naturii și a fecundității, mamă și soție a lui Osiris, identificată la greci cu *Demeter*. La origine o divinitate locală a Deltei, *Isis* devine cea mai populară zeiță în Egipt. Cultul ei, care păstra urme ale vechilor ritualuri agricole, se răspândește în epoca elenistică și romană în regiunea mediteraneană și chiar mai departe. Prin intermediul formei latine *Isídor**us*, numele se păstrează la popoarele din apusul Europei iar, prin intermediar slav, și la români.
470. **István** vezi *Ștefan*
471. **Istvánka** vezi *Ștefan*
472. **Iuli** vezi *Iuliu, Iulia*

473. **Iulian, Iuliana** vezi *Iuliu, Iulia*

474. **Iuliu, Iulia** – reproduc pe cale cultă vechile nume gentilice romane *Iúlius*, fem. *Iúlia*. În explicarea acestui nume celebru, specialiștii pornesc de la forma mai veche *Iulius*, care ar avea la bază cuvântul neatestat **iouillio*, înrudit cu oscul *iuvilam* și derivat din lat. *Iovis*, numele divinității supreme. În latina clasică, *Iovis*, de la forma indo-europeană *dieu*, care denumea „lumina cerului”, este înlocuit la nominativ cu forma *Iupiter*, un compus cu elementul secundar *-pater* „tată”. *Iupiter*, identic cu *Zeus* al grecilor, este și numele celei mai mari planete din sistemul solar, a cărei influență este considerată în astrologie ca izvor al fericirii. *Iovis* s-a păstrat și la români în subst. „joi”, în calendarul planetar ziua dedicată lui *Iovis*. De la numele amintite se formează prin derivare cognomenele *Iulianus*, *Iuliana* și forma târzie *Iulita*. *Iulia, Iuliu, Iulian, Iuliana, Iulita* sunt nume calendaristice creștine. Intermediar greco-slav: *Uliana, Ulei-ana, Uliena, Ulian, Ulea, Ulina*. Influența lat.-catolică: *Giulia, Giulia-lea*. Împrumuturi moderne, de proveniență apuseană, pe cale cultă: *Iuliu, Iulia, Iuliana, Iulian, deriv. Iulita, Julieta*. Forme în alte limbi: *Jules, Julie, Julien, Julienne*; germ. *Julius, Julia, Julian*; it. *Giulio, Giulia, Giuliano, Giuliana, Giulietta*; sp. *Julio, Julia*; magh. *Gyula, Julianna, Juliska*; forme slave: *Julija, Julijana, Julka*.

475. **Iustin, Iustina** – reproduc, pe cale cultă, numele de pers. lat. *Iustínus, Iustína*. Nume afective și augurale au semnificația corespunzătoare adj. *iustus* „just, drept, conform legii”. De la *Iustin* derivă și *Iustiniánus*, devenit cunoscut mai ales datorită împăratului bizantin *Iustinian*. *Iustin, Iustina, Iustinian* sunt nume calendaristice creștine. Forme în alte limbi: fr. *Juste, Justine*; germ. *Justus, Justa, Justin, Justina*; it. *Giusto, Giusta*; magh. *Jusztin, Jusstina*.

476. **Ivan, Ivana** vezi *Ion*

477. **Ivanka** vezi *Ion*

478. **Ivica** vezi *Ion*

J

479. **Jablan** – nume pers. masc. slav, provine din subst. *jablan* „plop”.
480. **Jaclin, Jaclina** vezi *Jakob*
481. **Jadranka** – nume pers. fem. slav, provine din hidronimul *Jadran* „Marea Adriatică” și suf. *-ka*.
482. **Jagoda** – nume pers. fem. slav, provine din subst. *jagoda* „căpșună”.
483. **Jakob** – corespondentul germ. al lui *Iacob*, care continuă vechiul numele de pers. ebr. *Jaakób*, purtat de un personaj biblic, fiul lui Isac și al Rebecăi, frate geamăn cu Esau, considerat în istoria ebraică „părintele israeliților sau al poporului evreu”. Primele încercări de interpretare a numelui apar chiar în V.T. Din cartea *Genezei*, în pasajul referitor la nașterea lui *Iacob*, aflăm următoarele: „... cel dintâi a ieșit roș de tot... și de aceea i-am pus numele Esau. Apoi a ieșit fratele său, care ținea mâna de călcâi pe Esau; și de aceea i-am pus numele *Iacob*”. Această ipoteză pune la baza numelui subst. *akeb* „călcâi”. În epoca modernă, sunt propuse mai multe etimologii. Unii specialiști acceptă legătura cu *ake* „călcâi”. Alții au încercat apropierea de cuvântul arab *jakub* „cocoș de munte”. De o largă apreciere se bucură etimologia care încadrează numele în seria teoforicelor și conform căreia ar avea semnificația „(Dumnezeu) a apărut”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav: *Iacov, Iacovachi, Iacoviță, Iacă, Iacul, Iacșa*. Influența latino-catolică: *Iacobică, Iacobuț, Iacoban*. Forme în alte limbi: engl. *James*; fr. *Jacques, Jacquelin, Jacqueline*; germ. *Jakob*; it. *Giacomo*; sp. *Santiago, Yago*; magh. *Jakab*; srb., bg. *Jakov*. Forme locale: *Jaclin, Jaclina* (înregistrate la Uzdin).
484. **Jakov** vezi *Jakob*
485. **Janko** vezi *Ion*

486. **János** vezi *Ion*
487. **Jasmina** – nume pers. fem. slav, provine din subst. *jasmin* „iasomie”, la care se adaugă suf. *-na*.
488. **Jean** vezi *Ion*
489. **Jeannette** vezi *Ion*
490. **Jela** vezi *Elena*
491. **Jelena** vezi *Elena*
492. **Jelica** vezi *Elena*
493. **Jelisaveta** vezi *Elisabeta*
494. **Jelka** vezi *Elena*
495. **Jeremija** vezi *Eremia*
496. **Johann, Johanna** vezi *Ion*
497. **Joseph, Josepha** vezi *Iosif*
498. **Josephine** vezi *Iosif*
499. **Josip** vezi *Iosif*
500. **Jóska** vezi *Iosif*
501. **Jovana** vezi *Ion*
502. **Jovanka** vezi *Ion*
503. **Jovica** vezi *Ion*

504. **József** vezi *Iosif*
505. **Jugoslav** – nume pers. masc. slav, creație recentă a onomasticii sârbești sub influența termenului geo-politic *Jugoslavija*.
506. **Juliska** vezi *Iuliu*
507. **Julka** vezi *Iuliu*
508. **Juraj** vezi *Gheorghe*

K

509. **Kamenko** – nume pers. masc. slav, provine din subst. *kamen* „piatră” și suf. *-ko*. Poate fi și un calc după gr. *Petros*.
510. **Karl** – nume pers. masc. de origine germanică, *Karl* este frecvent și răspândit sub diferite forme la toate popoarele din apusul și centrul Europei. *Karl* este un nume simplu, format pe baza subst. comun *karl* „om, bărbat, om liber, om din popor”. Prezența numelui în onomastica românească se poate explica fie prin influența slavă, fie prin cea săsească sau maghiară. Forme vechi: *Cărlea*, *Cârlă*, *Cărlan*. Formele *Carol*, *Carola*, *Carolina* sunt de proveniență modernă și savantă. Forme în alte limbi: engl. *Charles*; fr. *Charles*, *Charlotte*; it. *Carlo*, *Carla*, *Carolina*; germ. *Karl*; sp. *Carlos*; magh. *Károly*, *Karola*, *Karolina*.
511. **Károly** vezi *Karl*
512. **Katalin** vezi *Ecaterina*
513. **Klaus** vezi *Nicolae*
514. **Koka** – nume pers. fem. slav, corespunde subst. *koka* „găină”. Poate fi și hipoc. de la *Koviljka*.
515. **Kosa** – nume pers. fem. slav, hipoc. de la *Kosana*, *Konstantina*.
516. **Kosovka** – nume pers. fem. slav, corespunde denumirii provinciei Kosovo, care are la bază subst. *kos* „mierlă”.
517. **Koviljka** – nume pers fem. slav, provine din subst. *kovilje* „colilie” și suf. *-ka*.
518. **Kranislav** – formă a prenumelui *Hranislav*, care are la bază vb. *hraniti* „a păzi, a apăra, a cultiva” și subst. *slava* „slavă, glorie”. În această serie se încadrează și masc. *Ranislav*.

519. **Kristóf** vezi *Christophe*

520. **Krsta** – nume pers. masc., hipoc. de la *Hristofor* (gr. *Hristofóros*).

L

521. **Lae** vezi *Nicolae*
522. **Lájos** – corespondentul magh. al lui *Ludovic*, vechi nume augural de origine germanică, compus din *hlod-* „glorie, glorios” și *-wig* „bătălie, luptă” și corespunde formei latinizate *Clodoveus*, *Clodovicus*. Nume calendaristic catolic. Cel mai frecvent este fem. *Luiza*, formă de proveniență apuseană (adaptare a fr. *Louise*) sau maghiară. Forme în alte limbi: fr. *Louis*, *Louise*; germ. *Ludwig*; it. *Lodovico*, *Luigi*; sp. *Luis*; magh. *Lájos*, bg., rus. *Luiza*.
523. **László** vezi *Vladimir*
524. **Laura** – nume augural latin, corespunde cognomenului roman *Laurus*, de la subst. lat. *laurus* „laur”, arbore consacrat lui Apolo și cunoscut pentru efectele sale apotropaice. Crengile sale încununau frunțile împăraților, poezilor, ale învingătorilor în lupte sau în jocuri. Forme vechi, de proveniență greco-slavă: masc. *Lavrie*, *Lavru*, *Lavric*. Forme masc.: *Laur*, *Laor*, *Lăurel*. Astăzi forma de masc. *Laur* este o excepție. Forme și derivate moderne, de proveniență apuseană: *Laurin(a)*, *Laurisa*, *Laurita*, *Laureta*, *Lairia*. Nume calendaristic creștin. Forme în alte limbi: fr. *Laur(e)*; it. *Lauro*, *Laura*.
525. **Laurențiu** – nume afectiv cu valoare augurală, la origine un adj. care indica apartenența locală, *Laurentius*, este considerat aproape în unanimitate derivat din toponimul *Laurentum*, numele unuia dintre cele mai vechi orașe ale Peninsulei Italice, însă până astăzi neidentificat și pus în legătură cu subst. lat. *laurus* „laur, dafin”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav: *Lavrentie*, *Lavrentia*, *Avrentie*, *Arentie*, *Lavrintie*. Forme moderne culte: *Laurențiu*, *Laurenția*, *Laurian*, *Lauriana*. Împrumut recent din italiană, *Loredána*, la origine un derivat care arată proveniența locală: „din Loredó sau Lauredo” (azi Loreo din provincia Rorigo), aparține aceleiași baze *laur*, deoarece toponimul provine din lat. *laurentum* „tufe de laur”.

Forme în alte limbi: engl. *Lawrence*; fr. *Laurent, Laurence*; germ. *Laurentius*; it., sp. *Lorenzo*; magh. *Lörinc*. Forme locale: *Leorian* (înregistrată la Ecica).

526. **Laureta** vezi *Laura*

527. **Laurian** vezi *Laurențiu*

528. **Lavi** vezi *Lavinia*

529. **Lavian** vezi *Lavinia*

530. **Lavinel, Lavinela** vezi *Lavinia*

531. **Lavinia** – nume cu etimologie nesigură, probabil preroman, a fost pus în legătură cu toponimul *Lavinium* (veche așezare italică, considerată de unii specialiști identică cu *Larentinum*). Numele pers. *Lavinia* s-a format pe baza toponimului amintit, probabil de origine preromană. Numele a fost preluat din onomastica italiană. Forme locale: *Lavi* (înregistrată la Uzdin), *Lavian* (înregistrată la Sărcia), *Lavinel* (înregistrată la Sărcia, Torac și Uzdin), *Lavinela* (înregistrată la Uzdin), *Lavinica* (înregistrată la Sărcia), *Laviniu* (înregistrată la Torac).

532. **Lavinica** vezi *Lavinia*

533. **Laviniu** vezi *Lavinia*

534. **Laza** vezi *Lazăr*

535. **Lazăr** – reproduce vechiul ebr. *Eleazár*, la origine nume teoforic frazeologic cu semnificația „Elohim a ajutat”, prin care părinții își exprimau recunoștința pentru nașterea unui fiu (*El-*, *Elohim-* unul dintre numele ebraice ale divinității și *-azar* „a ajuta”). Dacă forma ebraică apare doar sporadic în onomastica europeană, mult mai multe șanse a avut o formă aramaică ulterioară, *Lazar*. Redat în gr. *Lázaros* și în lat. *Lazarus*, numele, devenit termen comun în multe limbi, este folosit cu sensuri diferite („sărac, cerșetor, bolnav, le-

- pros”), toate explicabile prin parabola biblică. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav: *Lazar*; *Lăzarea*, *Lazor*; *Laciu*, *Lascu*, *Lalu*, *Lazarina*. Forme în alte limbi: fr. *Lazare*; germ. *Lazarus*; it. *Lazarro*; magh. *Lázár*; bg., srb. *Lazar* (hipoc. *Laza*). Forme locale: *Lazi* (înregistrată la Torac).
536. **Lazi** vezi *Lazăr*
537. **Leana** vezi *Elena*
538. **Leanu** vezi *Elena*
539. **Lena** vezi *Elena*
540. **Lénard** vezi *Leonard*
541. **Lenka** vezi *Elena*
542. **Lenkica** vezi *Elena*
543. **Lenuța** vezi *Elena*
544. **Leo** vezi *Leontin*, *Leontina*
545. **Leodora** – nume pers. fem. (înregistrat la Uzdin), se pune în legătură cu *Iliodor*, nume devoțional de origine gr. care reproduce numele pers. *Helióodoros*, un compus cu semnificația „darul Soarelui”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme atestate în onomastica românească: *Ilvodor*, *Aleodor*, *Aledar*, *Iliodor*.
546. **Leon** vezi *Leontin*, *Leontina*
547. **Leonard** – nume augural de proveniență germanică, este la origine un compus din elementele *leo-*, *lewo-* „leu” și *-hard*, „tare, puternic”. Nume calendaristic catolic. Împrumut pe cale cultă din onomastica apuseană. Forme în alte limbi: fr. *Léonard*, *Lénard*; germ. *Leonhard*; it. *Leonardo*; magh. *Leonárd*.

548. **Leonida** vezi *Leontin, Leontina*
549. **Leonora** vezi *Eleonora*
550. **Leontie** vezi *Leontin, Leontina*
551. **Leontin, Leontina** – dintre puținele prenume rămase în uz până în epoca contemporană care au la bază nume de animale, cele mai răspândite și frecvente în Europa par a fi *Leon, Leonte* și derivatele lor *Leonida* și *Leontin* (fem. *Leontina*). Cu siguranță că leul, regele animalelor, care n-a încetat nici astăzi să fie un simbol frecvent al puterii, nu era printre ultimele animale care se bucurau de o favoare deosebită în Antichitate. Probe în acest sens aduce *Lais* din vechea antroponimie ebraică sau gr. *Léon*. Atestat cu mare frecvență și continuitate încă din operele unor vechi autori ca Herodot, numele de pers. *Leon* (*leon, leontos* „leu”), în latină îi corespunde *Leo* (*leo, leonis* „leu”), a avut șansa de a pătrunde în onomastica creștină (faptul nu miră întrucât leul în *Biblie* e și simbol al puterii lui Dumnezeu), ca apoi, devenit calendaristic, să se răspândească în Europa. La fel s-au petrecut lucrurile și cu alte două nume grecești din aceeași familie, *Leonidas* sau *Leonides* și *Leóntios*. Primul, atestat aproximativ în aceeași epocă ca și *Léon*, este la origine un patronim (adică un nume care arată descendența pe linie paternă) format cu suf. *-ides* de la *Léon*, redat în latină prin *Leónidas*. Al doilea nume, *Leóntios*, la origine o formă diminutivă, se răspândește tot prin intermediul calendarului. Corespondentul fem. pentru *Leontius* este un derivat cu suf. *-ina*, *Leontina*. Cele mai frecvente ca prenume astăzi sunt *Leontin* și fem. *Leontina*. Intermediar slav: *Leo, Leon, Lion, Lionel, Leoncea, Leontie, Leonte, Leul*. Formele *Leonia, Leonela, Leoneta* se datorează unei recente influențe apusene. Forme în alte limbi: engl. *Leo*; fr. *Léon*; germ. *Leo*; it. *Leone, Leoneto*; sp. *Leon*; magh. *Leon*; srb. *Leontije*.
552. **Leorian** vezi *Laurențiu*
553. **Leposava** – nume pers. fem. slav, este format din adj. *lepa* „frumoasă” și *sava* (din *slava* „slavă, glorie”).

554. **Letiția** – nume augural de origine lat., creat pe baza subst. *laetitia* „bucurie, veselie”. Numele este atestat în inscripțiile creștine din primele secole ale erei noastre. *Letiția* a pătruns în onomastica românească în sec. 19 datorită influenței Școlii Ardelene, mai ales în Transilvania.
555. **Levi** – nume pers. masc. ebraic, cu semnificația de „fidel, devotat, credincios”. În V.T. *Levi* a fost fiul lui Iacob și al Liei. În N.T. *Levi* este al doilea nume al apostolului Matei.
556. **Lia** – este interpretat fie ca hipoc. românesc de la femininele terminate în *-lia* (*Cornelia, Iulia, Natalia* etc.), fie printr-un împrumut modern, pe cale cultă, din Occident. În afară de unele cazuri când numele poate fi tot un hipoc. de la *Rozalia, Elisabeta* sau *Iulia, Lia* este în apusul Europei de tradiție biblică și continuă ebr. *Leah*. Tradiția explică acest nume ebraic, purtat în V.T. de fiica lui Laban, prima soție a patriarhului Iacob, prin vb. *leah* „a obosi”, dar relația dintre numele propriu și verbul menționat nu este decât o etimologie populară. De aceea trebuie să acceptăm soluția etimologică modernă, care consideră că numele în discuție are la bază subst. comun care înseamnă „vacă”. Se stabilește astfel un paralelism între *Leah* și *Rahél (Rafira)*, a doua soție a patriarhului Iacob, de la subst. *rahel* „oaie”. În plus, această interpretare corespunde faptelor narate în textul biblic: cei șapte fii ai lui Iacob și ai Liei sunt întemeietorii neamurilor de crescători de bovine, iar cei doi fii ai lui Iacob și ai Rahelei, ai neamurilor crescători de ovine. Redat în greacă prin *Lea* și în latină prin *Lia* numele pătrunde în onomasticonul creștin.
557. **Lidia** – nume afectiv ce indică proveniența locală a purtătoarei, reproduce gr. *Lydia* „femeie originară din Lidia”. Toponimul gr. *Lydia* reproduce lidianul *Luda*, cu semnificație obscură. Nume calendaristic creștin. Împrumut pe cale cultă din onomastica apuseană.
558. **Lili** vezi *Liliana*
559. **Liliana** – foarte multă lume și chiar unele lucrări de specialitate consideră că prenumele *Liliana* este format fie de la numele plantei

liliac, fie de la *crin*. Deși cele două nume de plantă nu au nimic comun din punct de vedere etimologic, legătura dintre ele, stabilită prin etimologie populară, a contribuit la popularizarea numelui. În realitate, *Liliana*, ca și *Lili*, nu sunt decât hipoc. engl. de la *Elisabeth* (rom. *Elisabeta*). Dar confuzia de care am amintit mai sus apare chiar din engleză, mai ales datorită asemănării dintre *Lilly* și *lily* „crin”. Forme în alte limbi: srb. *Ljiljana* (hipoc. *Ljilja*).

560. **Lina** vezi *Elena*

561. **Linca** vezi *Elena*

562. **Lincuța** vezi *Elena*

563. **Lințu** – nume pers. masc. (înregistrat la Uzdin), s-a format de la numele de familie *Lința*.

564. **Lisandru** vezi *Alexandru, Alexandra*

565. **Lisaveta** vezi *Elisabeta*

566. **Livi** vezi *Liviu, Livia*

567. **Livian** vezi *Liviu, Livia*

568. **Liviu, Livia** – vechi nume gentilice romane, cu semnificație obscură din punct de vedere etimologic. Numele sunt puse în legătură fie cu lat. *lividus* „livid, albastrui”, fie cu gr. *Libia* „Libia”. De aceea, numele în discuție ar trebui, probabil, considerate de origine etruscă, încadrându-se astfel în puternica influență pe care onomastica vechilor etrusci a exercitat-o asupra întregului sistem de denotație personală al romanilor. Forme în alte limbi: it. *Livio, Livia*; magh. *Líviusz*. Forme locale: *Livi* (înregistrată la Torac), *Livian* (înregistrată la Iancaid).

569. **Liza** vezi *Elisabeta*

570. **Lörinc** vezi *Laurențiu*

571. **Luca** – răspândit în toată Europa, *Luca* reproduce numele de pers. *Lukás*, purtat de una dintre marile personalități ale istoriei Bisericii creștine. Este vorba de un medic de înaltă cultură din Antiohia, contemporan și colaborator al apostolului Petru, autor a două texte fundamentale din N.T.: *Evanghelia după Luca* și *Faptele Apostolilor*). Cum în greacă majoritatea numelor terminate în *-as* sunt la origine hipoc., *Lukas* este apropiat fie de *Lúkios* (lat. *Lúcius*), fie de *Lukanós*. Este preferabilă ultima soluție, întrucât manuscrise ale *Vulgatei* redau numele evanghelistului prin lat. *Lucánus*, cunoscut cognomen care inițial indica proveniența locală a purtătorului: „din Lucania”. Numele *lucanilor*, locuitori dintr-o regiune situată în sudul Italiei, încă nu are etimologie sigură. În principiu, el este pus în legătură cu toponimele *Luca* și *Lucera*, dar și cu un cuvânt din aceeași familie, cu lat. *lux* „lumină” și gr. *leukós* „alb”, a cărui semnificație ar fi fost „blond”, ultima variantă ajungând, pe altă cale, tot la ideea înrudirii dintre *Luca* și *Lucius*. După cum se vede, cognomenul *Lucanus* fusese preluat de greci, iar de la aceștia, sub forma *Lukas*, în epoca creștină, de întregul Orient Apropiat. Fie din greacă, fie din latină, numele se răspândește în Europa. Forme ale numelui: *Lucan*, *Lucaci*, *Lucaș*, *Luculeț*. Forme în alte limbi: engl. *Lucas*; fr. *Luc*; germ. *Lukas*; it. *Luca*; magh. *Lukács*.

572. **Luchian, Luchiana** vezi *Lucia*

573. **Luci** vezi *Lucia*

574. **Lucia** – nume augural, cu semnificație devoțională în epoca creștină, corespunde lat. *Lúcius(-a)*, explicat prin vb. *lucio*, *lucere* „a face lumină” și subst. *lux*, *lumen* „lumină”, deși există opinia că aceasta nu e decât o etimologie populară. *Lucia* și deriv. *Lucianus*, *Luciana*, *Lucilianus* au pătruns în calendarul creștin. Filiera greco-slavă: *Luchie*, *Luchian*, *Luchiana*, *Luchilian*. Formele latine *Lucia*, *Lucian*, *Luciana* au fost introduse în onomastica românească în sec. 19, pentru toate folosindu-se hipoc. modern apusean *Luci*. Forme în alte limbi: engl. *Lucy*; fr. *Luce*, *Lucie*; germ. *Lucia*, *Luzia*; it. *Lucio*, *Lu-*

cia, Luciano, Luciana; magh. *Lúcius, Lúcia*. Forme locale: *Luciu* (înregistrată la Ecica).

575. **Lucian, Luciana** vezi *Lucia*

576. **Luciu** vezi *Lucian, Luciana*

577. **Lucreția** – nume gentilic roman, de origine etruscă, obscur din punctul de vedere al semnificației. O interpretare propune ca etimon lat. *lucrum* „câștig”, ipoteză care nu poate fi susținută, precum nici apropierea de *Lúceres*, vechi nume de trib. Nume calendaristic catolic. Numele apare în onomastica românească în sec. 19, datorită influenței italiene și, mai ales, împreună cu tendința renaștentistă și modernă a reluării numelor antice greco-romane. Forme în alte limbi: fr. *Lucrèce*; it. *Lucrezia*, germ. *Lukretia*; magh. *Lukrécia*.

578. **Ludwig** vezi *Lájos*

579. **Lugojana** – nume pers. fem., indică proveniența locală a purtătoarei „din Lugoj”.

580. **Luiza** vezi *Lájos*

581. **Lukács** vezi *Luca*

582. **Luminița** – prenume fem. modern, *Luminița*, este o creație recentă a onomasticii românești. Formă diminutivală de la subst. *lumină* (din lat. *lumen* ca și *lume*), prenumele trebuie explicat prin sensurile figurate „fericire, viață”, pe care le are cuvântul *lumină* (copilul aduce „lumină” în viața părinților, este drag „ca lumina ochilor”).

583. **Luția** vezi *Lucia*

LJ

584. **Ljilja** vezi *Liliana*

585. **Ljiljana** vezi *Liliana*

586. **Ljuba** – nume pers. fem. slav, are la bază tema *ljub* din adj. *ljuba* „iubită”, subst. *ljubav* „dragoste, iubire”, vb. *ljubiti* „a iubi, a săruta” etc. Este vorba despre o temă foarte productivă, atestată în ținuturile locuite de sârbi încă în sec. 11. Cel mai vechi prenume fem., *Ljuba*, a fost atestat în anul 1194. În această serie de antroponime, foarte agreate în onomastica sârbească, se încadrează și *Ljubica* (*Ljuba* și suf. *-ica*), *Ljubinka* (*Ljuba* și suf. *-inka*), *Ljubiša* (*Ljuba* și suf. *-iša*) și *Ljubomir* (*Ljuba* și *mir* „pace, liniște”).

587. **Ljubica** vezi *Ljuba*

588. **Ljubinka** vezi *Ljuba*

589. **Ljubiša** vezi *Ljuba*

590. **Ljubomir** vezi *Ljuba*

M

591. **Madlen** vezi *Magdalena*

592. **Magdalena** – prenume fem. frecvent și răspândit în toată Europa, *Magdalena* este la origine un supranume (probabil de formație greacă), al uneia din femeile din N.T., *Maria Magdalena*, cea care a asistat la crucificarea și înmormântarea Domnului. Arătând originea locală a purtătoarei, supranumele înseamnă la origine „din *Magdala*”, sat de pescari din Galileea. Toponimul corespunde subst. *migdal* „turn, castel”. Nume calendaristic creștin. Filiera slavă: *Măgrușca*, *Măgduța*, *Mădălina*, *Mădăluța*, *Magda* și forme masc. *Măgdălin*, *Mădălin*, *Măgduț*. Influența apuseană recentă: *Madlen*, *Madlena*, *Marilena* (format de la *Maria Magdalena*), *Madia*, *Mădina*. Forme în alte limbi: engl. *Magdalen*; fr. *Madeleine*; germ. *Magdalena*; it. *Maddalena*; magh. *Magda*, *Magdolna*.

593. **Magdolna** vezi *Magdalena*

594. **Maja** – nume pers. fem., poate fi fie hipoc. de la prenumele *Marija*, fie corespondentul srb. al numelui pers. *Maia*, nume devoțional antic, cu rezonanțe în mitologia greacă, romană sau vedică. Formele lat. *Maius*, *Maia* provin dintr-o formă neatestată **magius*, de la radicalul indo-european *mag-*, *meg-* „mare”, numele semnificând probabil „zeu (zeiță) mare”.

595. **Malvina** – prenume fem. destul de răspândit în Occident, *Malvina* a făcut obiectul unor interpretări diverse și total contradictorii. În Anglia, apoi și pe continent, numele devine foarte cunoscut, datorită unei celebre culegeri de vechi poeme populare galice, prelucrate de J. Macpherson *Scrierile lui Ossian* (1756), care au exercitat o puternică influență asupra creației preromantice. Scriitorul scoțian și-a prezentat culegerea drept creație a unui bard irlandez din sec. 3, Ossian, ceea ce a contribuit hotărâtor la succesul deosebit de care s-au bucurat *Scrierile* în epocă. Așa se face că J. Macpherson a fost „acu-

- zat” de invenție în domeniul onomasticii literare. Dar *Malvina* nu poate fi atribuit ingeniosului scoțian dintr-un singur motiv: numele exista și înaintea lui J. Macpherson. Vechi nume de botez în Franța (considerat un derivat din *malva* „mov”, etimologie foarte puțin probabilă) și Germania, *Malwine* pare a fi o formă pentru *Madalwine*, nume germanic compus din *madal-*, înrudit cu goticul *mathe*, și vb. engl. *maedhel* „loc de adunare” și *win-* „prieten”. Forme în alte limbi: engl., fr., it. *Malvina*; germ. *Malwine*.
596. **Mane** – hipoc. de la *Manase*, nume biblic cu valoare afectivă și apotropaică, care reproduce ebr. *Manasseh*, pus în legătură cu vb. *nasa* „a uita” și subst. *menaseh* „ceva care face să uiți” (în cazul acesta, moartea unei ființe apropiate). Intermediar greco-slav. Forme care au circulat în onomastica românească: *Manase*, *Manasi*, *Manasiia*, *Minasia* (contaminare cu *Mina*). Forme în alte limbi: srb. *Manasije* (hipoc. *Mane*).
597. **Manuel** vezi *Emanuel*, *Emanuela*
598. **Manuela** vezi *Emanuel*, *Emanuela*
599. **Mara** – cunoaște o dublă interpretare: hipoc. de la prenumele *Maria* și, în anumite cazuri, un vechi nume ebraic, *Marah*, creat pe baza subst. ebr. *marah* „amar”, ce indică „amărăciunea, nefericirea”. Ca nume de origine catolică, *Mara* a pătruns în onomastica românească datorită influenței latino-catolice.
600. **Marcu** – nume teoforic roman, continuă lat. *Marcus*, un derivat de la numele zeului războiului, *Marte*, și are semnificația „dedicat lui Marte”. Din aceeași familie de cuvinte face parte și numele lunii *martie*. *Marcu* și derivatele *Marcia*, *Marcel*, *Marcela*, *Marcianila*, *Marcian* sunt nume calendaristice creștine. La români, numele a pătruns mai întâi prin intermediar greco-slav: *Marc*, *Mărcuș*, *Marcea*, *Marcil*, *Marcoci*, *Marcoș*, *Mărchel*, *Matchian* etc., cele mai multe din aceste forme fiind cunoscute astăzi ca nume de familie. Influența occidentală modernă: *Marcél*, *Marcéla*, *Marcelina* și *Marciána*. Forme în alte limbi: engl. *Mark*; fr. *Marc*, *Marcel*, *Marcelle*; germ.

Markus; it. *Marco, Marcelo, Marcella; Marcellina*; sp. *Marcos*; srb., bg. *Marko*. Forme locale: *Marsel, Marselia* (înregistrate la Sărcia).

601. **Margaret** vezi *Margareta*

602. **Margareta** – nume augural de origine lat., corespunde subst. lat. *margarita* „perlă” și, ca sens secundar „margaretă”, aceasta din urmă fiind o etimologie populară. *Margareta* este nume calendaristic catolic. Prenumele *Margareta* a pătruns mai întâi datorită influenței latino-catolice. Formele *Marga, Mărgărita*, masc. *Mărgărit, Mărgărint* au apărut direct sub influența neogreacă sau prin intermediar bulgar. Forma *Marghita* apare, probabil, sub influența maghiară. Forme curente: *Margareta, Margarita, Marga, Reta* și hipoc. apusene împrumutate în sec. 20: *Margó*, (fr. *Margot*), *Greta, Rita, Meghi*. Forme în alte limbi: engl. *Margaret* (cu hipoc. *Mag, Maggy*); fr. *Marguerite, Margot*; germ. *Margareta*; it. *Margherita*; sp. *Margarita*; magh. *Margit, Margita*.

603. **Margarita** vezi *Margareta*

604. **Marghita** vezi *Margareta*

605. **Margit** vezi *Margareta*

606. **Maria** – având o largă arie de răspândire care acoperă Europa, cele două Americi, Australia, o parte a Africii și a Asiei, *Maria*, cel mai cunoscut și frecvent dintre prenumele fem., comun unui mare număr de popoare și limbi, continuă în onomastica modernă un vechi nume biblic. Tradițional la vechii evrei, purtat de profetesa Maria, sora mai mare a lui Moise, numele în discuție este mult mai bine cunoscut din N.T., în care este purtat de șase femei: *Maria din Betania* (un sat lângă Ierusalim), sora lui Matei și a lui Lazar; *Maria, sora lui Cleopa*, care asistă la crucificarea lui Isus; *Maria din Magdala; Maria*, mama evanghelistului Marcu; *Maria*, o creștină din Roma; *Fecioara Maria*, mama lui Isus. Deși unul dintre cele mai răspândite, *Maria* este numele pers. cu cea mai controversată etimologie. După o ipoteză, corespunde ebr. *Maryam* sau *Miryam* și este probabil un

nume afectiv de origine egipteană, format de la *mri* „iubit, drag” și suf. afectiv ebraic *-am*. O altă ipoteză pune numele în legătură cu vb. *mrj* care în vechea egipteană însemna „a iubi” sau chiar cu un nume pers. ca *mrj-imn* „iubit de Amon” (în religia vechilor egipteni *Amon* era marele rege al zeilor). Nume calendaristic creștin. Este posibil ca populația românească de la nordul Dunării, în parte creștinată, să fi folosit numele *Maria* încă dinaintea contactului cu slavii. Răspândirea numelui se datorează însă influenței slavone. *Maria* are și o bogată familie de variante, derivate și hipoc., împrumuturi mai vechi sau mai noi ori creații pe teren românesc: *Mari*, *Marica*, *Maricica*, *Marian*, *Mariana*, *Marieta*, *Marița*, *Marușca*, *Mașa*, *Mărie*, *Mărioara*, *Mărica*, *Măriuța*, *Meri*, *Mia*, *Mimi*, *Mioara*, *Miorica*. Forme în alte limbi: engl. *Mary*; fr. *Marie*; germ. *Maria*; it. *Maria*; magh. *Mária*; srb., bg. *Marija*, *Marika*.

607. **Marian** vezi *Marius*

608. **Mariana** vezi *Maria*

609. **Marica** vezi *Maria*

610. **Marie** vezi *Maria*

611. **Marika** vezi *Maria*

612. **Marin**, **Marina** – nume afective de origine lat., explicate prin adj. *marinus* „marin, de mare”. O ipoteză mai veche consideră numele deriv. adj. de la gentilicul roman *Maria*, corespondent fem. pentru *Marius*. Apropierea numelor personale lat. *Marin(-a)* și *Marius* (fem. *Maria*) de ebr. *Maria* ține de etimologia populară, dar asemănarea fonetică a favorizat larga răspândire a numelor latine. Nume calendaristic creștin. Numele a pătruns la români prin intermediar greco-slav. Forme care au circulat și circulă: *Marin*, *Marina*, deriv. *Marinica*, *Marincel*, *Marinaș*, *Marinel*, *Marinică*. Împrumut apusean recent este forma fem. *Marinela*. Forme apuseane moderne: *Marisa*, *Marisela*, *Marizela*, *Marineta*. Forme în alte limbi: fr.

Marin, Marinette; germ. *Marinus*; it. *Marino, Marinella, Marinetta*; magh. *Marina, Marinella, Marinetta*; srb. *Marin, Marina, Marinko*.

613. **Marinel, Marinela** vezi *Marin, Marina*

614. **Marineta** vezi *Marin, Marina*

615. **Marinica** vezi *Marin, Marina*

616. **Marinică** vezi *Marin, Marina*

617. **Marinko** vezi *Marin, Marina*

618. **Mario** vezi *Marius*

619. **Marisa** vezi *Maria*

620. **Marius** – are la bază cunoscutul nume gentilic *Márius*, de origine preromană, cu semnificație nesigură. S-a încercat apropierea numelui de cuvântul etrusc *maru*, numele unei funcții, inițial cu sensul de „om”, pus în legătură cu radicalul indo-european *mer-*, *mor-*, *mar-* „bărbat tânăr” sau „femeie tânără”, întâlnit și în lat. *maritus* „căsătorit, soț”, *maritare* „a se căsători”. Lat. *Marius(-a)* a fost confundat în perioada creștină cu biblicul *Maria*, iar acest fapt a favorizat răspândirea numelui în Europa. Deși numele a fost purtat și de primii creștini, favoarea de care se bucură *Marius* astăzi nu poate fi explicată prin influența Bisericii. *Marius* a fost reluat direct din istoria romană în epoca Renașterii. Ceva mai vechi decât acesta este *Marian*, nume calendaristic creștin. În epoca noastră, corespondent fem. pentru *Marian* este considerat *Mariana*, cu care în realitate nu are nici o legătură (în onomastica românească *Mariana* nu corespunde cognomenului amintit, ci face parte din familia lui *Maria*, dacă nu cumva la origine este vorba de același nume). Nici ipoteza care îl consideră pe *Marian* un derivat de la *Maria*, iar pe *Mariana* un compus din *Maria* și *Ana* nu este corectă. Forme în alte limbi: fr. *Marius*; germ. *Marius, Marian*; it., sp. *Mario, Mariano*.

621. **Marko** vezi *Marcu*
622. **Marsel** vezi *Marcu*
623. **Marselia** vezi *Marcu*
624. **Marta** – prenume fem. *Marta*, corespunde numelui de origine armeană, *Márta*, purtat de sora lui Lazăr și a Mariei din Betania. Corespunzând subst. fem. *marta* „stăpână, doamnă”, *Marta* are aceeași semnificație ca *Despina*. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav: *Marfa*. Intermediar latino-catolic: *Marta*.
625. **Martin, Martina** – sunt considerate de mulți derivate de la numele lunii martie, atribuite de obicei copiilor născuți în această lună. Deși între aceste cuvinte nu există în realitate un raport direct de dependență, ele sunt totuși strâns înrudite. Atât numele de persoană, cât și celei de a treia luni a anului sunt derivate din tema *Mart-*, de la *Mars*, *Martis*. Cunoscut ca zeu al războiului, *Marte* era la origine o divinitate probabil sabină, protectoare a agriculturii și a animalelor. Legătura mai veche a lui *Marte* cu primăvara și fecunditatea este păstrată până astăzi. Luna în care este sărbătorit fiul Iunonei la romani (după vechiul calendar, prima din an, iar după modificările aduse de Caesar, a treia), a primit numele zeului, *Martius* (*mensis*) „(luna) lui *Marte*”, această veche formă adjectivală fiind păstrată până astăzi în limbile moderne (fr. *mars*, it. *marzo*, sp. *marzo*, rom. *martie*). La fel trebuie amintit și rom. *marți*, care are aproximativ aceeași origine. În sistemul planetar, această zi a săptămânii era pusă sub semnul planetei *Marte* și era denumită *Martis dies* „ziua (planetei) *Marte*” (fr. *mardi*, it. *martedì*, sp. *martes*). Cu mult înaintea creștinismului, romanii foloseau frecvent antroponimice derivate de la numele zeului: *Marcus* și *Marcianus* (*Marcu*) și, în sfârșit, supranumele *Martinus* și *Martina*. Purtat în epoca creștină de un episcop al galilor, numele devine frecvent datorită cultului acestuia. Cultul lui *Martin* a fost cunoscut și de români, o dovadă în acest sens fiind cunoscuta sărbătoare populară *Mărtinii* din februarie. Forme ale numelui: *Mărtin*, *Mărtinel*, *Mărtinaș*. Forme în alte limbi: fr. *Martin*, *Martine*; it. *Martino*, *Martina*; magh. *Márton*.

626. **Márton** vezi *Martin, Martina*
627. **Mary** vezi *Maria*
628. **Matea** vezi *Matei*
629. **Matei** – nume teoforic biblic, de origine ebraică *Matihjáh* (*Mathathán, Matthai*), care semnifică, probabil, „darul lui Iahve”, fiind sinonim cu numele pers. gr. *Teodor, Doroteea, Dosoftei*. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme care au circulat și circulă la români, unele întâlnite astăzi și ca nume de familie: *Matei, Matea, Mateiaș, Mace, Macea, Maștei, Mavtei, Mateș, Mătea, Mătei, Mătuian, Maștei, Maștena, Mașița, Matache*. Forme în alte limbi: engl. *Matthew*; fr. *Mathieu*; germ. *Matthäus*; sp. *Mateo*; magh. *Mátyás*; cr. *Mateja*. Forme locale: *Măceș* (înregistrată la Torac).
630. **Mateja** vezi *Matei*
631. **Matild** vezi *Matilda*
632. **Matilda** – este un vechi nume de origine germanică, la origine un compus al cărui element secundar *-hildis* „luptă” apare adesea în numele fem. *Clotilda, Hildegonda*. Nu aceeași identitate de păreri există în ceea ce privește primul element de compunere, *macht-* considerat fie un vechi germanic *math* „onoare”, fie *macht* „putere, forță”, ultima soluție părând mai plauzibilă. Forme în alte limbi: germ. *Mathilde*; fr. *Mathilde*; it. *Matilde*; magh. *Matild*.
633. **Mátyás** vezi *Matei*
634. **Maxa** vezi *Maxim*
635. **Maxim** – are la bază cognomenul lat. *Maximus*, cu valoare afectivă și augurală, format de la adj. *maximus*, forma superlativă pentru *magnus* „mare”. *Maxim, Maximilian* sunt nume calendaristice creștine. Intermediar greco-slav. Forme atestate în onomastica ro-

mânească: *Maxim, Maxa, Maximilian, Maximiliana*. Forme în alte limbi: engl. *Maxim*; fr. *Maxime, Maximilien*; germ. *Maximus*; it. *Massimo*; magh. *Maxim, Maximilian*.

636. **Maximilian** vezi *Maxim*

637. **Măceș** vezi *Matei*

638. **Mădina** vezi *Magdalena*

639. **Mărgărit** vezi *Margareta*

640. **Mărica** vezi *Maria*

641. **Mărioara** vezi *Maria*

642. **Măriuța** vezi *Maria*

643. **Meda** – nume pers. masc. slav, calc după lat. *Ursus, Ursius, Ursinus*, cândva foarte populare în Italia și Dalmația, sau hipoc. de la prenumele *Medved* sau *Metodije*.

644. **Meghi** vezi *Magdalena*

645. **Melania** – nume afectiv de origine greacă, corespunde numelui pers. *Meláne*, format pe baza temei *melan-* a adj. gr. *mélanos, meláni, mélanon* „negru”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forma veche *Melana* se datorează influenței slave, iar *Melania* este de proveniență apuseană modernă. Forme în alte limbi: fr. *Mélanie*; germ., it., bg. *Melania*; srb. *Melanija*.

646. **Mélanie** vezi *Melania*

647. **Melentije** – nume pers. masc., formă a lui *Meletije*, care corespunde adj. gr. *meletiós* „grijuliu, muncitor”.

648. **Melisa** – nume pers. fem. gr., provine din subst. „albină”. În mitologia greacă este cunoscută povestea prințesei *Melisa*, care a fost transformată în albină.
649. **Mica** vezi *Mila*
650. **Michaël** vezi *Mihai(l)*
651. **Michaela** vezi *Mihai(l)*
652. **Micu** vezi *Nicolae*
653. **Mića** – nume pers. masc., hipoc. de la *Milorad*, *Mihajlo*.
654. **Mihael** vezi *Mihai(l)*
655. **Mihaela** vezi *Mihai(l)*
656. **Mihai(l)** – nume teoforic biblic, continuă ebr. *Mikael* în care se recunosc elementele *mi-* „cine (este)”, *-ke* „ca” și *-El*, abreviere pentru *Elohim*, și semnifică „Cine este ca Dumnezeu?” Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme care au circulat și circulă, multe cunoscute astăzi ca nume de familie: *Mihăilă*, *Mihailașcu*, *Mihu(l)*, *Mihoc*, *Mioc*, *Mihocea*, *Miu*, *Miuț*, *Mihuț*, *Mihancea*, *Mihale*, *Mihalache*, *Mișa*. Cele mai frecvente forme sunt: *Mihai*, *Mihaela*. Forme în alte limbi: engl. *Michael*; fr. *Michel*; germ. *Michaël*, *Michaela*; it. *Michele*, *Micaela*; sp. *Miguel*; magh. *Mihály*; srb. *Mihajlo* (hipoc. *Mića*, *Miša*, *Mišo*), *Mijat*. Forme locale: *Mițu* (înregistrat la Ecica), *Miuță* (înregistrat la Uzdin).
657. **Mihajlo** vezi *Mihai(l)*
658. **Mihály** vezi *Mihai(l)*
659. **Mijat** vezi *Mihai(l)*
660. **Mika** – nume pers. masc., hipoc. de la *Milosav*, *Milutin*, *Mihajlo*.

661. **Miklós** vezi *Nicolae*

662. **Mila** – nume pers. fem. slav, are la bază adj. *mil*, *mila* „drag/ă, scump/ă, iubit/ă”, deși poate fi și hipoc. de la prenumele *Emilja*, *Milosava*. În această serie de antroponime se încadrează și *Miladin* (*mil* și suf. *-adin*), *Milan* (*mil* și suf. *-an*) *Milana* (fem. lui *Milan* cu suf. *-a*), *Milanka* (fem. lui *Milan* cu suf. *-ka*), *Mile* (hipoc. de la *Milan*, *Milivoj*), *Milena* (*mila* și suf. *-ena*), *Milenica* (*Milena* și suf. *-ica*), *Milenko* (*Mile* și suf. *-enko*), *Milesa* (*Mila* și suf. *-esa*), *Mileta* (*Mile* și suf. *-eta*), *Mileva* (*Mila* și suf. *-eva*), *Milica* (*Mila* și suf. *-ica*; hipoc. *Mica*), *Milina* (*Mila* și suf. *-ina*), *Milinka* (*Mila* și suf. *-inka*), *Milinko* (*Milin* și suf. *-ko*), *Milka* (*Mila* și suf. *-ka*), *Milkica* (*Milka* și suf. *-ica*), *Miloš* (*mil* și suf. *-oš*), *Milutin* (*mil* și suf. *-utin*), *Milimir* (*mil* și *mir* „pace, liniște”), *Milimirka* (fem. lui *Milimir* cu suf. *-ka*), *Milomir* (*mil* și *mir* „pace, lume”), *Milivoj*, *Milivoje* (*mil* și *voj* – *din vojna* „război”, *vojevati* „a lupta, a participa la război, sau *vojnik* „soldat, ostaș, viteaz”), *Milorad* (*mil* și *rad* „bucuros” sau *radan* „harnic”), *Milosav* (*mil* și *slava* „slavă, glorie”), *Milosava* (fem. lui *Milosav* cu suf. *-a*), *Miodrag* (*mio* și *drag*).

663. **Miladin** vezi *Mila*

664. **Milan** vezi *Mila*

665. **Milana** vezi *Mila*

666. **Milanka** vezi *Mila*

667. **Mile** vezi *Mila*

668. **Milena** vezi *Mila*

669. **Milenica** vezi *Mila*

670. **Milenko** vezi *Mila*

671. **Milesa** vezi *Mila*

672. **Mileta** vezi *Mila*
673. **Mileva** vezi *Mila*
674. **Milica** vezi *Mila*
675. **Milimir** vezi *Mila*
676. **Milimirka** vezi *Mila*
677. **Milina** vezi *Mila*
678. **Milinka** vezi *Mila*
679. **Milinko** vezi *Mila*
680. **Milivoj** vezi *Mila*
681. **Milivoje** vezi *Mila*
682. **Miljan, Miljana** – nume personale slave, provin din *Milja*, hipoc. de la *Mihaj, Milosav, Miodrag*, la care se adaugă suf. *-an, -ana*.
683. **Milka** vezi *Mila*
684. **Milkica** vezi *Mila*
685. **Milomir** vezi *Mila*
686. **Milorad** vezi *Mila*
687. **Milosav** vezi *Mila*
688. **Milosava** vezi *Mila*
689. **Miloš** vezi *Mila*

690. **Milovan** – nume pers. masc. slav, provine din participiul vb. *milovati* – *milovan* „iubit, drag, scump, neprețuit”.
691. **Milutin** vezi *Mila*
692. **Mina** – nume pers. fem., hipoc. de la *Jasmina*, *Milena*, sau reproduce masc. gr. *Menas*, corespunzător zeiței *Mene*, identică cu *Selene* (numele divinității este legat de subst. comune gr. *mene* „lună” și *men* „lună calendaristică”). Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme atestate în onomastica românească: *Mina*, *Mineea*, *Minu*, *Minar*, *Minaciu*, *Minoiu*, *Mină*, *Minco*, *Minca*, *Mincea*, *Minuța*.
693. **Minerva** – cunoscut din mitologia romană, numele zeiței *Minerva*, identificată cu Pallas Atena din panteonul grecesc, astăzi nu este folosit prea frecvent. Alături de giganți în lupta lor împotriva lui Zeus, ocrotitoare a lui Ahile și Ulise în războiul troian, *Minerva* era renumită și celebrată la romani mai ales datorită atribuțiilor ei războinice. Numele zeiței rămâne obscur din punct de vedere etimologic. Unii specialiști încearcă o apropiere de *Menerva* etruscilor. Este mai dificil de spus dacă romanii au împrumutat de la etrusci sau aceștia de la populația italică.
694. **Minodora** – nume devoțional antic, de origine greacă, reproduce numele pers. *Menodóra*, un compus teoforic format din elementele *men-* (de la *Mene*, divinitate greacă identică cu *Selene*) și *-doron* „dar”. Semnificația compusului este „darul zeiței Mene”. Nume calendaristic creștin. Este posibil ca numele să fi apărut în onomastica românească datorită influenței neogrecești.
695. **Minuța** vezi *Mina*
696. **Mioara** vezi *Maria*
697. **Miodrag** vezi *Mila*
698. **Miorica** vezi *Maria*

699. **Mira** – nume pers. fem. slav, hipoc. de la *Mirjana*, *Mirolava*.
700. **Mirandola** vezi *Mirela*
701. **Mircea** – Nume cu veche tradiție și faimă în istoria românilor, frecvent și astăzi, *Mircea* este cu siguranță de origine slavă, corespondențele sale fiind nume obișnuite la bulgari, sârbi, croați, uraineni, ruși. În onomastica slavă, *Mirce*, *Mircea*, *Mirceo* sunt la origine hipoc. formate cu suf. *-ce* de la radicalul *mir-*, foarte frecvent în numele de persoană compuse, atât ca prim element (*Miroljub*), dar mai ales ca element secundar (*Borimir*, *Dobromir*, *Ljubomir*, *Radomir*, *Tihomir*, *Vladimir*). Originea și semnificația lui *mir* sunt destul de controversate, propunându-se apropieri de *mir* „pace, liniște” sau de *mer* „mare, ilustru, celebru”, care prezintă corespondențe în onomastica greacă, celtică și germanică. Cum unele dintre numele amintite au vechi atestări cu forma *mer*, ultima ipoteză pare mai plauzibilă, mai ales că explică elementul în discuție în context onomastic, o primă și importantă cerință în etimologia numelor proprii. Nu poate fi negat faptul că *mer*, care nu a mai fost înțeles, a fost apropiat de *mir* „pace, liniște”, această „interpretare” sporind popularitatea compuselor amintite. Cu o circulație restrânsă inițial și limitată la un anumit mediu, *Mircea* se generalizează destul de repede și devine obișnuit la români, care îl folosesc ca prenume independent mult mai frecvent decât popoarele slave. În această serie se încadrează și *Mirko* (*mir* și suf. *-ko*), *Mirolav* (*mir* și *slava* „slavă, glorie), *Mirolava* (fem. lui *Mirolav* cu suf. *-a*).
702. **Mirela** – nume augural, frecvent în limbile franceză și italiană, este creat pe baza vb. lat. *mirari* „a (se) minuna, a uimi”, cu semnificația „minunată”. Numele pers. *Mirella* este un derivat italian de la cognomenul lat. *Mira*, corespunzător adj. *mirus*, *-a*, *-um* „minunat”. În franceză și italiană apar și alte nume din familia lexicală a lui *mirus* și *mirari*: fr. *Mirande*, *Mirandella*, *Mirandola*, *Mirabella*, *Mirandina*, *Mirabeau*, *Mirambeau*; it. *Mairanda*. În onomastica românească, corespondent masc. pentru *Mirela* este *Mirel*. Formele *Mirică* și *Mirin* au origine slavă, corespunzând hipoc. *Mir(u)*.

703. **Miriam** – nume pers. fem., continuă ebr. *Miryam*, probabil un nume afectiv de origine egipteană, format de la *mri* „iubit, drag” și suf. afectiv ebraic *-am*.
704. **Mirjana** – nume pers. fem., corespondentul slav al ebr. *Miriam*, sau deriv. cu primul element *mir* „pace, liniște”, la care se adaugă suf. *-jana*.
705. **Mirko** vezi *Mircea*
706. **Miroslav, Miroslava** vezi *Mircea*
707. **Mișa** vezi *Mihai(l)*
708. **Mișo** vezi *Mihai(l)*
709. **Mita** vezi *Dumitru*
710. **Mitar** vezi *Dumitru*
711. **Mitra** vezi *Dumitru*
712. **Mițu** vezi *Mihai(l)*
713. **Miuț** vezi *Mihai(l)*
714. **Miuță** vezi *Mihai(l)*
715. **Mladen** – nume pers. masc. slav, are la bază adj. *mlad* „tânăr” și suf. *-en*.
716. **Moise** – Nume biblic cu valoare afectivă, prezintă etimologie nesigură. Dintre ipotezele etimologice moderne menționăm:
- 1) ebraicul și arabul *mšh* „a scoate, a trage afară” (interpretare puțin probabilă);
 - 2) radicalul egiptean *mši* „a naște”;
 - 3) radicalul ugaritic și arab *mšw* „fiu”.

Ipoteza originii egiptene a numelui este susținută și de existența unor antroponime egiptene compuse cu *-mose*, *-m(o)ses*: *Ahmoșe*, *Kamoșe*, *Ptahmoșis*, *Thoutmes* etc. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme vechi care au circulat în onomastica românească, folosite astăzi ca nume de familie sau toponime: *Moisi*, *Moiseiu*, *Moisa*, *Moisin*, *Moisil*, *Moico*, *Moicea*, *Moiș*. Forme în alte limbi: germ. *Moses*; it. *Mosè*; și subst. *Moisé*; mgh. *Mózes*; srb. *Mojsije*.

717. **Momčilo** – nume pers. masc. slav, provine din subst. *momče* „tine-rel, băiețas”. Forme hipoc.: *Moma*, *Momo*.
718. **Momir** – nume pers. masc. slav, formă a lui *Mojmir*, format din pronumele posesiv *moj* „al meu” și subst. *mir* „pace, liniște”.
719. **Momo** vezi *Momčilo*
720. **Monica** – unul dintre prenumele fem. astăzi la modă, popularizat prin onomastica literară, *Monica* rămâne discutabil din punctul de vedere al originii și semnificației. Numele prezintă etimologie multiplă, existând explicații lingvistice diferite, fără a fi contradictorii, pe baza unor cuvinte omofone, dar fără legătură etimologică. Interpretarea cea mai frecventă consideră numele formă fem. pentru gr. *Monachos* „pustnic, monah”. În lat., numele pers. *Monna* are la baza subst. *monna* „mamă, soție”. Forma germanică apropie numele de goticul *munan* „a gândi, a crede” sau *muns* „gâdire”. În interpretarea irlandeză, *Mona* s-a format de la *muadh* „nobilă”. Nume calendaristic creștin.
721. **Mugurel** – nume pers. masc., dimin. al prenumelui *Mugur*, care are la bază subst. românesc cu același nume.

N

722. **Nada** – nume pers. fem. slav, este un calc după gr. *Elpis*, sau hipoc. de la *Nadežda* (la fel ca și *Nada*), prenume rusesc, care în limba sârbă a pătruns în sec. 19. La fel, poate proveni din subst. *nada* „speranță, nădejde”. Forme ale prenumelui: *Nadica*.
723. **Nadica** vezi *Nada*
724. **Nada** vezi *Nada*
725. **Nándor** vezi *Ferdinand*
726. **Nasta** vezi *Anastasia*
727. **Natalia** – nume augural de origine lat. care corespunde cognome-
nului *Natalis*, creat pe baza adj. *natalis* „referitor la naștere”. În An-
tichitate, adj. era folosit pentru a denumi diferitele sărbători roma-
ne ale întemeierii și nașterii. În epoca creștină, *Natalia* sau *Natale*
este sărbătoarea Crăciunului la anumite popoare romanice. Nume
calendaristic creștin. Numele a pătruns mai întâi prin intermediar
greco-slav, pentru ca ulterior să fie reintrodus sub influența modernă
occidentală. Forme curente: *Natalia*, hipoc. *Natalița*. Forme în alte
limbi: fr. *Natalie*; germ. *Natalie*, *Natalia*; it. *Natale*, *Natalia*; sp. *Na-
talia*; magh. *Natália*; srb., rus. *Natalija*, *Nataša*.
728. **Natalie** vezi *Natalia*
729. **Nataša** vezi *Natalia*
730. **Nebojša** – nume pers. masc. slav, provine din srb. *nebojša* „neînfri-
cat, viteaz, erou”.
731. **Nedeljko, Nedeljka** – nume devoționale și augurale, corespund de-
nimirii srb. a „duminicii” (*nedelja*). Forme vechi, atestate în ono-

mastica românească, în secolele trecute: *Nedele*, *Nedelea*, *Nedelu*, *Nedelian*, *Nedelean*, *Nedel*, *Nedelcu*, *Nedelca*, *Nidelca*, *Nedu*, *Nedea* etc. și întâlnite astăzi mai mult ca nume de familie.

732. **Negovan** – nume pers. masc. slav, provine din participiul vb. *negovati* – *negovan* „îngrijit, crescut, educat”.
733. **Negrușa** – nume pers. fem. rom. (înregistrat la Ecica), provine din adj. *negru* și suf. *-șa*.
734. **Nelly** vezi *Cornelia*
735. **Nemanja** – nume pers. masc. slav, hipoc. de la *Nenad*, sau de proveniență din subst. *neman* „monstru”.
736. **Nenad** – nume pers. masc. slav, provine din subst. *nada* „speranță, nădejde” cu negație având sensul de „de nesperat, fără speranță”.
737. **Nestor** – nume augural de origine greacă, reproduce numele pers. *Néstor*, interpretat de unii specialiști ca derivat de la vb. *néomai* „eu mă întorc” și semnificând probabil „cel ce se întoarce cu bine”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme vechi, atestate în secolele trecute: *Nistur*, *Nisipur*, *Nistre*, deriv. *Nistoran*, *Nistoreni*. Cea mai frecventă formă este *Nistor* (fem. *Nistora*).
738. **Neti** vezi *Ana*
739. **Nevenka** – nume pers. fem. slav, provine din subst. *neven* „filimică” la care se adaugă suf. *-ka*.
740. **Nică** vezi *Ion*
741. **Nichifor** – este un nume de origine grecească și corespunde lui *Nikephóros*, întrebuintat fie ca supranume pentru Zeus, fie ca nume de pers. masc. Numele este un compus din subst. *nike-* „victorie” și *-phóros* „purtător”. Intermediar slav. Forme în alte limbi: bg., rus. *Nikifor*; srb. *Nićifor*.

742. **Nicola** vezi *Nicolae*
743. **Nicolae** – unul dintre cele mai frecvente nume românești, *Nicolae*, reproduce vechiul nume pers. *Nikólaos*, un compus care cuprinde elementele *niké*- „victorie” și *-laós* „popor”, semnificația acestuia explicând în bună măsură favoarea de care se bucura numele și, implicit, frecvența lui în onomastica greacă. Cu siguranță că anticilor nu le era indiferentă nici legătura antroponimului cu numele zeiței victoriei, *Nike*, și nici faptul că *Nikátor* sau *Nikephóros* (rom. *Nichifor*) erau și supranume ale lui Zeus. Trecut în latină sub forma *Nicolaus*, continuată în limbile moderne din Apus, numele era folosit la romani cu funcția de cognomen. Intermediar slav. Forme atestate la români: *Nicoară* (continuă forma latină a numelui), *Nicola*, *Nicula*, *Nicu*, *Nicușor*, *Nicolina* (masc. *Nicolin*), *Necula*, *Neculai*, *Naie*, *Lae*, *Micu*, la care se adaugă împrumuturile moderne occidentale: *Nicoleta*, *Coleta*, *Nic*, *Nichi*. Forme în alte limbi: engl. *Nicholas*; fr. *Nicolas*, *Nicole* (*Nicolette*, *Colette*); germ. *Nikolaus* (*Klaus*); it. *Nicolá*, *Niccoló*; sp. *Nicolás*; magh. *Miklós*; srb. *Nikola*, *Nikica*, *Nikosava*; rus. *Nikolaj*. Forme locale: *Coliță* (înregistrată la Uzdin).
744. **Nicoleta** vezi *Nicolae*
745. **Nicolin** vezi *Nicolae*
746. **Nicolina** vezi *Nicolae*
747. **Nicu** vezi *Nicolae*
748. **Nicușor** vezi *Nicolae*
749. **Nikica** vezi *Nicolae*
750. **Nikolaj** vezi *Nicolae*
751. **Nikolaus** vezi *Nicolae*
752. **Nikosava** vezi *Nicolae*

753. **Nina** – nume pers. fem., hipoc. de la *Ninoslava, Antonina, Katarina, Ioanina*.
754. **Nistor** vezi *Nestor*
755. **Niță** vezi *Ion*
756. **Novak, Novka** – nume pers. de origine slavă, provin din adj. *nov* „nou”, la care se adaugă suf. *-ak, -ka*.
757. **Nușca** vezi *Ana*
758. **Nuța** vezi *Ana*

O

759. **Obrad** – nume pers. masc. slav, provine din vb. *obradovati* „a bucura, a aduce o bucurie”.
760. **Octavian, Octavia** – nume afective de origine lat. Indicând ordinea nașterii purtătorului, *Octavian* reproduce vechiul nume gentilic *Octavius*, creat de la numeralul *octo* „opt”. De la *Octavius* se formează cu suf. *-anus* cognomenul *Octavianus*. Numele pers. *Octáv*, *Octávia*, *Octávian*, *Octáviana* pătrund în onomastica românească în sec. 19. Forme în alte limbi: fr. *Octave*, *Octavie*; germ. *Oktavus*, *Oktavian*; it. *Ottavio*, *Ottavia*; magh. *Octávián*. Forme locale: *Octi* (hipoc. înregistrat la Sărcia).
761. **Octi** vezi *Octavian*
762. **Ofelia** – numele pers. *Ofelia* este un caz tipic de influență a onomasticii literare asupra inventarului actual de prenume. Este sigur că prezența acestui nume în onomastica europeană și americană se datorește lui W. Shakespeare, care l-a folosit pentru cunoscuta sa eroină din *Hamlet* (1600). La data când Shakespeare a scris această operă, numele era însă deja în Anglia. Știm că un anume John Rickman, născut în 1587, s-a căsătorit cu Ophelia Marchant. De unde au luat numele acestei domnișoare? Tot din literatură, ca și Shakespeare, mai exact, din capodopera poetului și umanistului italian Iacopo Sannazzaro (1455-1530) intitulată *Arcadia*, scrisă între 1480-1485 și publicată în 1501. Este vorba de o scriere în proză și versuri, primul model al unui nou gen literar, romanul pastoral. Ceea ce este important pentru lămurirea originii numelui *Ofelia* este că el apare într-un gen literar creat în Grecia antică și care conservă un tablou de fond al nucleului narativ nu numai regiunea Arcadiei grecești, ci și numeroase nume grecești vechi. Specialiștii în onomastică, negăsind în inventare nici un nume asemănător, cred însă că Sannazzaro ar fi creat numele propriu pe baza subst. comun gr. *ophéleia*, *ophelía*. O cercetare mai atentă a izvoarelor ne duce însă

la concluzia că *Ofelia* corespunde numelui de pers. *Ophellia*, care are la bază tema *ophel*- „folos, ajutor, câștig”.

763. **Ognjen** – nume pers. masc. slav, provine din subst. *oganj* „foc”, la care se adaugă suf. *-en*.
764. **Olga** – nume devoțional rusesc de origine germ., apropiat de numele pers. germ. *Helga*, *Ilga*, nume simple, formate de la radicalul germ. *hailaz*- „sfânt”. Nume calendaristic ortodox. Împrumut modern din onomastica rusă, pe cale cultă. Forme ale numelui: *Olgica*.
765. **Olgica** vezi *Olga*
766. **Olimpiu, Olimpia** – nume devoționale de origine gr., create pe baza toponimului *Olympos*, cunoscutul munte gr., lăcaș al zeilor. Se pare că *Olympos* a fost creat pe baza vb. *lampo* „a străluci, a lumina”. *Olympas*, *Olympios* (la început adj. folosit ca supranume mai ales pentru Zeus „olimpianiul”), *Olympidoros* (un compus cu semnificația „darul Olimpului”), *Olympius* sunt nume calendaristice creștine. În onomastica românească, formele *Olimpiada*, *Olombiada* se datorează influenței romanului popular *Alexandria*. Formele masc. *Olimp*, *Olimpie*, *Olimpiu* au apărut sub influența calendarului creștin, prin intermediar slav, iar actualul *Olimpia* (hipoc. *Pia*) este un împrumut apusean modern.
767. **Oliver, Olivera** vezi *Oliviu, Olivia*
768. **Oliviu, Olivia** – nume afective, sunt probabil o creație creștină pe baza subst. lat. *olivia*, numele arborelui și al fructului de măsline, simbol al păcii. Nume calendaristice creștine. Împrumut recent din Apus. Forme în alte limbi: engl. *Oliver*; fr. *Olivier*; germ. *Oliver*, *Oliva*; it. *Oliviero*; sp. *Oliver*.
769. **Orlando** vezi *Roland*
770. **Ostoja** – nume pers. masc. slav, hipoc. de la *Stanimir*, *Stanislav*.

771. **Oszkár** – corespondentul magh. al lui *Oskar*, care cunoaște mai multe interpretări: 1. un compus de proveniență din limba galeză, format din elementele *os-* „cerb” și *-cara* „prieten”, probabila semnificație fiind de „prieten al cerbilor”; 2. un compus din engleza veche, constituit din elementele *os-* „bun” și *-gar* „suliță”, probabila semnificație fiind de „suliță bună”; 3. un compus din vechea norvegiană, constituit din elementele *as-* „divinitate” și *-geirr* „spirit”, probabila semnificație fiind de „spirit divin”.
772. **Otilia** – nume afectiv cu valoare augurală, este la origine un vechi nume pers. germanic, *Ottilia*, sau *Odilia* (cu hipoc. *Ota*, *Tilly*), format pe baza radicalului vechi germanic *Ot-* sau *Od-*, apropiat de subst. germ. *auda* „avere, bogăție”. Acest radical antroponimic, probabil la origine un hipoc. de la nume compuse, este bine reprezentat atât în țările de limbă germană (*Otto* sau *Otho* este unul dintre prenumele frecvente), cât și în Italia sau Franța (în onomastica italiană *Oddone*, o veche moștenire din epoca langobarzilor, are la bază forma latinizată *Od(d)o*. Din aceeași familie fac parte și fr. *Odelin*, *Odilon*, *Odon* sau cunoscutele nume fem. *Odette* și *Odile*.
773. **Otto** vezi *Otilia*
774. **Ovidiu** – prenume masculin modern, pătrunde în onomastica românească pe cale cultă. Numele a aparținut unei vechi și vestite ginte romane, dar a devenit celebru în întreaga lume datorită marelui poet latin *Publius Ovidius Naso*, exilat de împăratul August în secolul 8 î.e.n. la Tomis (Constanța de astăzi), autor al unei opere care se distinge prin limpezimea, fluenta și eleganța stilului. În ciuda ipotezelor propuse, *Ovidiu* nu a avut până astăzi o etimologie sigură. Unii specialiști au încercat să explice gentilicul prin. subst. lat *ovis* (de aici, rom. *oaie* sau neologismul *ovină*), pe câtă vreme alții îl consideră de origine etruscă, apropiindu-l de *uvie*, de la care ar proveni lat. *Ovius*, *Ovinus*, *Ovidius*. Forme în alte limbi: fr. *Ovide*; it. *Ovidio*; magh. *Ovídiusz*.
775. **Ozrenka** – nume pers. fem. slav, are la bază tema *ozr* de proveniență din vb. *ozračiti* „a lumina”, *ozreliti* „a deveni copt” sau subst. *ozraka* „rază de lumină” și suf. *-enka*.

P

776. **Paja** vezi *Paul*

777. **Pál** vezi *Paul*

778. **Pancea** vezi *Pantelemon*

779. **Panta** vezi *Pantelemon*

780. **Pantelemon** – nume pers. masc., corespunde gr. *Panteleémon*, formație creștină alcătuită din *pant-* „tot” și *-eleémon* „milos, binefăcător”. Intrat în onomasticonul creștin, *Panteleémon* se răspândește în Europa mai ales datorită cultului unui sfânt care a suferit martiriul în timpul împăratului Galerius (303). Medic din Nicomedia (Asia Mică), *Pantelemon* și-a împărțit averea la săraci, fiind considerat după moarte făcător de minuni, protector împotriva tunetului, trăsnetului și arsurilor (credință cunoscută și la români și legată de faptul că sărbătoarea *Pantelimonul* sau *Pintelei Călătorul* cade tocmai în miezul verii, când asemenea fenomene meteorologice sunt obișnuite). Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Pe teren românesc s-a format o bogată familie de hipocoristice: *Pantelei*, *Pantele*, *Pentelei*, *Penteleu*, *Panta*, *Pante(a)*, *Păntea*, *Pinta*, *Pinte(a)*, *Panc*, *Panco*, *Pancotă*, *Pancea*, *Panciu*, *Pandeleimon*, *Pandele*, *Pandea*, *Pintilie*. Forme în alte limbi: germ. *Panteleon*; it. *Pantelei*, *Panteleemone*; magh. *Pantaleon*; srb. *Pantelejmon*, *Pantelija*.

781. **Parascheva** – nume devoțional de origine greacă, este o creație a onomasticii creștine pe baza subst. *paraskeuē* „vineri”. Sensul propriu al subst. este „pregătire”, vinerea desemnând ziua dinaintea Sabatului, în care se făceau pregătirile pentru sărbătoare. Numele este atestat mai ales în sud-estul Europei. Intermediar slav. Forme vechi atestate la români: *Paraschiva*, *Paraschivița*, *Pachița*, *Părăștița*, *Parasiia*, *Parascovea*, *Parasuca*, *Parasca*, *Paraschia*, *Chia*, *Chiva*, *Chivuța*. Forme în alte limbi: it. *Parasceve*; sp. *Parasceves*; srb., bg. *Paraskeva*.

782. **Paraschia** vezi *Parascheva*

783. **Pascal** – nume pers. masc., este o creație a onomasticii creștine, care amintește de una dintre cele mai mari sărbători religioase, *Paștele*, provenind de la numele sărbătorii ebraice *Pesah*. Cea mai veche și mai larg răspândită ipoteză apropie numele *Pesah* de vb. *pasah* „a șchiopăta, a sălta, a trece peste”, probabil o etimologie populară cu referire la ritualul trecerii pe lângă casele însemnate cu sângele mielului sacrificat divinității. Mult mai plauzibilă este ipoteza care vede în acest obicei o veche sărbătoare păstorească celebrată la începutul primăverii, când primele roade ale turmelor erau sacrificate divinității. Ebr. *Pesah* și arameanul corespunzător *Pasha* sunt redată în greacă prin *Pascha*, *Paska*. Creștinii au modificat profund sensul cuvântului Paști, ajuns să desemneze în ultimă instanță „învierea lui Hristos”. Forme ale numelui: *Pascal*, *Pascu*, fem. *Pascalina*. Forme în alte limbi: fr. *Pascal*; germ. *Paschalis*; it. *Pasquale*; sp. *Pascual*; magh. *Paszkál*.

784. **Pascu** vezi *Pascal*

785. **Patric, Patricia** – nume afective de origine latină, corespund numelui pers. *Patricius*, format pe baza unui subst. cu aceeași formă care desemna un aristocrat cu drepturi politice. La origine adj., *patricius* este un derivat de la *pater* „tată” (senatorii erau numiți „*patres*”). Nume calendaristic creștin. Împrumut modern din Occident. Intermediar greco-slav: *Patríchie*, *Patríchia*. Forme târzii de proveniență apuseană: *Patricia*, masc. *Patric*, *Patriciu*. Forme în alte limbi: engl. *Patrick*; fr. *Patrice*; it. *Patrizio*, *Patrizia*; sp. *Patricio*; magh. *Patrícus*.

786. **Pau** vezi *Paul*

787. **Paul** – la origine este un vechi cognomen roman, *Paul(l)us*, corespunzător adj. *paul(l)us* „mic”. Nume calendaristic creștin. *Pavel* se explică prin filieră greco-slavă, iar *Paul* corespunde lat. *Paulus* și a pătruns în onomastica românească prin influență catolică. Numele prezintă o bogată familie de forme și derivate: *Pau*, *Pavel*, *Pavăl*,

Păvălaș, Pavelică, Pava, Pavu, Pavlu, Pavle, Pașa, Palache, Palcu, Paloș, Paul, Paula, Paulina, Polina, Păulina. Forme în alte limbi: engl. *Paul*; fr. *Paul*; germ. *Paulus, Paula, Paulinus*; it. *Paolo, Paola*; sp. *Pablo*; bg. *Pavel*; srb. *Pavle, Paja*. Forme locale: *Pavilian, Păvilică* (înregistrate la Uzdin).

788. **Paula** vezi *Paul*

789. **Paulina** vezi *Paul*

790. **Pavel** vezi *Paul*

791. **Pavilian** vezi *Paul*

792. **Pavle** vezi *Paul*

793. **Păun, Păunița** – nume pers., provin din subst. *păun*, la care se adaugă suf. *-ița* pentru forma fem.

794. **Păvilică** vezi *Paul*

795. **Pelaghia** – reproduce numele pers. gr. *Pelaghía*, folosit ca nume de persoană în epoca creștină, dar atestat și cu valoare de supranume al zeiței Isis. Antroponimul are la bază subst. *Pélagos* “suprafața întinsă a mării” (de aici și neologismul rom. *pelagic* “marin”). Din aceeași familie face parte și *Pelagios*, supranume al lui *Poseidon*, zeul mărilor. Forme ale numelui: *Pelaghie, Pelaga, Peliga, Pela* și fem. *Pelaghia, Palaghia, Pălăguța*. Forme în alte limbi: germ. *Pelagius, Pelagia*; sp. *Pelayo*; magh. *Pelágiusz*.

796. **Pera** vezi *Petru*

797. **Pero** vezi *Petru*

798. **Persa** vezi *Persida*

799. **Persida** – este nume etnic de origine greacă care reproduce fem. *Persída*, o formație cu suf. *-id* de la gr. *Persís* „persan”, „Persia”. Forme ale numelui: *Persa*, *Sida*.
800. **Petar** vezi *Petru*
801. **Péter** vezi *Petru*
802. **Petra** vezi *Petru*
803. **Petranka** vezi *Petru*
804. **Petrică** vezi *Petru*
805. **Petrinel** vezi *Petru*
806. **Petroi** vezi *Petru*
807. **Petronela** – probabil nume cu semnificație afectivă, este la origine un derivat de la numele lat. *Petrónius*, fără legătură etimologică cu numele pers. de origine greacă *Petru*. Se pare că *Petrónius* s-a format pe baza subst. *petro* „berbec castrat, batal”. Unii specialiști consideră numele de origine etruscă, cu semnificație necunoscută. Formele grecești *Petronios* și *Petronia* apar în calendarul creștin. Forma latină a derivatului este *Petronila*. Forme în alte limbi: *Pétro-nille*; magh. *Petrónia*.
808. **Petronka** vezi *Petru*
809. **Petru** – nume devoțional de origine greacă, este o creație a onomasticii creștine, corespunzătoare subst. gr. *pétros* și arameanului *kepha* „piatră, rocă, stâncă”. La fel de popular ca și în alte părți, cultul lui „Sân Petru” explică frecvența numelui românesc. Cu siguranță însă că elementele creștine s-au altoit peste mai vechi urme păgâne, păstrate până aproape în zilele noastre. Considerat patron al pescarilor (Simon-Petru fusese pescar), apostolul este și patron al lupilor, în legătură cu care s-au păstrat vechi și interesante credințe. Oamenii țineau

cu mare grijă „postul Sâmpietrului” (sau Ielele), să nu le răpească mințile, să nu le pocescă trupul și să nu-i facă să sufere de boli, de foamete, să nu bată piatra etc. Forme ale numelui: *Petru, Petrucă, Petruș, Petran, Petraș, Petrache, Petre, Petrică, Penca, Penciu, Pentia, Petiș; Petra, Petria, Petrina, Pătruța, Petruța* (fem.). Forme în alte limbi: engl. *Peter*; fr. *Pierre*; germ. *Peter*; it. *Pietro*; sp. *Pedro*; magh. *Péter*; srb. *Petar* (hipoc. *Pera, Pero*); fem. *Petranka, Petronka*. Forme locale: *Petrinel* (înregistrată la Uzdin), *Petroi* (prenume înregistrat la Uzdin), unde apare și ca nume de familie.

810. **Pica** vezi *Sofia*

811. **Piroska** – nume pers. fem. maghiar, corespunde adj. *piros* „roșu”.

812. **Pompi** vezi *Pompiliu, Pompilia*

813. **Pompiliu, Pompilia** – numele pers. *Pompiliu*, fem. *Pompilia*, reprodus un vechi gentilic lat. *Pompilius*, nume cu îndepărtate ecouri în istoria legendară a Romei. Conform tradiției, *Numa Pompilius* ar fi fost al doilea rege al cetății (715-672 î.Cr.), după Romulus. Specialiștii sunt de părere că acest vechi nume roman e strâns înrudit cu *Pompéius*, al cărui etimon ar fi numele de persoană osc *Pompaïos* (de la *pompe*, corespondentul lat. *iuinque* „cinci”). *Pompilius*, unul dintre numeroasele derivate în *-ilius*, este încadrat astfel în seria numelor de persoană care la origine desemnau ordinea nașterii (*Octav*). Forme în alte limbi: it. *Pompilio. Pompilia*; magh. *Pompília*. Forme locale: *Pompi* (înregistrată la Sărcia).

814. **Porfiriu** – reproduce numele pers. gr. *Porphyrios*, care are la bază subst. *porphyra* „moluscă din care se extrage purpura, vopsea purpurie” (rom. *porfiră*). Forme ale numelui: *Porfiriu, Porfir, Porhir*. Forme în alte limbi: it., sp. *Porfirio*; magh. *Porfir*; srb. *Porfirije*.

815. **Pravdoljub** – nume pers. masc. slav, este format din subst. *pravda* „dreptate” și *ljub* „iubit” (din *ljubiti* „a iubi, a săruta” sau *ljubav* „dragoste”), însemnând „cel care iubește dreptatea”.

816. **Predrag** – nume pers. masc. slav, provine din *pre* „prea” și adj. *drag* „drag, iubit”.
817. **Primus** – nume pers. masc., corespunde numeralului ordinal lat. *primus* „primul”, încadrându-se astfel în seria de nume care indică ordinea nașterii purtătorului.
818. **Proca** vezi *Procop*
819. **Procop** – formă a lui *Procopie*, nume augural de origine greacă, format pe baza subst. *prokopé* „progres, succes, prosperitate”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme vechi, atestate încă din sec. 15: *Procop*, *Proca*, *Procopie*, *Precu*, *Pricop*. Forme în alte limbi: it., sp. *Procopio*; srb. *Prokopije*.
820. **Puiu** – nume pers. masc. rom., provine din subst. *pui*.
821. **Pupa** – nume pers. fem. (înregistrat la Torac), poate fi o poreclă de la vb. *a pupa*.

R

822. **Rachila** vezi *Rahela*

823. **Rada** – nume pers. fem. slav, aparține fondului de antroponime formate din elementul *rad* „bucuros” (srb. *radost* „bucurie”). Elementul de compunere *rad-* / *-rad* (element primar sau secundar) nu apare numai în antroponimia slavă, ci și în cea germanică, cu ajutorul căreia putem înțelege mai bine sensul inițial al cuvântului în funcția lui onomastică. Dintre numele germanice formate cu elementul *rad* sau *rat*, unul a ajuns în onomastica românească prin filieră franceză, masc. *Raul*, fără corespondent fem. Originea lui este germanicul **Radwulf* (devenit *Radulf*, cu atestări în sec. 6 în Galia; engl. *Raedewulf*, de unde *Ralf* sau *Ralph*), compus din *rad-* și *-wulf* „lup”. Primul element înseamnă „consiliu, sfat”, dar și „provizii, alimente”, ca în vechea germană de sus, iar funcția lui antroponimică poate fi, pur și simplu, cea de intensificare a celui alt element de compunere, ca în *Rat-frid* (din al doilea element, care înseamnă „pace”, vin *Fred*, *Freda*, *Fredi*), *Rad-helm* (al doilea element, cu sensul „sat”, apare în toponimia transilvană). Pe teren românesc înregistrăm un număr foarte mare de derivate din *rad*: *Radeș*, *Radetș*, *Radici*, *Radina*, *Rădița*, *Radoica*. Forme în alte limbi: srb. *Rade* (masc. lui *Rada* cu suf. *-e*), *Radenko* (*Rada* și suf. *-enko*), *Radica* (*Rada* și suf. *-ica*), *Radojka* (*Rada* și suf. *-ojka*), *Radovan* (*Rada* și suf. *-ovan* sau din *radovan* de proveniență din vb. *radovati se* „a se bucura” cu suf. *-an*), *Radovanka* (fem. lui *Radovan* cu suf. *-ka*). Forme compuse: *Radislav* (*Rada* și *slav* – din *slava* „slavă, glorie”), *Radivoj*, *Radivoje* (*Rada* și *vojna* „război” sau *vojnîk* „război”), *Radmila* (*Rada* și *mila* „dragă, iubită”), *Radomir* (*Rada* și *mir* „pace, liniște”), *Radoslav* (*Rada* și *slava* „slavă, glorie”); bg. *Rad*, *Rado*, *Radan*, *Radej*.

824. **Rade** vezi *Rada*

825. **Radenko** vezi *Rada*

826. **Radica** vezi *Rada*
827. **Radislav** vezi *Rada*
828. **Radivoj** vezi *Rada*
829. **Radivoje** vezi *Rada*
830. **Radmila** vezi *Rada*
831. **Radojka** vezi *Rada*
832. **Radomir** vezi *Rada*
833. **Radoslav** vezi *Rada*
834. **Radovan** vezi *Rada*
835. **Radovanka** vezi *Rada*
836. **Rahela** – nume pers. de origine ebraică, continuă ebr. *Rahél*. În V.T. prenumele este purtat de una din eroinele Bibliei, *Rahel*, fiica cea mică a lui Laban, cu care se recăsătorește patriarhul Iacob (prima lui soție fusese sora mai mare a lui *Rahel*, Lia), mamă a lui Iosif și Beniamin. Acest nume este creat pe baza unui subst. comun care înseamnă „oaie, mioară” (și sora *Rahelei*, Lia, ar fi purtat tot un nume de animal „vacă”). Forme ale numelui: *Rachel*, *Rachila*, *Rahila*, *Rahira*. Forme în alte limbi: engl. *Rachel*; germ. *Rahel*; it. *Rachele*; sp. *Raquel*; magh. *Ráhel*. Forme locale: *Chila*, *Chiluța*.
837. **Rajko, Rajka** – nume pers. de origine slavă, provin din *Raja*, hipoc. de la *Radomir*, *Radoslav* respectiv *Radmila*, *Radoslava*, la care se adaugă suf. *-ko*, *-ka*.
838. **Ramona** – nume augural spaniol, este la origine un vechi nume germanic, *Raginmund*, compus din elementele *ragin-* „puternic” și *-munds* „protecție, apărare”. Împrumut apusean recent. Forme în

alte limbi: sp. *Ramón, Ramona*; fr. *Raymond*; it. *Raimondo, Raimonda*; germ. *Raimund, Raimunda*; magh. *Rajmund, Rajmunda*.

839. **Rancu** vezi *Ranko*

840. **Ranislav** vezi *Kranislav*

841. **Ranko** – nume pers. masc. slav, provine din prenumele *Rana*, care provine din vb. *(po)raniti* „a se scula devreme, a grăbi” și suf. *-ko*. Forme locale: *Rancu* (înregistrată la Torac).

842. **Ratko** – nume pers. masc. slav, se pune în legătură cu subst. *rat* „război”, sau cu elementul *rad* „bucuros” unde consoana sonoră *d* în fața lui *k* trece în *t*.

843. **Raul** vezi *Rada*

844. **Regina** – prenume feminin modern întâlnit la aproape toate popoarele europene, este identic cu subst. *regina* care provine din lat. *rex, regis*. Popularizat prin cultul unei martire din secolul 3 și, mai târziu, prin romanele istorice pastorale, numele se răspândește bucurându-se de apreciere. Forme în alte limbi: engl. *Regina*; fr. *Régine*; it. *Regina*; magh. *Regina*.

845. **Relja** – nume pers. masc. slav, provine din *Rela* (cu trecerea explicabilă a consoanei *l* în *lj*); poate fi și prenume masc. rom. *Relu* (din *Aurel*) cu suf. *-lja*.

846. **Renato** – nume devoțional de origine latină, este o creație a onomasticii creștine pe baza adj. *renatus* „renăscut, înviat”. Nume calendaristic creștin. Împrumut modern din Occident. Forma fem. este *Renata*. Forme în alte limbi: fr. *René*; ger. *Renatus, Renate*; it. *Renato, Renata*; magh. *Renátó, Renáta*.

847. **Reveca** – formă a prenumelui *Rebeca*, care continuă ebr. *Rebekka*, cu sensul de „splendoare”. În Biblie *Rebeca* este numele soției lui Isaac. Forme în onomastica rom.: *Reveca, Răveca, Ravica*.

848. **Rezső** vezi *Rudolf*
849. **Richard** – nume pers. masc. de origine germanică, este un compus din elementele *rich-* „conducător, putere”, și *-hard* „tare, curajos”.
850. **Rista** vezi *Cristian, Cristiana*
851. **Robert** – vechi nume germanic cu semnificație augurală, este la origine un compus din elementele *hroth-* „faimă” și *-berth* „strălucitor, ilustru, celebru”. Latinizat, numele apare în sec. 7 sub forma *Ro-debertus* și apoi *Robertus*. Răspândirea lui *Robert* a fost sprijinită în trecut și de cultul unor sfinți care apar în calendarele catolice, iar în epoca modernă, de tradiție, istorie, literatură. Forme curen-te: *Robert, Roberto, Roberta, Robertina*. Forme în alte limbi: engl. *Robert*; fr. *Robert*; it. *Roberto, Roberta, Robertina*; magh. *Róbert, Rupert, Roberta*.
852. **Roberto** vezi *Robert*
853. **Rodica** – nume pers. fem, a suscitat numeroase discuții printre specialiști. Unii consideră că numele ar fi o creație românească din subst. *rodie* „fructul rodului”, sau chiar „pomul care face fructul”. O altă explicație vede în radicalul *rod-* un cuvânt slav cu semnificația „generație” și, în sfârșit, o ultimă încercare încadrează numele în familia onomastică a lui *Irodion*. *Rod-* poate fi pus în legătură cu *Rodion* și mai ales cu *Herodion* (explicat prin gr. *heros* „erou, semi-zeu”), nume cunoscut din N.T. și din calendarul creștin. Intermediar slav. Interesant este faptul că documentele atestă încă din sec. 17, în Moldova, numeroase persoane de sex feminin care purtau numele *Erodia* sau *Irodia*. Mai mult chiar, acesta din urmă apare și în poezia populară. Și, cum de la *Irodia* se poate trece ușor la *Irodica* și *Rodica*, ultima dintre cele trei ipostaze etimologice amintite mai sus poate fi acceptată.
854. **Roland** – nume pers, masc. de origine germanică, este rezultatul unei compuneri din două elemente, *hrod-* „faimă, glorie” și *-land*, formă a lui *nand* sau **nanths* „îndrăzneț, curajos. O contribuție importantă

la răspândirea numelui a adus-o cunoscutul *Orlando furioso* a lui Ariosto, care a ales pentru eroul său forma sub care *Roland* circula în Toscana. Forme în alte limbi: engl. *Roland*; fr. *Rolland*; germ. *Roland*; it. *Orlando, Rolando*; sp. *Rolando*; magh. *Roland*.

855. **Roman, Romana** – nume etnice de origine latină, reproduc cognomenul latin *Romanus*, fem. *Romana* „roman, originar din Roma”. Nume calendaristice creștine. Intermediar greco-slav. Derivate întâlnite în onomastica românească: *Roman, Romănel, Romancu, Romanca, Romașcu*. Temei onomastice *Rom-*, care poate fi degajată și din alte nume de aceeași origine, îi aparțin câteva nume de familie actuale sau toponime: *Roma, Romotă, Romcea*. Dacă fem. *Romana* nu apare decât sporadic în documente, derivatul diminutival *Romanița* (în cercetările noastre apare și forma *Romanța*) se întâlnește în inventarul prenumelor actuale (ipoteza formării lui din *romaniță* „mușțel” se pare neconvingătoare, subst. comun fiind un regionalism).
856. **Romanița** vezi *Roman, Romana*
857. **Romanța** vezi *Roman, Romana*
858. **Romeo** – nume etnic de origine gr., corespunde subst. gr. *romeos* „roman, originar din Roma”. Nume calendaristic catolic. Împrumut apusean modern pe cale cultă, își datorează răspândirea tragediei lui Shakespeare.
859. **Romulus** – nume pers. masc., continuă numele celebrului erou al istoriei romane. Fiu al zeului Marte și al vestalei Rhea Silvia, *Romulus* și fratele său geamăn *Remus* au fost crescuți de păstorul Faustulus și hrăniți de o lupoaică. După ce îl alungă pe Amulius (cel care poruncise ca pruncii să fie omorâți) și îl răpune pe tronul cetății Alba Longa pe Numitor, *Romulus* fondează, pe Palatin, o nouă cetate, căreia îi dă numele *Roma*. La întrebarea de unde vine numele *Roma*, legenda ne răspunde: de la *Romulus*, fondatorul, primul ei rege și erou eponim. Fără a nega legătura dintre cele două cuvinte, lingviștii pun problema invers: *Romulus* este un derivat de la *Roma*, numele

de persoană fiind sinonim cu *Romanus*. În ceea ce privește originea și semnificația toponimului Roma, lucrurile sunt foarte complicate, ipotezele fiind numeroase. Se conturează clar două direcții: prima consideră numele de origine italică, a doua de origine etruscă. Din prima, se remarcă încercările de a explica Roma prin numele vechi al Tibrului, *Rumon*, sau printr-un termen topografic cu referire la una dintre cele șapte coline tradiționale, Palatinul, pe care este așezat orașul. Cealaltă ipoteză pornește de la cele două vârfuri ale Palatinului și de la cuvântul *rumă* „mamelă”, cu care sunt asemuite. În ceea ce privește originea etruscă, ce întrunește acordul mai multor specialiști, se propune legătura cu numele gentilic etrusc *Ruma* (de la acesta ar putea proveni și *Romulus*). Forme în alte limbi: it. *Romolo*; sp. *Rómulo*; magh. *Romulusz*.

860. **Rosana** – formă a prenumelui *Roxana*, care reproduce gr. *R(h)oxáne*, purtat printre aletele de soția lui Alexandru cel Mare. Izvoarele vechi atestă și o formă de masc. *Roxanes*, un rege al Persiei, semnificația originară fiind probabil ”strălucire”. Forma *Roxana* nu este decât o combinație între *Rox(ana)* și (Alex)andru. Forme ale numelui: *Roxanda*, *Rosandra*, *Rusanda*, *Sanda*, *Luxandra*, *Rosana* (imită forma it. *Rosanne*). Forme în alte limbi: it. *Rosanne*; fr. *Roxane*; magh. *Roxána*.
861. **Roza** – nume augural de origine latină, creat pe baza subst. lat. *rosa* „trandafir” (păstrat în engl., fr., germ. *rose*; it., sp. *rosa*), cuvânt probabil înrudit cu gr. *rodon* „trandafir”. Împrumut modern pe cale cultă, *Roza* este tot atât de frecvent în onomastica românească la fel ca și *Rozina* sau *Rozita*, considerate derivate de la *Roza*. Formele care circulă în Europa în diferite limbi sunt *Rose*, *Rosa* și *Roza*. Forme în alte limbi: srb. *Ruža*, *Ruška*, *Ružica* (din subst. *ruža* „trandafir”); magh. *Rozi*, *Rozika*.
862. **Rozalia** – nume pers. fem. cu etimologie incertă. Poate fi interpretat fie ca nume devoțional de origine latină, format de la numele sărbătorii creștine *Rosalia* (la români *Rusaliile*), fie ca nume augural de origine germanică, *Ruozelin*, un posibil hipoc. de la un antroponim format pe baza elementului *hroth* „faimă”, ipoteză ce pare mai

plauzibilă. O adaptare a vechiului nume francez *Rocelin*, *Roscelyn*, *Rusulin(a)*, continuă germanicul *Ruozelin*, atestat în sec. 11. Forme ale numelui: fr., germ. *Rosalie*; it., sp. *Rosalia*, *Rosalina*; magh. *Rozália*.

863. **Rozi** vezi *Roza*

864. **Rozika** vezi *Roza*

865. **Rozina** vezi *Roza*

866. **Rudolf** – nume pers. masc. de origine germ., este format din elementele *hruod-* „glorie, faimă” și *-wulf* „lup”, semnificația numelui fiind de „lup vestit”. Corespondentul magh. este *Rezső*.

867. **Ruja** vezi *Roza*

868. **Ruška** vezi *Roza*

869. **Ružica** vezi *Roza*

S

870. **Sabin, Sabina** – reproduc, pe cale cultă, *Sabinus*, respectiv *Sabina*, atestate la începutul epocii imperiale. Numele au la bază adj. sau subst. *Sabinus*, prin care erau desemnați locuitorii regiunii *Sabina* (în Italia centrală, astăzi o parte din *Lazio*). Este vorba deci de unul dintre neamurile vechii Italii, *sabinii*, care apar în epoca istorică în strânsă legătură cu romanii. Cu timpul, *Sabinus* și *Sabina* devin nume independente și își pierd semnificația locală sau etnică. Cu toate că în apusul Europei a fost continuată forma latină, iar în partea de răsărit cea grecească, numele au suferit aceleași schimbări, și anume transformarea lui *-b-* în *-v-*. Influența latină: *Sabin(-a)*. Influența greco-slavă: *Savin(-a)*. Forme în alte limbi: fr. *Sabin, Sabine, Savin, Savine*; germ. *Sabine*; it. *Sabino, Sabina, Savino, Savina*; magh. *Szabin, Szabina*.
871. **Sabrian** vezi *Sabrin, Sabrina*
872. **Sabrin, Sabrina** – Nume etice de origine ebraică, formate pe baza cuvântului ebr. *sabra* ce indică evreii născuți în Israel, spre a-i distinge de emigranți. Împrumut apusean contemporan. Forme locale: *Sabrian* (înregistrată la Uzdin).
873. **Samson** – nume pers. masc. biblic, a fost purtat de unul dintre cei șase judecători. Hărăzit de la naștere să-i scape pe evrei de stăpânirea filistenilor, *Samson* se remarcă prin acte personale de vitejie (lupta cu leul, incendierea holdelor filistenilor etc.). Bine cunoscut este episodul cu Dalila, în care ni se povestește sfârșitul eroului. Aflând că puterea îi stă în șapte șuvițe de păr, Dalila i le tunde în timpul somnului și îl predă filistenilor care, după ce-i scot ochii și-l leagă în lanțuri de aramă, îl pun să învâртеască în temniță o râșniță. Dar părul îi crește la loc, puterea îi revine și eroul distruge templul în care se aflau trei mii de filistenii, pierind însă și el cu aceștia. Cercetătorii vechilor mitologii văd în *Samson* un erou mitic solar, al cărui nume este apropiat de cuvântul ebraic ce semnifică „soare, lumina soarelui”. Interesant de amintit că zeul *Utu* al sumerienilor,

divinitate solară, capătă în perioada semitică numele *Šamaš*. Foarte apropiată de numele în discuție este forma folosită de amoriți, *Samsu*. Aceeași formă, *Samson*, circulă în toate limbile europene, cu excepția it. *Sansone*.

874. **Samuel** – nume pers. masc., aparține onomasticii biblice. În V.T. este fiul lui Elcana și al Anei, destinat înainte de naștere să fie „nazireu” (dedicat lui Iahve). A fost șeful armatei, judecător și sacerdot în vremea războiului cu filistenii și este care, inspirat de Iahve, l-a ales rege pe Saul, iar apoi pe David. Din punct de vedere lingvistic, este vorba despre un nume frazeologic teoforic, în care se recunoaște elementul *-el*, prescurtarea de la *Elohim* „divinitate”. Referitor la prima parte a numelui, specialiștii o apropie fie de vb. *shaal* „a cere” fie de ebr. *shem* „nume”, explicând întreaga formație prin „*El* este (cel care a dat) numele”. Forme ale numelui: *Samuil*, *Samuilă*, *Samoil*, *Sămăilă*. Forme în alte limbi: fr. *Samuel*; it. *Samuele*; magh. *Sámuel*.
875. **Sándor** vezi *Alexandru*, *Alexandra*
876. **Sandra** vezi *Alexandru*, *Alexandra*
877. **Sandu** vezi *Alexandru*, *Alexandra*
878. **Sanel** vezi *Sanela*
879. **Sanela** – deriv. din *Sana*, prenume despre care se presupune că a luat naștere de la denumirea râului cu același nume, sau că ar putea fi hipoc. de la *Alexandra*, *Sandra*. Forme locale: *Sanel* (înregistrată la Uzdin).
880. **Sanja** vezi *Aleksandru*, *Alexandra*
881. **Sara** – nume pers. fem. ebraic, are sensul de „prințesă”. În V.T. *Sara* era numele soției lui *Avram*. Forme în alte limbi: engl., fr. *Sarah*.
882. **Saša** vezi *Aleksandru*, *Alexandra*

883. **Sava** – nume devoțional ebr. care, în anumite cazuri, poate fi o apocopă a lui *Sabatino* (format pe baza subst. ebr. *sabath* „ziua de odihnă”) dar, în general, corespunde unui nume ebr. care semnifică probabil „convertit”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme în alte limbi: srb. *Sava*, *Savo*, *Savka*. Forme locale: *Savu* (înregistrată la Uzdin).
884. **Saveta** vezi *Elisabeta*
885. **Savka** vezi *Sava*
886. **Savo** vezi *Sava*
887. **Savu** vezi *Sava*
888. **Sânziana** – nume pers. fem., este o creație a onomasticii românești de la subst. *sânziană* sau *sânziene*. În calendarul popular, sărbătoarea sânzienelor este legată de nenumărate vechi credințe și ritualuri, dintre care vom aminti doar culegerea ierburilor de leac (mai ales „iarba fiarelor”) sau împodobirea porților și ferestrelor cu pomi. În unele părți, *sânzienele* sau *drăgaicele* sunt identificate cu ielele, ființe fantastice care au pasiunea dansului, dar și puterea de a lua mințile și de a-i poci pe cei jucați de ele. Deosebit de interesante sunt legende cosmogonice potrivit cărora *Iana Sânziana* este identificată cu *Luna* (căsătorită cu fratele ei *Soarele*, ea se sinucide, aruncându-se în apă; așa se face că de atunci cei doi nu mai apar niciodată împreună). Legătura dintre cultul lunar și *sânziană* s-a făcut prin intermediul lui *zână*, probă lingvistică utilizată de cei care văd în acest cuvânt urme ale cultului *Diane* în regiunile carpato-dunărene. După cum se poate observa, *sânziana*, a cărei etimologie este *sanctus dies Iohannis* „ziua Sfântului Ion”, are legătură nu atât cu creștinismul, cât cu elemente mai vechi, păgâne. Forme ale numelui: *Simziana*.
889. **Seba** vezi *Sebastian*, *Sebastiana*
890. **Sebastian**, **Sebastiana** – nume augurale de origine latină, formate pe baza adj. gr. *sebastós* „venerabil, august”, reproduc numele de pers. lat.

Sebastianus, cunoscut numai în perioada imperială, lucru absolut normal dacă ținem seama că este vorba despre un sinonim al lui *Augustus*. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav: *Sevastian*, *Sevastia*, *Sevastița*, *Săvăstia* etc. Influență apuseană modernă, pe cale cultă: *Sebastian*, *Sebastiana*. Forme locale: *Seba* (înregistrată la Uzdin).

891. **Secundus** – nume pers. masc. corespunde numeralului ordinal lat. *secundus* „al doilea”, încadrându-se astfel în seria de nume care indică ordinea nașterii purtătorului.
892. **Semenica** vezi *Simion*
893. **Septimiu** – prenume masc. modern, reluat din istoria romană, *Septimiu* reproduce lat. *Septimius*, nume cunoscut mai ales datorita împăratului *Lucius Septimius Severus*. Cu siguranță mai vechi decât purtătorul care i-a adus faima, *Septimius* (fem. *Septimia*), este o formație pe baza numeralului ordinal *septimus* „al șaptelea”, de la *septem* (continuând forma latinească, rom. *șapte* este înrudit, în ultimă instanță, cu gr. *hepta*, rus. *semi*, engl. *seven*, germ. *sieben* etc). Asemenea nume, care inițial arătau ordinea nașterii copiilor, erau obișnuite la multe popoare. Forme în alte limbi: germ. *Septimus*, *Septimius*; it. *Settimio*.
894. **Sergiu** – reproduce pe cale cultă vechiul nume gentilic *Sérgius*, de origine etruscă și obscur din punct de vedere al semnificației. O ipoteză explică numele prin subst. *servus* „sclav”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav: *Serghie*, *Sărghie*, *Sărghie*. Influența onomasticii apusene: *Sergiu*. Forme în alte limbi: fr. *Serge*; it. *Sergio*; magh. *Szergiusz*.
895. **Sever** – nume pers. masc., reproduce lat. *Severinus*, la origine un derivat cu suf. *-inus* de la cognomenul *Severus*, cunoscut mai ales datorită *Severilor*, dinastie de împărați romani întemeiată de *Septimius Severus*. Semnificația cognomenului este aceeași cu a adj. *severus* de la care s-a format, reprezentat la români de neologismul *sever*. Forme ale numelui: *Sever*, *Severin*, *Severian*, fem. *Severina*. Forme în alte limbi: fr. *Sévère*, *Séverin*; germ. *Severin*; it. *Severo*, *Severino*; magh. *Szevér*, *Szeverin*.

896. **Sibila** – nume pers. fem., are la bază subst *sibilă* (la români, neologismul din lat. *sibylla* sau gr. *síbylla* „profeteasă”). Inspirată de zei, *Sibila* (se spune că ar fi ajuns la respectabila vârstă de 990 de ani), dădea răspunsuri și prezicea viitorul într-o peșteră sau lângă un izvor sacru. În ceea ce privește originea și semnificația cuvântului gr. *sibylla*, lucrurile nu sunt sigure. Dintre ipotezele propuse o amintim pe aceea care explică numele prin greacă (ar fi vorba de un compus din *siós*, formă eolică a lui *théos* „divin” și *bylé* „sfat, hotărâre” sau un vechi element incert *vyll*, *vylla* „profetesă”). Forme în alte limbi: engl. *Sibyl*; fr. *Sibille*; germ. *Sibylle*; it. *Sibilla*; magh. *Szibilla*.
897. **Sida** vezi *Persida*
898. **Sidonia** – nume pers. fem., este interpretat de specialiști în mod diferit. O primă ipoteză vede în acest nume o creație a onomasticii creștine pe baza subst. gr. *sidón* „pânză, cearșaf”, în amintirea pânzei în care a fost înfășurat Isus pentru înmormântare. Etimologia pare puțin convingătoare din multe motive, pe care nu le aducem în discuție, în afară de cel care privește zona circulației numelui. Conform etimologiei propuse, numele de persoană ar trebui să fie o creație grecească. *Sidonia* este creat în apusul Europei, iar singura bază acceptabilă este numele de pers. *Sidonius*. Cum același cuvânt era folosit la greci cu valoare adjectivală, *Sidónius* este la origine un supranume care indică proveniența locală a purtătorului „din Sidon” (veche cetate feniciană, cunoscută încă din mileniul 2 î.Cr., situată între Tir și Beirut). Forme în alte limbi: fr. *Sidonie*; germ. *Sidonie*; it. *Sidonia*; magh. *Szidónia*.
899. **Silvana** – nume devoțional, de origine antică latină, corespunzător gr. *Siluanós*, care are la bază numele pers. lat. *Silvanus*, zeul pădurilor la romani. Formele *Siluan* (gr.) și *Silvan* (lat.) sunt prezente în calendarul creștin. Influența greco-slavă: *Siluan*, *Siloan*, *Silioan*, *Siloian*. Influența latino-catolică modernă: *Silvan(-a)*.
900. **Silvester** – nume afectiv de origine latină, corespunzător adj. *silvester* „de pădure, pădurean”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme vechi: *Silvestru*, *Silăvăstru*, *Selevestru*, *Solovăs-*

tru etc. Forme în alte limbi: fr. *Sylvestre*; germ. *Silvester*; it. *Silvestro*; magh. *Szilveszter*.

901. **Silvi** vezi *Silviu*, *Silvia*

902. **Silviu**, **Silvia** – prenume moderne, reproduc pe cale cultă două nume celebre în istoria legendară a romanilor. Conform tradiției *Rhea Silvia* era fiica lui Numitor, regele cetății Alba Longa. Amulius, uzurpatorul tronului fratelui său, o constrânge să se facă vestală (preoteasă a zeiței Vesta; ea trebuia să mențină focul sacru și să-și păstreze castitatea timp de treizeci de ani, cât dura funcția sacerdotă; încălcarea acestei prescripții era pedepsită prin înmormântarea de vie). Iubită de zeul Marte, *Silvia* dă naștere lui Romulus și Remus. Pedepsită de rege pentru păcatul zeiesc, ea este aruncată în Tibru, dar divinitatea râului o ia de soție. *Silvius*, fiul lui Enea și a Laviniei, este considerat strămoșul regilor din Alba Longa. Numele este explicat în mod curent prin subst. *silva* „pădure” și atestat în epoca romană ca nume gentilic, cognomen și nume independent. Nume calendaristic creștin. Împrumut apusean modern pe cale cultă. Forme în alte limbi: fr. *Silvie*, *Sylvie*; germ. *Silvia*; it. *Silvio*, *Silvia*; magh. *Szilviusz*, *Silvia*. Forme locale: *Silvi* (înregistrată la Uzdin).

903. **Sima** vezi *Simion*

904. **Simeon** vezi *Simion*

905. **Simeona** vezi *Simion*

906. **Simina** vezi *Simion*

907. **Siminica** vezi *Simion*

908. **Simion** – nume devoțional de origine ebraică, corespunzător lui *Siméon* (*Simon*), nume biblic purtat de fiul lui Iacov și al Liei. Este explicat în mod tradițional prin intermediul vb. *šama/shama* „a auzi, a îndeplini”, semnificând „(Domnul) a auzit”. Prin contaminare cu un frecvent nume grecesc, *Simon*, inițial un supranume format de la adj.

simós, *simé*, *simon* „cârn”, vechiul nume ebr. *Shimeon* (gr. *Symeon*) apare mai răspândit sub forma *Simion*. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Numele prezintă o bogată familie onomastică, cuprinzând forme, variante și derivate, împrumutate sau create pe teren românesc: *Simeon*, *Semion*, *Simeona*, *Simioana*, *Simin*, *Simina*, *Sămina*, *Siminic*, *Siminica*, *Siman*, *Simca*, *Sema*, *Seminea*, *Semenic*, *Semenica*, *Sima*, *Simcea*, *Simoc*, *Simota*, *Simon*, *Simona*, *Simiona*, *Simoneta*, *Simonela*, *Simonica*. Forme în alte limbi: engl. *Simon*; fr. *Simone*; germ. *Simon*; it. *Simone*, *Simona*; magh. *Simon*, *Simeon*.

909. **Simona** vezi *Simion*
910. **Simziana** vezi *Sânziana*
911. **Sinișa** – nume pers. masc. slav, provine subst. *sin* „fiu” la care se adaugă suf. *-ișa*.
912. **Sladan**, **Sladana** – nume pers. slave, provin din adj. *sladān*, *sladāna* „dulce, tandru/ă”.
913. **Slavica** – nume pers. fem. slav, provine din *slava* „slavă, glorie” și suf. *-ica*. În această serie se încadrează și *Slavko* (*slava* și suf. *-ko*) și compusul *Slavoljub* (*slava* și vb. *ljubiti* „a iubi”).
914. **Slavko** vezi *Slavica*
915. **Slavoljub** vezi *Slavica*
916. **Slavuj**, **Slavujka** – nume pers. de origine slavă, provin din subst. *slavuj* „privighetoare”, la care se adaugă suf. *-ka* pentru forma fem.
917. **Slobodan**, **Slobodanka** – nume pers. slave, provin din adj. *slobodan* „liber, independent”. Se consideră și un calc după gr. *Eleidérios* „liber”. *Slobodanka* este forma fem. cu suf. *-ka*.
918. **Smilja** vezi *Smiljana*

919. **Smiljana** – nume pers. fem. slav, provine din subst. *smilje* „simioc” și suf. *-ana*. În această serie se încadrează și *Smilja* (formă hipoc.) și *Smiljka* (*Smilja* și suf. *-ka*).
920. **Smiljka** vezi *Smiljana*
921. **Snežana** – nume pers. fem., provine din subst. *sneg* „zăpadă” și suf. *-ana*. Poate fi și un calc după germ. *Schneewitvhen* „albă ca zăpada”.
922. **Sofia** – nume devoțional și augural de origine greacă, atestat abia în epoca creștină, format de la subst. gr. *sóphia* „înțelepciune”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme curente: *Sofica*, *Sofița*, *Fica*, *Fița*, *Zosina*, *Sofi* (influența apuseană modernă). Forme în alte limbi: engl. *Sophia*, *Sophy*; fr. *Sophie*; germ. *Sophie*; it. *Sofia*; magh. *Zsófia*; srb., bg., rus. *Sonja*, *Sofija* (hipoc. *Soja*, *Sojka*, *Soka*). Forme locale: *Sofina* (înregistrată la Uzdin), *Pica* (înregistrată la Torac).
923. **Sofica** vezi *Sofia*
924. **Sofina** vezi *Sofia*
925. **Sojka** vezi *Sofia*
926. **Soka** vezi *Sofia*
927. **Solomia** – formă a prenumelui *Salomeea*, care în onomastica românească continuă, prin intermediul gr. *Salóme*, numele feminin armean *Shalóm*, explicat prin cuvântul *shalom* „pace”. O recentă interpretare apropie numele de vb. *shalam* „a înlocui”, încadrând astfel numele în seria numelor teoforice (părinții ar mulțumi divinității care, prin nașterea unui copil, „l-a înlocuit” pe altul, mort înainte). Venit prin filieră slavă sau chiar direct din neogreacă, numele apare în documente sub formele *Salomia* sau *Solomia*, încă din sec. 17. Forme în alte limbi: fr. *Salomé*; germ., it. *Salome*; magh. *Szalóme*.
928. **Solomon** – nume pers. masc., continuă ebr. *Shelomóh*, cunoscut nume de persoană biblic, purtat de fiul și succesorul lui, *David*. Este

explicat prin cuvântul *shalom*, tradus prin „pace”. În realitate, termenul ebraic are un conținut semantic mult mai larg și complex, iar opusul său nu este numai „război”. Radicalul *shlm-* înseamnă „a fi perfect” și poate fi folosit în legătură cu bunăstarea omului (fericire, sănătate, bogăție etc.). Dificultatea traducerii reiese evident din faptul că în *Septuaginta* au fost folosiți peste douăzeci și cinci de termeni grecești pentru ebr. *shalom*, în cele din urmă impunându-se *eirene*, lucru care face ca *Solomon* să fie oarecum sinonim cu *Irina*. Redat în greacă prin *Salomon* și *Solomón*, iar în latină prin *Sálonon*, vechiul nume se răspândește în Occident abia spre sfârșitul epocii merovingiene. Forme ale numelui: *Solomon*, *Șolea*, *Solca*, *Somon*, *Șomon*. Forme în alte limbi: fr. *Salomon*; magh. *Salamon*.

929. **Sonja** vezi *Sofia*

930. **Sorin, Sorina** – prenume moderne, *Sorin* și *Sorina* sunt noutăți în onomastica românească, având la bază subt. *soare*. Dacă *Sorina* este corespondent pentru *Sorin*, alte câteva prenume fem. cunoscute și destul de apropiate, *Sorana*, *Sorica*, *Sorița*, sunt considerate derivate dintr-un alt nume românesc, *Sora*, din subst. *soră*.

931. **Spasa** – hipoc. de la *Spasoje* (din subst. *spas* „salvare, izbăvire”), format după modelul lat. *Pascalis* și gr. *Anastasius*. În această serie se încadrează și *Spaso* și fem. *Spasenska* (*Spasa* și suf. *-enka*).

932. **Spasenska** vezi *Spasa*

933. **Spaso** vezi *Spasa*

934. **Spăriosu** – nume pers. masc. rom. înregistrat la Uzdin, unde e frecvent ca nume de familie. Are la bază forma dialectală *spărios(u)*, participiul vb. *a (se) speria (speriosu)*.

935. **Speranța** – cu toate că numele de persoană corespunde exact subst. *speranță*, considerăm că *Speranța* este un împrumut din Occident. Este perfect identic cu it. *Speranza* și foarte apropiat de fr. *Espérance* și de frecventul nume sp. *Esperanza*. În rusă, unde este foarte

frecvent, îi corespunde, din punctul de vedere al înțelesului, *Nadežda*, de unde hipoc. *Nadia*. Toate aceste nume sunt creștine și trimit la cultul dedicat „Înțelepciunii Divine” încă din primele secole ale erei noastre și desemnat prin gr. *Sofia*. Conform legendei, Sfânta Sofia a suferit martiriul împreună cu cele trei fiice ale ei, numite *Credința*, *Speranța* și *Mila* (în grecește, *Pistis*, *Agapis* și *Elpis*), adică trei valori fundamentale ale creștinismului, personificate și folosite ca nume de persoană, toate trei fiind frecvente în spaniolă: *Fe* „credință”, *Esperanza* și *Caridad* „caritate, milă”; pentru rusă *Vera*.

936. **Srbislav** – nume pers. masc. slav, compus din etnonimului *Srbin* „sârb” și subst. *slava* „slavă, glorie”. În această serie se încadrează și *Srboslav*.
937. **Srboslav** vezi *Srbislav*
938. **Srdan** – nume pers. masc. slav, provine din adj. *srdan* „supărăcios, irascibil”.
939. **Srebrenka** – nume pers. fem. slav, provine din adj. *srebrena* „de argint, argintie”, cu suf. *-ka*.
940. **Sreta** – nume pers. masc. slav, provine din *Sretenije* „Înălțarea Domnului”. În această serie se încadrează și *Sreten* (*Sreta* și suf. *-en*).
941. **Sreten** vezi *Sreta*
942. **Stana** – Nume pers. fem. slav, hipoc. de la *Anastasija*, *Stanislava*. În această serie se încadrează și *Stanko* (din *Stan*, hipoc. de la *Anastasije*, cu suf. *-ko*) *Stanoje* (*Stan* și suf. *-oje*), *Stanimir* (*Stan* și *mir* „pace, liniște”) și *Stanislava* (*Stan* și *slava* „slavă, glorie”).
943. **Stanimir** vezi *Stana*
944. **Stanislava** vezi *Stana*
945. **Stanko** vezi *Stana*

946. **Stanoje** vezi *Stana*
947. **Stefania** vezi *Ștefan, Ștefania*
948. **Stefi** vezi *Ștefan, Ștefania*
949. **Stela** – nume afectiv și augural de origine latină, creat pe baza subst. lat. *stella* „stea”. Nume calendaristic creștin. Împrumut modern pe cale cultă. Forme curente: *Stela, Steluța, Stelina*. Forme în alte limbi: fr. *Estelle*; germ. it. *Stella*; sp. *Estella*; magh. *Stella*.
950. **Stelian, Steliana** – Nume devoționale de origine greacă. *Stelian* corespunde numelui *Stylianós*, format pe baza subst. *stylos* „stâlp” și desemnează practica ascetică a „stâlpnicilor”. Pentru a înțelege apariția lui *Stylianós* în onomastica creștină, va trebui să ne întoarcem către sec. 5 d.Cr., când un pustnic, *Simion*, care ar fi trăit între 388-459, a avut ideea să-și petreacă viața în vârful unui stâlp. Această formă de practică ascetică a făcut școală în răsăritul Europei, unde exemplul lui Simion Stâlpnicul a fost urmat de numeroși credincioși, deveniți „stâlpnici”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme vechi, atestate la români încă din sec. XV: *Stelea, Stele, Stilea, Stilian, Tilian, Stelică*. Forme în alte limbi: it. *Stiliano*; sp. *Estiliano*.
951. **Steluța** vezi *Stela*
952. **Stéphane** vezi *Ștefan, Ștefania*
953. **Steva** vezi *Ștefan, Ștefania*
954. **Stevan** vezi *Ștefan, Ștefania*
955. **Stevica** vezi *Ștefan, Ștefania*
956. **Stevo** vezi *Ștefan, Ștefania*
957. **Stoja** vezi *Stojan*

958. **Stojan, Stojanka** – nume pers. slave, provin din num. *sto* „sută”, *stoj* „stai” sau vb. *stojati* „a sta”, cu suf. *-an, anka*. Forme hipoc: *Stoja*.

959. **Sultănica** – diminutiv de la *Sultana*, care corespunde subst. *sultană*, folosit în trecut pentru soția sau ficele unui sultan. Numele nu este creație românească, ci un împrumut din neogreacă. În ceea ce privește originea și semnificația cuvântului *sultan*, se impune referirea la termenul arab *sultan* „putere, stăpânire, rege”, a cărui origine ar fi armeanul *salita* „a stăpâni, a conduce”. Forme în alte limbi: *Zoltán, Zoltána*; bg. *Sultan, Sultana*.

960. **Sunčica** – nume pers. fem. slav, provine din subst. *sunce* „soare”, cu suf. *-ica*.

961. **Suzana** – nume afectiv biblic, continuă vechiul ebr. *Șoșana*, purtat de două personaje biblice, renumită fiind cu siguranță eroina unei povestiri biblice din V.T. Frumoasa *Suzana*, soția lui Ioachim, învinuită de adulter, este judecată și condamnată la moarte, dar lucrurile se termină cu bine datorită intervenției lui *Daniel*, care dovedește nevinovăția eroinei. Cunoscut numai prin forma grecească *Sousánna*, numele ebraic este refăcut cu ușurință: *șușan*, corespunzător unui subst. cu aceeași formă care înseamnă „crin” (cuvântul nu este semitic, ci hamitic; în vechea egipteană *șoșen* „lotus”, iar în coptă „crin”). Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme vechi atestate la români: *Susana, Sosana, Susan, Susanu, Susa*. Sub influența franceză cultă, numele este scris și pronunțat *Suzána*; hipoc. recent: *Suzi*. Forme în alte limbi: engl. *Susan*; fr. *Suzanne*; germ. *Susanna*; it. *Susanna*; magh. *Zsuzsanna* (hipoc. *Zsuzsi, Zsuzsa*).

962. **Svetlana** – nume pers. fem. slav, provine din adj. *svetlana* „strălucitoare, scilipitoare”. Este considerat și un calc după gr. *Fotinia*.

963. **Svetozar** – nume per. masc. slav, provine din *svet* „sfânt, luminos, deștept” și *Zar* de proveniență din *Zaharije*.

964. **Sylvie** vezi *Silviu, Silvia*

Ș

965. **Șerban** – prenume masc., se încadrează în seria de nume din vechea onomastică a românilor. Foarte vechi, *Șerb*, de la care s-a format derivatul *Șerban*, este considerat creație onomastică românească de la subst. *șerb*, moștenit din latină (*servus*) și înregistrat în dicționare cu două sensuri fundamentale: pe de o parte, sensul social „sclav, rob, iobag, slugă” (sinonim cu „rumân” și „vecin”), iar, pe de altă parte, însoțit de determinări ca „(al) lui Dumnezeu”, „(al) Domnului”. Dacă acceptăm primul sens, înseamnă că *Șerb* a fost la origine un supranume aplicat unui iobag. Aici se pun două întrebări-cheie: știm că supranumele are funcția de a individualiza persoana căreia i se aplică. Cum putea individualiza supranumele *Șerbu* pe un iobag român din Transilvania, în condițiile în care 70% din iobagii din Ardeal erau români? A doua întrebare este: cine erau purtătorii acestui nume care funcționa ca „nume de botez”? Răspunsul este: cele două nume apar numai în familii de boieri și mari boieri. Este imposibil de acceptat că aceste persoane de asemenea rang s-ar trage din familii de *șerbi* sau că li s-ar fi impus la botez supranumele *Șerb*. În sfârșit, un ultim argument împotriva originii românești: dacă *Șerb* ar fi fost un supranume creat în română, de ce nu are corespondent feminin? *Șerb* nu poate fi, ca nume de botez, creație românească. Rămâne posibilitatea de a-l fi moștenit din latina creștină, menținută ca limbă liturgică în sudul Dunării până la începutul sec. 7, când a fost înlocuită prin greacă. *Servius* (ca, de altfel, și *Servaeus*, *Servanda* și *Servandus*, *Servianus*, *Servilia*) este un foarte vechi nume roman. Numele rămâne în uz, pentru că îl regăsim în epoca creștină, la sfârșitul sec. 4 d.Cr.: *Servius Maurus Honoratus*, gramatic și cunoscut comentator al operei lui Vergiliu; *Servus*, martir în Africa; *Servandus* (martir în Istria) etc. Este adevărat că unele dintre numele enumerate mai sus sunt în uz (ca nume de familie) doar în Spania, și, extrem de rar, ca nume de botez în Franța, situație identică cu cea a rom. *Șerb*. Însă vechiul nume latinesc, transmis direct la români ca nume creștin, s-a conservat până în epoca târzie, iar prin derivatul *Șerban* supraviețuiește până astăzi. Forme în alte limbi: sp. *Siervo*, *Servio*; fr. *Servien*

966. **Ștefan, Ștefania** – nume afective cu implicații augurale, de origine greacă, reprezintă forma specific românească a numelui pers. *Stéphanos*, corespunzător subst. *stephanos* „coroană”. Nume calendaristice creștine. Intermediar greco-slav. Numele prezintă o familie onomastică bogată, cuprinzând numeroase derivate și hipocoristice, create pe teren românesc sau împrumutate: *Ștefan, Ștefănel, Ștefănică, Ștefancu, Ștefanache, Fan(e), Fanea, Fănică, Fănuț, Faniciu, Ștefa, Ștefea, Ștefin, Șteflea, Stepan, Stețcu, Iștfan, Ișpan; fem. Ștefana, Fana, Fănica, Ștefania* (influența franceză). Hipoc. *Ștefi*. Forme în alte limbi: engl. *Stephen*; fr. *Stéphane, Stéphanie*; germ. *Stephen, Stefan, Stefanie*; it. *Stefano, Stefania*; sp. *Esteban*; magh. *István*; srb. *Štefan, Stevan, Stevica* (hipoc. *Steva, Stevo*).

T

967. **Tadeja** vezi *Tadeu*

968. **Tadeu** – este un vechi nume biblic, purtat de unul dintre cei doisprezece apostoli, numit în grecește *Lebbáios/Thaddáios* sau *Iúdas Iakóbu* (Iuda, fiul lui Iacov). În realitate, personajul din N.T. era numit *Iuda*, dar spre a-l deosebi de Iuda Iscariotul (trădătorul lui Isus), este desemnat prin *Iuda, fiul lui Iacob*, fie prin *Iuda Tadeul* (sau *Tadeu*). Funcționând deci inițial ca supranume, gr. *Thaddáios* este considerat de origine ebraică și apropiat de *taddai* „curajos”. Filieră slavă. Forme în alte limbi: fr. *Tadié*; it. *Taddeo*; sp. *Tadeo*; magh. *Taddeus*, srb. *Tadej, Tadeja, Tadija*.

969. **Tamara** – este la origine un vechi nume de persoană ebraic. În V.T. apar trei personaje cu numele *Tamar*: soția lui Her, recăsătorită cu Onan; din legătura cu socrul ei, i-a născut pe Fares și Zara, strămoașă a lui Isus; o fiică a lui David, dezonorată de fratele ei vitreg, Ammon; o fiică a lui Absalom. Având la bază subst. *tamar* „palmier”, numele este întâlnit și cu valoare toponimică, desemnând un râu și o cetate veche în sudul Canaanului, fortificată de regele Solomon (azi, în arabă, *En-el-arus*). Forme în alte limbi: sp., it., engl., magh., srb. *Tamara*.

970. **Tamás** vezi *Toma*

971. **Tanasie** vezi *Atanasie*

972. **Tanja** vezi *Tatiana*

973. **Tatiana** – este un derivat adj. de la vechiul nume gentilic roman *Tátius*, a cărui origine se pierde în epoca legendară a formării Romei. Numele este atestat prima dată în legătură cu regele sabin *Titus Tatius*, asociat cu Romulus la conducerea Romei, după episodul „răpirii sabinelor”. Semnificația inițială a lui *Tátius* rămâne obscură,

majoritatea specialiștilor considerând că este vorba de un nume cu valoare afectivă, o formație bazată pe un cuvânt din limbajul copiilor, continuat de rom. *tată*. O altă interpretare pornește de la gr. *tátto* sau *tásso* „a aranja, a fixa, a determina”. *Tatianus* și *Tatiana* sunt nume calendaristice creștine. Intermediar greco-slav. Forme curente: *Tetiana*, *Titiana*, *Tatiana*, *Tațiana*. Forme în alte limbi: it. *Taziano*, *Taziana*; magh. *Tatjana*; srb. *Tatjana*, *Tanja*.

974. **Tațiana** vezi *Tatiana*

975. **Tavita** – nume afectiv de origine ebraică, corespunde subst. armean *tavyetā*, de la *tavyā* „gazelă”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme vechi: *Tavita*, *Tavefta*, *Tavista*, *Vista*, *Tavă*.

976. **Tănuț** vezi *Atanasie*

977. **Teodor, Teodora** – continuă vechiul nume pers. gr. *Theódoros*, un compus onomastic cu valoare teoforică, semnificând „daruri ale zeului” (*theós* și *doron* „dar”). Din aceleași elemente, dar în ordine inversă, este format și numele pers. fem. *Doroteea*. Datorită semnificației sale, numele se bucură de o mare faoare printre primii creștini, o dovadă sigură fiind și numărul impresionant (aproape treizeci) de martiri și martire numiți *Teodor* și *Teodora*. În documentele moldovenești din sec. 15 numele este foarte frecvent, dar sub forme datorite influenței slave: *Fedor*, *Fedora*. Iată și alte forme sub care a circulat sau mai circulă numele: *Toader*, *Todor*, *Todorică*, *Todoruț*, *Tudor*, *Dorin*, *Dorina*, *Dorinel*, *Dorel*, *Dorela*, *Dora*, *Dorian*, *Dorica*, *Doru* (foarte apreciat datorită apropierei de subst. *dor*), *Teo*, *Teodor*, *Teodora*. Uneori se fac apropieri de numele *Teodoric* sau *Teodolinda*, ambele fiind vechi nume germanice: primul corespunde germ. *Dietrich*, de unde toponimul german *Dridu* (*thiud* „popor”, *riks* „stăpân” sau „puternic, bogat”), iar al doilea, germ. *Dietlinde* (*thiod* și *linda* „tei” sau „scut din lemn de tei”). Forme în alte limbi: engl. *Theodor*; fr. *Théodore*; germ. *Theodor*; it. *Teodor*, *Teodora*; sp. *Teodor*; magh. *Tivadar*.

978. **Teofana** – nume pers. fem., este la origine un nume teoforic grecesc, înrudit cu *Teodor*, *Doroteea*, *Timotei*. Cu toate că izvoarele atestă folo-

sirea numelui înaintea epocii creștine, răspândirea lui este strâns legată de noua religie. Grecii foloseau termenul *theopháneia* încă din perioada veche pentru a desemna „apariția sau manifestarea divinității”, fiind sinonim cu *epipháneia*, al cărui sens este „modul, semnele prin care divinitatea își făcea simțită prezența într-un anumit loc”. Încă din primele secole ale erei noastre, în Egipt se celebrau la 6 ianuarie nașterea și botezul lui Isus. Răspândită în Europa, sărbătoarea capătă în Occident alte semnificații, și anume, manifestarea divinității care se relevă lumii păgâne sau aleșilor (cei trei erau călăuziți de stea), evreilor (prin botezul lui Iordan și proclamarea ca fiu al lui Dumnezeu) și apostolilor (prin minunile săvârșite la nunta din Cana). Pentru a desemna aceste „apariții” divine s-a folosit vechiul termen păgân *epiháneia* (vb. *epiphaino* „a apărea, a se manifesta”), iar în Orient *theophaneia* (compus din *theós*, înrudit cu lat. *Deus* „Dumnezeu” și vb. *pháino* „a arăta”). Folosit în diferite limbi pentru a desemna sărbătoarea Bobotezei, cei doi termeni eclesiastici încep să fie folosiți și cu funcție de nume de botez. Forme ale numelui: *Epifanie*, *Ipifanie*, *Chifanie*, *Teofan*, *Teofana*, *Tofan*. Forme în alte limbi: it. *Teofane*, *Teofania*; sp. *Teófano*; magh. *Teofánia*.

979. **Teofil** – nume teoforic de origine greacă, este un compus din elementele *Theós*- „zeu, Dumnezeu” și *-philos* „drag, iubit, iubitor”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme vechi: *Tofil*, *Tohil*. Forme în alte limbi: fr. *Théophile*; germ. *Theophilus*; it., sp. *Teofilo*; magh. *Teofil*.
980. **Teréz** *vezi Tereza*
981. **Tereza** – probabil nume pers. de origine greacă, prezintă etimologie nesigură. *Tereza* a fost pus în legătură fie cu toponimele *Therasia* și *Thera*, fie cu vb. *theráo* „a vâna” sau *therizo* „a secera”, fie cu subst. *théros* „arșiță, dogoare”. Formele spaniole ale numelui continuă, se pare, gr. *Tarasía*, masc. *Tarásios*, cu etimologie necunoscută. Nume calendaristic catolic. Forme în alte limbi: engl. *Theresa*; fr. *Thérèse*; germ. *Theresia*; it., sp. *Teresa*; magh. *Teréz*.
982. **Theona** – nume pers. fem. grecesc, provine din subst. *theós* „zeu” și *onyma* „nume”, având semnificația de „numele lui Dumnezeu”

983. **Thérèse** vezi *Tereza*
984. **Thierry** – corespondentul fr. al lui *Teodoric*, care corespunde vechiului nume germ. *Dietrich*, de unde toponimul german *Dridu* (*thiud* „popor”, *riks* „stăpân” sau „puternic, bogat”).
985. **Thomas** vezi *Toma*
986. **Tiberia** vezi *Tiberiu*
987. **Tiberiu** – nume pers. masc., continuă un vechi și frecvent prenume roman *Tibérius*, cu îndepărtate rezonanțe în istoria legendară a Romei. Din cele mai vechi timpuri, *Tiberius* a fost pus în legătură cu numele fluviului *Tiberis*, însă interpretarea cea mai curentă „născut pe malul Tibrului” nu este acceptabilă. În mitologia romană, fluviul era considerat lăcașul zeului *Tiberinus*, veche divinitate a apei, numită anterior *Rumon* sau *Albula*. *Tiberinus*, al cărui cult ar fi fost introdus chiar de Romulus, era fiul Camenei din Latium și al lui *Ianus* (de aici numele lunii ianuarie), străvechi zeu al romanilor. Acest Ianus ar fi venit din Etruria și ar fi deci etrusc, ca și fluviul numit de Ovidiu „undă etruscă”. Etimologia lui *Tiberius* nu e sigură. Lăsând la o parte încercările nepotrivite de a-l explica pe teren indo-european, vom aminti că numele pare să-și găsească corespondentul în umbricul *Tifernus* și etruscul *Thepri*. În legătură cu semnificația acestor vechi cuvinte, nu se pot face presupuneri obișnuite. Purtat de câteva celebre personalități ale lumii romane, *Tiberius* pătrunde și în onomasticonul creștin, dar numele nu mai apare în uz până în epoca Renașterii, când este reluat, în Italia, din istorie. Forme în alte limbi: it. *Tiberio*; sp. *Tiberio*; magh. *Tibériusz*, *Tibor*. Forme locale: *Tibi* (înregistrată la Torac), *Tiberia* (înregistrată la Ecica).
988. **Tibi** vezi *Tiberiu*
989. **Tibor** vezi *Tiberiu*
990. **Tică** vezi *Constantin*

991. **Ticu** vezi *Constantin*
992. **Tie** vezi *Dumitru*
993. **Tihi** vezi *Tihomir*
994. **Tihomir** – nume pers. masc., compus din adj. *tih* „liniștit, calm” și subst. *mir* „pace, liniște”. Forme fem.: *Tihomirka*, *Tihoviljka*. Forme hipoc.: *Tihi*.
995. **Tihoviljka** vezi *Tihomir*
996. **Tima** vezi *Timotei*
997. **Timea** – este cunoscut ca nume pers. fem. maghiar. Se consideră a fi o invenție a scriitorului Mór Jókai (1825-1905), în romanul *An Arany Ember* „Omul de aur”. Referințe legate de *Timea/Timaia* găsim în opera lui Plutarh *Viața lui Agasilaus*, unde *Timea* a fost soția regelui spartan Agis al II-lea. Unii cercetători consideră că numele este, din punct de vedere al sensului, înrudit cu subst. „cinste, onoare”, așa că îl pun în legătură cu masc. gr. *Timaeus/Timaos*, cu semnificația de „onoare, respect, stimă, considerație”.
998. **Timi** vezi *Timotei*
999. **Timotei** – nume teoforic de origine greacă, este un compus în care se recunosc elementele *Theós* „zeu, Dumnezeu” și vb. *timáo* sau *timo* „a onora”. Aceleași elemente, așezate în ordine inversă, apar și în *Theotimos* (rom. *Teotim*). Nume calendaristic creștin. *Timotei* este un nume biblic (N.T) și apare în calendarul creștin. Forme ale numelui: *Tim*, *Tima*, *Timică*, *Timca*, *Timcea*, *Timofte*, *Timofie*. Forme în alte limbi: engl. *Timothy*; fr. *Timothée*; germ. *Timotheus*; it., sp. *Timoteo*; magh. *Timót* (hipoc. *Tim*, *Tima*, *Timi*, *Timka*).
1000. **Tina** – nume pers. fem. (înregistrat la Torac), hipoc. de la *Cristina*, *Constantina*, *Valentina*.

1001. **Tinca** vezi *Ecaterina*
1002. **Tini** – nume pers. fem. (înregistrat la Ecica), hipoc. de la *Cristina*, *Constantina*, *Valentina*.
1003. **Tita** vezi *Titus*
1004. **Titiana** vezi *Tatiana*
1005. **Tito** vezi *Titus*
1006. **Titu** vezi *Titus*
1007. **Titulescu** vezi *Titus*
1008. **Titus** – nume pers. masc. cu etimologie incertă. Există ipoteza originii latine a numelui, care pornește de la subst. *titus* „porumbel”. O altă ipoteză propune originea greacă și leagă numele de adj. gr. *titós* „onorabil”. Unii specialiști consideră numele de origine sabină sau etruscă și îl interpretează pe baza vb. *tueri* „a apăra, a păzi”. Nume calendaristic creștin. Intermediar greco-slav. Forme vechi atestate în onomastica românească: *Tit*, *Titu*, *Titul* (de aici *Titulescu*), *Titea*, *Ti-tila*, *Titița*, *Tita*, *Titia*, *Țițiana*. Forma lat. *Titus* este preluată pe cale cultă din istoria romană. Dintre numeroasele derivate ale lui *Titus*, îl vom aminti doar pe it. *Tiziano* (lat *Titianus*), numele celebrului pictor renascentist (1477-1576). Forme în alte limbi: fr. *Tite*; germ. *Titus*; it. *Tito*; magh. *Titusz*, fem. *Ticiána*. Forme hipoc.: *Țița*.
1009. **Țița** vezi *Titus*
1010. **Țițiana** vezi *Titus*
1011. **Todor** vezi *Teodor*, *Teodora*
1012. **Todorică** vezi *Teodor*, *Teodora*
1013. **Todoruț** vezi *Teodor*, *Teodora*

1014. **Toma** – nume cu largă răspândire în lume, frecvent în unele regiuni, *Tóma* continuă gr. *Thomás*, al cărui prim purtător a fost unul dintre cei doisprezece apostoli, cunoscut mai ales prin neîncrederea pe care a manifestat-o față de învierea lui Isus (de aici expresia *Toma* necredinciosul). Apostolul, considerat prin tradiție martir în India, poartă nume dublu, gr. *Thomás ho legomenos Didymos*, adică *Toma zis geamănul* (gr. *didymos* „geamăn”). Ca și în alte cazuri asemănătoare, partea a doua a numelui, *Didymos*, nu este decât traducerea grecească a primei părți, *Thomás*, ce redă armeanul *teomo/ toma* „geamăn”. Familia onomastică a lui *Toma* este bogată în derivate, cunoscute astăzi ca nume de familie: *Toman*, *Tomana*, *Tomaș*, *Tomeciu*, *Tomeș*, *Tomic*, *Tomici*, *Tomin*, *Tomina*, *Tomiță*, *Tomoilă*, *Tomonea*, *Tomuș*, *Tomuț*, *Tomcea*, *Tomșa(n)*, *Tămaș*, *Tămășel*. Forme în alte limbi: engl. *Thomas*; germ. *Thomas*; it. *Tomaso*, fem. *Tomassina*; sp. *Tomás*; magh. *Tamás*; srb., cr. *Tomislav* (*Toma* și *slava* „slavă, glorie”), *Toma*, *Tomo*.

1015. **Tomislav** vezi *Toma*

1016. **Tomo** vezi *Toma*

1017. **Tony** vezi *Anton*

1018. **Traian** – nume pers. masc. de rezonanță, continuă cognomenul lat. *Traianus*, celebru în istoria Imperiului Roman datorită împăratului *Marcus Ulpius Traianus*. Fiu adoptiv al lui Nerva și asociat la domnie de către acesta, a rămas important pentru istoria românilor prin cele două campanii militare în urma cărora, învingându-i pe daci, a transformat cea mai mare parte a Daciei în provincie romană, colonizând-o cu elemente romanice și romanizate. Numele a rămas până astăzi o enigmă din punct de vedere etimologic. S-a discutat mult despre posibilitatea continuității directe în limba română a lat. *Traianus*. În dezbateri sunt subst. *troian* și numele de persoană *Triianu*, înregistrat o singură dată într-o anchetă dialectală ca variantă a lui *Traian*. Subst. *troian*, cu multe sensuri în limba română, s-ar putea explica, din punct de vedere istoric, prin „valurile” (de pământ) cu funcție defensivă construite de romani în Dacia și Moesia și atribu-

ite de popor împăratului care i-a învins pe daci. Din punct de vedere lingvistic însă, întreaga formă a cuvântului românesc (nu numai mult discutatul *-o-* în loc de *-ă-*) e de natură să nu ne permită să acceptăm transmisiunea lui directă. De fapt, majoritatea lingviștilor cred că termenul a intrat și s-a modificat în slavă, din care l-au preluat românii. Dată fiind însă neconcordanța semantică dintre română și slavă, însăși derivarea lui *troian* din *Traianus* este îndoielnică.

1019. **Trandafir** – nume pers. masc., provine din subst. *trandafir*.
1020. **Trăilă** – nume pers. masc., provine din vb. *a trăi*.
1021. **Trifu** – nume pers. masc., corespunde gr. *Trifonos*, cu semnificația de „acela căruia îi place veselie”.

U

1022. **Uglješa** – nume pers. masc. slav, provine din *ugljen*, „cărbune” și suf. *-eša*, cu sensul de „brunet”.
1023. **Ursula** – nume pers. fem., corespunde subst. lat. *ursus* „urs”.

V

1024. **Valentin, Valentina** – nume augurale de origine latină, explicate în mod tradițional prin participiul vb. *valere* „a fi puternic, a fi sănătos”. În ultima vreme, unii specialiști au propus originea etruscă pentru aceste nume. *Valentinus, Valentinius* și *Valentina* sunt nume calendaristice creștine. Numele au pătruns în special datorită influenței latino-catolice, prin intermediar maghiar sau german: *Bálint, Bălint*, probabil și *Bolintin* (influența magh.) și *Féltin* (infl. germ.). *Valentin* și *Valentina* sunt împrumuturi apusene moderne, cu hipoc. *Vali, Tina*. Forme în alte limbi: fr. *Valens, Valentin*; germ. *Valentin*; it. *Valentino, Valentina*; sp. *Valentin, Valentina*; magh. *Bálint, Valentina*.
1025. **Valeri** vezi *Valeriu, Valeria*
1026. **Valerian** vezi *Valeriu, Valeria*
1027. **Valeriu, Valeria** – nume augurale de origine latină, explicate în mod tradițional prin vb. *valere* „a fi puternic, a fi sănătos”, reproduce pe cale cultă vechiul nume gentilic *Valérius*. Un aspect demn de remarcat este că, la recrutările sau recensămintele realizate în lumea romană, primii trecuți pe liste erau cei cu numele *Valerius*, așezarea în frunte a „celor puternici” fiind considerată de bun augur. *Valerius, Valeria, Valerianus* sunt nume calendaristice creștine și s-au răspândit prin cultul unor martiri în Europa. Mult mai frecvente în Apus, numele ajung prin filieră greco-slavă la români. Prezența lui *Valerie, Valerian* și *Valerin* în onomastica veche ridică însă câteva probleme, încă nerezolvate, referitoare la proveniența vechilor forme populare *Velerin, Veler* și *Ler*, binecunoscute din folclor. Interesantă este mai ales figura legendară a lui „Ler Împărat”, pus în legătură fie cu numele amintite, fie cu *Galer(ius)*. *Galerius* și *Valerianus* (ne referim la împărații romani cu acest nume) au avut legături cu regiunile de la Dunăre, ultimul luptând chiar aici cu marcomanii, goții, carpii și sarmații. *Ler* sau *Lera* (în rusă *Lera, Lerusea* sunt hipoc. de la *Vale-*

rij sau *Valerian*), apar ca nume de persoane și în documentele vechi, prima atestare, printr-un toponim, datând din 1390-1400 (este vorba despre „muntele Lereștilor” din Muscel). Din aceeași familie fac parte probabil și *Vale* sau *Valu*, de aici toponimul *Vălești*, *Vălucu*, forme care își găsesc paralele tot în onomastica slavă răsăriteană. Forme ale numelui: *Valeriu*, *Valeria*, *Valeri*, *Valerian*, *Valeriana*, *Vali*. Forme în alte limbi: fr. *Valère* sau *Valérien*, fem. modern *Valérie*; germ. *Valerius*, *Valerian*, *Valeria*; it. *Valerio*, *Valeria*; magh. *Valér*, *Valéria*.

1028. **Vanessa** – nume pers. fem. modern, de proveniență din onomastica apuseană. Este de origine gr. și înseamnă „fluture”. Se mai consideră că numele fost inventat de către scriitorul anglo-irlandez Swift pentru Ester Vanhomrigh, căreia i-a fost tutore și pe care a cunoscut-o în 1708, înlăturând literele *van* de la numele de familie *Vanhomrigh* și adăugând *Essa*, hipoc. de la *Esther*. Există însă posibilitatea ca scriitorul să fi derivat numele *Vanessa* de la numele zeiței mistice *Phanessa*. În 1726 numele a apărut pentru prima dată în poemul autobiografic al lui Swift intitulat *Cadenus și Vanessa*, în care autorul vorbește despre relația sa cu Ester Vanhomrigh.

1029. **Vanja** vezi *Ion*

1030. **Vasa** vezi *Vasile*

1031. **Vasile** – nume afectiv și augural, de origine greacă, este format pe baza adj. *basileos* „regal”, un derivat de la subst. *basileos* „rege, conducător”. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme vechi: *Vasilie*, *Vaseli*, *Vasile* (forma specific românească), *Vasil*, *Vasălie*, *Vasilicu*, *Vasilcea*, *Vasilin*, *Văsiu*, *Vasea*, *Vasilica*, *Vasca*, *Vascan*; fem. *Vasila*, *Vasilia*, *Vasilena*, *Vasilisa*. Sub influența occidentală s-a folosit și *Bazil*, azi foarte rar. Forme în alte limbi: fr. *Basile*; it. *Basilio*; sp. *Basil*; magh. *Vazul*, *Bazsó*; srb. *Vasilije*, *Vasa*. Forme locale: *Vasin* (înregistrată la Uzdin).

1032. **Vasilije** vezi *Vasile*

1033. **Vasin** vezi *Vasile*
1034. **Vărsăvia** – nume pers. fem. (înregistrat la Uzdin), formă a numelui pers. slav *Versavija*, de proveniență din *Veroslava* (*vera* „religie, credință” și *slava* „slavă, glorie”)
1035. **Velimir** – nume pers. masc. slav, compus din adj. *veliki* „mare, profund” și *mir* „pace, liniște”. În această serie se încadrează și *Veljko* (din *Velja*, hipoc. de la *Velimir*, cu suf. *-ko*), *Velinka* (adj. *velika* „mare, puternică” și suf. *-inka*) și *Velislav* (*veliki* și *slava* „slavă, glorie”).
1036. **Velinka** vezi *Velimir*
1037. **Velislav** vezi *Velimir*
1038. **Veljko** vezi *Velimir*
1039. **Venus** – coincide cu numele cunoscutei zeițe pe care romanii o numeau *Vénus*, gen. *Veneris*. Veche divinitate italică a primăverii și a vegetației, *Venus* a fost identificată cu *Afrodita* grecilor, preluând de la aceasta mitul și câteva atribute, printre care cel de zeiță a frumuseții. Conform unei legende impuse definitiv de Vergiliu, *Venus* ar fi străbuna poporului roman (ea este mama lui Enea, a cărui fiică, Rhea Silvia, l-a născut pe *Romulus*). Adăugând la aceasta și faptul că ginta Iulia se consideră descendentă directă din *Venus*, vom înțelege de ce cultul zeiței se bucura de atâta popularitate. Pentru romani, numele avea semnificație clară, întrucât *venus*, gen. *veneris* însemna chiar „dragoste”. Ca și alte nume, *Venus* desemnează, încă din Antichitate, una dintre planetele sistemului solar. După calendarul popular, una dintre zilele săptămânii era dedicată *Venerei* (ca și *luni* „a zeiței Luna”, *marți* „a lui Marte”, *miercuri* „a lui Mercur”, *joi* „a lui Iovis”), lat. *dies Veneris*, păstrându-se în rom. *vineri*, it. *venerdi*, fr. *vendredi*, sp. *viernes*. Forme în alte limbi: germ. *Venus*; it. *Venere*, *Venera*; magh. *Vénusz*.
1040. **Vera** – nume devoțional de origine slavă, are semnificație clară pentru vorbitorii limbilor slave, întrucât el este creat pe baza subst. *vera*

„religie, credință”, fiind un calc după gr. *Pístis*, o veche personificare a „credinței” și nume feminin în epoca creștină. O altă interpretare pornește de la numele pers. lat. *Verus*, de la adj. *verus* „adevărat”. Numele a pătruns la români sub influența onomasticii literare ruse. Forme ale numelui: *Verica*, *Verka*.

1041. **Vergina** vezi *Virginia*

1042. **Verginica** vezi *Virginia*

1043. **Verica** vezi *Vera*

1044. **Verka** vezi *Vera*

1045. **Verona** vezi *Veronica*

1046. **Veronica** – prenume feminin întâlnit în toată Europa, se presupune că vine de la „veronica”, cuvânt care denumește bucata de pânză păstrată în biserica Sfântul Petru din Roma și pe care s-ar găsi imprimat chipul lui Isus. Potrivit legendei, *Veronica*, una din femeile care îl însoțeau pe Isus spre Golgota, unde urma să fie răstignit, i-a dat acestuia o bucată de pânză ca să-și șteargă fața acoperită de sudoare și sânge. Pe această bucată de țesătură a rămas imprimată imaginea de atunci a celui ce urma să fie crucificat. Referitor la origine, prima ipoteză consideră termenul un compus din *vera* „adevărată, reală” și *iconicus*, un adj. corespunzător lui *icon* (în greacă *eikon* „asemănare, imagine, similitudine”, ajuns la români prin slavă sub forma *icoană* „reprezentare a unui personaj sfânt” și *eikonos* „asemănător, similar”). Subst. comun ar deveni apoi nume de persoană fem., dar, în afara unor impedimente de natură strict lingvistică, etimologia de mai sus pare destul de șubredă, ceea ce îi determină pe unii lingviști să vadă relația *veronica* – *Veronica* invers, adică de la un nume de persoană la subst. comun. În cazul de față, *veronica* avea aproape statut de nume propriu, întrucât nu desemnează decât un singur obiect, așa că proveniența sa dintr-un nume de persoană poate fi sprijinită din acest punct de vedere. Într-adevăr, izvoarele grecești atestă existența și folosirea numelui de persoană *Berenike*, încă din epoca lui Alexandru Macedon. Cele unsprezece persoane ast-

fel numite și cunoscute în istorie fac parte din dinastia Ptolomeilor și Seleucizilor (deci Egipt și Siria). La începutul erei noastre, numele apare și în Iudeea (fiica regelui Irod Agripa I și iubita împăratului Vespasian; fiica Salomeii; sora lui Irod etc.). *Berenike* are continuitate și apare chiar în unele acte apocrife, ca nume al unei femei înviate de Isus. Atestat la Plutarh chiar sub forma *Berronike* (*B-* se pronunța acum *V-*), numele macedonean, corespunzător gr. *Pherenike*, este la origine un compus din radicalul vb. *pherein* „a purta, a aduce etc.” și *niké* „victorie”. Forme în onomastica rom.: *Viroana*, *Roana*, *Firona*, *Fironica*. Forme în alte limbi: engl. *Veronica*; fr. *Véronique*; germ. *Veronika*, *Verena*; it. *Veronica*; magh. *Veronika*. Forme locale: *Verona* (înregistrată la Ecica, Iancaid, Sărcia și Torac).

1047. **Vesela** – Nume pers. fem. slav, provine din adj. *vesela* „veselă”. Poate fi și un calc după gr. *Hilarios*, care corespunde adj. *hilaros* „vesel, plăcut”. În această serie se încadrează și *Veselin* (din adj. *veseli* „vesel” și suf. *-in*), *Veselina* (*vesela* și suf. *-ina*) și *Veselinka* (*vesela* și suf. *-inka*).
1048. **Veselin**, **Veselina** vezi *Vesela*
1049. **Veselinka** vezi *Vesela*
1050. **Vesna** – nume pers. fem. slav, provine din srb. *vesna* „primăvară”.
1051. **Veta** vezi *Elisabeta*
1052. **Veturia** – nume pers. fem., reproduce pe cale cultă lat. *Vetúria*. Corespunzând masc. *Veturius*, vechi nume gentilic roman, *Veturia* a fost purtat de mama cunoscutului general din sec. 5 î.Cr. *Cneius Marcius Coriolanus*. Potrivit legendei, patricianul izgonit din Roma de către plebei ar fi condus armatele volsclilor împotriva „cetății eterne”. La rugămintele mamei sale, *Veturia*, și ale soției, Coriolan ridică însă asediul. În ceea ce privește originea și semnificația numelui, a fost propusă apropierea acestuia de adj. *vetus*, *veteris* „bătrân, în vârstă”, cuvânt de origine indo-europeană, de la care provine *veteranus*, continuat de rom. *bătrân*.

1053. **Vichentie** – formă a lui *Vinčențiu* (*Vichentie* este intermediar greco-slav), care continuă lat. *Vincéntius*. Întâlnit cu funcție de supranume sau nume independent la primii creștini, *Vincentius* avea inițial valoare augurală și simbolică, semnificația fiind clară: *vincens*, *vincentis* „care învinge, învingător” fiind vorba despre participiul vb. *vinco*, *vincere* „a învinge”. Frecvent atestat în inscripțiile creștine latinești, *Vincentius* s-a răspândit în Europa prin cultul numeroșilor martiri cu acest nume, celebrați mai ales în Occident. Forme în alte limbi: fr. *Vincent*; germ. *Vinzenz*, *Vincenz*; it. *Vincenzo*, *Vincenza*; sp. *Vicente*; magh. *Vince* (hipoc. *Venci*, *Vinco*); srb. *Vikentije*. Forme locale: *Chentă* (hipoc. înregistrat la Torac).
1054. **Victor, Victoria** – nume augurale de origine latină, create pe baza adj. *victor* „învingător, victorios”. Nume calendaristice creștine, au pătruns în onomastica românească datorită influenței latino-catolice în Transilvania. Forme ale numelui: *Victor*, *Victoria*, *Vitoria*, *Victorina*. Forme în alte limbi: engl. *Victor*, *Victoria*; fr. *Victor*, *Victoria*, *Victorin*, *Victorine*; germ. *Viktor*, *Viktoria* (hipoc. *Viki*); it. *Vittore*, *Vittoria*; sp. *Victor*, *Victoria*; magh. *Viktor*.
1055. **Vida** – nume pers. fem. slav, din srb. *vida*, de proveniență din *vidarica* „tămăduitoare, vindecătoare”, sau din *vidna* „însemnată, de vază”. În această serie se încadrează și *Vidoje* (*Vida* și suf. *-oje*) și *Vidosava* (*Vida* și *slava* „slavă, glorie”).
1056. **Vidoje** vezi *Vida*
1057. **Vidosava** vezi *Vida*
1058. **Vidu** – nume pers. masc, provine din fem. *Vida*, cu finalul cuvântului romanizat prin înlocuirea vocalei *-a* cu *-u(l)*, sau poate fi hipoc. de la *David*.
1059. **Viki** vezi *Victor*, *Victoria*
1060. **Vilma** vezi *Wilhelm*

1061. **Vilmos** vezi *Wilhelm*
1062. **Vince** vezi *Vichentie*
1063. **Vincent** vezi *Vichentie*
1064. **Vinculescu** – nume pers. masc. (înregistrat la Uzdin), s-a format de la numele de familie *Vinca*.
1065. **Vioara** vezi *Viorica*
1066. **Violeta** – prenume fem. modern, apreciat și frecvent, *Violeta* este un împrumut, pe cale cultă, din onomastica apuseană. Cum în limba română actuală se folosește și subst. *violetă*, numele de persoană are semnificație clară, fapt ce contribuie decisiv la popularitatea lui. Nume augural de origine lat., corespunde numelui pers. *Vióla*, creat pe baza subst. lat. *viola*, păstrat în română sub forma *vioară*, de unde *viorea*, *viorică* și numele de persoană *Viorica*. *Violeta* este un derivat diminutival de la *Viola*. Cuvântul este de origine latină, dar, aproape cu siguranță, preindo-european, la fel ca și corespondentul său grecesc *ion* (forma mai veche era *vion*). Pentru a veni în sprijinul afirmației privind vechimea unor asemenea formații, vom aminti că grecii foloseau numele *Iole* sau *Ioleia* (înrudite cu *ion*) încă din epoca clasică, așa cum ne dovedește prezența acestuia în tragediile lui Sofocle. *Viola* apare chiar și în onomasticonul creștin, dar în epoca noastră mult mai răspândit este diminutivul *Violeta*. Forme în alte limbi: fr. *Violette*; germ. *Viola*; it., magh. *Viola*, *Violetta*.
1067. **Viorel** vezi *Viorica*
1068. **Viorela** vezi *Viorica*
1069. **Viorica** – Nume afectiv cu implicații augurale, este o creație românească de la subst. comun *viorică*, *viorea*. Forme curente: *Viorica*, *Viorel*, *Viorela*. Pornind de la cuvântul latin *viola* „viorea”, a fost creat numele personal *Viola*, iar în limba română a apărut numele

personal *Vioara*. De la acesta, cu nuanță diminutivală, s-a format prenumele *Viorica*.

1070. **Virgil** – prenume exclusiv masc. frecvent, *Virgil* (mai rar *Virgiliu*) continuă un vechi gentilic roman *Vergilius*, ajuns celebru datorită lui *Publius Vergilius Maro*, cel mai mare poet latin. Numele este explicat prin subst. lat. *virga* „ramură verde și subțire, nuia, creangă tânără”, semnificația inițială fiind probabil aceea de „mlădios, tânăr”. Forme în alte limbi: fr. *Virgile*; germ. *Virgil(ius)*; it. *Virgilio*; magh. *Virgil*.
1071. **Virgiliu** vezi *Virgil*
1072. **Virginel** vezi *Virginia*
1073. **Virginia** – prenume fem. modern, *Virginia* reproduce vechiul nume gentilic *Virginus*. Numele este la origine o formație adjectivală de la *virgo*, *virginis* „fecioară” (de aici, neologismele *virgin*, *virginal*, *virginitate*; *Virgo* este și nume de constelație sau semn zodiacal – *Constelația fecioarei* și zodia *Fecioarei*). În Antichitate, castitatea era un atribut al zeițelor *Diana* sau *Artemis*, *Minerva* sau *Atena*, al *Muzelor* și al *vestalelor* (preotese ale zeiței *Vesta*). Prezența numelui *Virginia* în onomastica creștinilor se explică prin înalta considerație acordată de noua religie fecioarei, considerată ulterior, în morala creștină, stadiu superior celui matrimonial, credinciosul necăsătorit având astfel posibilitatea să-și îndrepte toată dragostea către Dumnezeu. Religia a definit, așadar, conceptul, dar se pare că nu a contribuit cu nimic la popularizarea numelui *Virginia* (hipoc. *Gina*), a cărui prezență în onomastica modernă trebuie pusă mai mult pe seama influenței literare. Forme în alte limbi: engl., germ., it., sp. *Virginia*. Forme locale: *Vergina*, *Verginica*, *Ginu* (înregistrate la Ecica), *Virginel* (înregistrată la Iancaid și Sărcia), *Ginel* (înregistrată la Sărcia și Torac), *Ginica* (înregistrată la Sărcia), *Gineta* (înregistrată la Torac).
1074. **Visarion** – nume pers. masc., forma slavă a numelui grecesc *Besarion*, derivat de la *bessi*, denumirea unui trib tracic.

1075. **Vitomir** – nume pers. masc., compus din *Vita*, hipoc de la *Vitalije*, de proveniență din adj. lat. *vitalis* „cu viață” și *mir* „pace, liniște”.
1076. **Vladica** vezi *Vladimir*
1077. **Vladimir** – nume augural de origine slavă, este un compus conținând elementele: radicalul *vlad-*, care poate fi ușor apropiat de vb. *vladati* „a stăpâni, a conduce” și *-mir* „pace, liniște”. Interesantă este paralela care se poate stabili între *Vladimir* și vechea onomastică germană. Aici, corespondentele perfecte ale numelor slave sunt *Wlad-* sau *Walt-*, de la *waltan* „a stăpâni” (germ. *walten*), unde întâlnim nume ca *Waldemar/Valdemar*. Din acest punct de vedere, foarte apropiate de *Vlad* sunt germ. *Walther* și engl. *Walter* (compuse din *walt-* și *hari-*, germ. *heer-* „armată”). Acest paralelism permite și o mai convingătoare interpretare a lui *-mir* din *Vladimir*. Elementul secundar era *-mer* (modificat apoi prin apropiere de *-mir* „pace, lume”), ale cărui corespondente sunt gr. *-moros*, celticul *-maros*, germanicul *-mar* „mare, ilustru, celebru”. Forme vechi care au circulat încă din sec. 15: *Vadislav*, *Vădislav*, *Vladomiroș*, *Ladomer*, *Vladislav*, *Vlada*, *Lada*, *Ladul*, *Ladislav*, *Vlăduleț*, *Vlădaia*, *Vlădan*, *Vlădașcu*, *Vlădița*, *Vlădilă*, *Vlădin*, *Vlădișan*, *Vlaicu*, *Vlasie*, *Laslo*, *Lasla*, *Laslău*, *Vlacea*, *Lacea*. Forme în alte limbi: germ. *Wladimir*, *Ladislaus*; magh. *Vladimír*, *László*; srb. *Vladimir* (hipoc. *Vlada*), *Vladica*, *Vlatko*.
1078. **Vlatko** vezi *Vladimir*
1079. **Voichița** vezi *Voja*
1080. **Voja** – nume pers. masc. slav, hipoc. de la *Vojislav*. În această serie se încadrează și *Vojin* (*Voja* și suf. *-in*), *Vojislav* (*vojnîk* „soldat” și *slava* „slavă, glorie”), *Vojislava* (fem. lui *Vojislav* cu suf. *-a*), *Voichița* (din *Vojka*, hipoc. de la *Vojislava*, cu suf. *-ița*) și *Vuica* (formă locală înregistrată la Uzdin).
1081. **Vojin** vezi *Voja*
1082. **Vojislav** vezi *Voja*

1083. **Vojislava** vezi *Voja*

1084. **Vuica** vezi *Voja*

1085. **Vukašin** – nume pers. masc. slav, provine din srb. *Vukaš*, având la bază subst. *vuk* „lup” și suf. *-in*. Forme feminine: *Vukica* (din *Vuka*, hipoc. de la *Vukosava* și suf. *-ica*), *Vukosava* (*Vuka* și *slava* „slavă, glorie”).

1086. **Vukica** vezi *Vukašin*

1087. **Vukosava** vezi *Vukašin*

W

1088. **Wilhelm** – nume pers. masc. (corespondentul fem. este *Wilhelmine*) de origine germanică, este compus din elementele *wil-* „dorință, voință” și *-helm* „casă, apărare, protecție”. Corespondente magh. *Vilmos* și hypoc. fem. *Vilma*.

X

1089. **Xenia** – nume afectiv de origine greacă, este continuatorul numelui pers. *Xéne*, apropiat de subst. *xenos* „oaspete” sau de adj. *xenios*, *xenia* „ospitalier”. În anumite cazuri, *Xenia* poate fi un hipoc. de la *Polixenia*. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme vechi, atestate mai ales în Moldova: *Axenia*, *Axinia*, *Axena*, *Axana*, *Axinița*. Forme curente: *Xenia*, *Oxana*.

Y

1090. **Yvonne** – prenume fem. modern, rar în onomastica românească și simțit ca străin, de aceea grafia oscilează, frecventă fiind cea originală, fr. *Yvonne*. Numele nu are încă o etimologie sigură. Specialiștii propun fie un etimon germanic (vechiul german *iwa*, germ. *eibe* „țisă”, numele unui arbore foarte răspândit în țările germanice), fie unul celtic (un probabil **ivos*, din aceeași familie cu *iwa* și păstrat în cimbrică, *yv*, sau în bretonă, *ivin*). Forme în alte limbi: fr. *Yves*, *Yvon*, *Yvonne*; it. *Ivo*, *Ivonne*; engl., germ. *Ivo*, *Ivonn*.

Z

1091. **Zagorka** – nume pers. fem. slav, provine din *Zagorkinja* „zână, nimfă ocrotitoare a pădurilor”.
1092. **Zăria** – formă locală (înregistrată la Torac) a lui *Zaharia*. Numele continuă un vechi nume ebraic *Zekeriáh*, care se încadrează în bogata familie a teoforicelor formate din *-iah* (de la *Iahve*). Primul element, *zekar-*, este pus de specialiști în legătură cu vb. *zakar* „a-și aminti”, folosit în numeroase pasaje biblice cu referire la nașterea unor copii (de ex. „Dumnezeu și-a adus aminte de Rahela, a ascultat-o și a făcut să aibă copii”). Intermediar slav. Forme ale numelui: *Zariia*, *Zahară*, *Zaharca*. Forme în alte limbi: germ. *Zacharias*; it. *Zaccaria*; sp. *Zacariás*; magh. *Zakariás*; srb. *Zaharije*.
1093. **Zdenko** – nume pers. masc. slav, provine din cvt. *zden*, *zdeti*, cu sensul de „a face, a lucra”.
1094. **Zdravko** – nume pers. masc. slav, provine adj. *zdrav* „sănătos, solid, normal” și suf. *-ko*.
1095. **Zina** – formă a prenumelui *Zenaida*, nume devoțional de origine antică greacă, care continuă numele gr. *Zenais*, gen. *Zenaidos*, derivat adj. de la *Zen*, forma de acuzativ pentru *Zeus*. Nume calendaristic creștin. Intermediar slav. Forme care au circulat și sunt astăzi atestate sporadic: *Zina*, *Zinaida*, *Zănica*, *Zinca*.
1096. **Zinaida** vezi *Zina*
1097. **Zlata** – nume pers. fem. slav, hipoc. de la *Zlatinka*, provine subst. *zlato* „aur, persoană deosebită, de mari calități morale”. În această serie se încadrează și *Zlatica* (*Zlata* și suf. *-ica*), *Zlatija* (*Zlata* și suf. *-ija*), *Zlatinka* (*Zlata* și suf. *-inka*), masc. *Zlatan* (*Zlata* și suf. *-an*), *Zlatko* (*Zlata* și suf. *-ko*), *Zlatoja* (*Zlata* și suf. *-oja*), *Zlatomir* (*zlato* și *mir* „pace, liniște”), *Zlatibor* (*zlato* și *borac* „luptător, militant”).

1098. **Zlatan** vezi *Zlata*
1099. **Zlatibor** vezi *Zlata*
1100. **Zlatica** vezi *Zlata*
1101. **Zlatija** vezi *Zlata*
1102. **Zlatinka** vezi *Zlata*
1103. **Zlatko** vezi *Zlata*
1104. **Zlatoja** vezi *Zlata*
1105. **Zlatomir** vezi *Zlata*
1106. **Zoe** – prenume fem. *Zoe* reproduce, pe cale cultă, gr. *Zoé*, cu semnificație clară pentru greci: „viață”. După cum atestă izvoarele, o primă apariție a acestui nume a fost semnalată chiar în versiunea grecească a V.T., *Septuaginta*, unde *Zoe* este folosit într-un pasaj al *Genezei* în locul lui *Eva*, fiind deci vorba de o traducere a numelui ebraic. Preluat chiar și de evreii care trăiau în ambianța elenistică, *Zoe* se răspândește rapid în mediile creștine de limbă greacă datorită conceptului mistic al „vieții de apoi”, singura și adevărata viață spirituală a credinciosului (de ex. cultul martirilor și sfinților a fost fixat de Biserică în ziua morții lor, considerată adevărata naștere). Forme ale numelui: *Zoica*, *Zoița*, *Joița*. Forme în alte limbi: fr. *Zoé*; it. *Zoe*; magh. *Zoé*.
1107. **Zoki** vezi *Zora*
1108. **Zoltán** vezi *Sultănica*
1109. **Zora** – nume pers. fem. slav, provine din subst. *zora* „zori” sau din *Zora* „zeiță astrală în mitologia slavă”. În această serie se încadrează și *Zoran* (*zora* și suf. *-an*; hipoc. *Zoki*), *Zoranica* (din *Zorana*, fem. lui *Zoran*, cu suf. *-ica*), *Zoranka* (*Zorana* și suf. *-ka*), *Zorica* (*Zora*

și suf. *-ica*), *Zorina* (*Zora* și suf. *-ina*), *Zorka* (*Zora* și suf. *-ka*) și compusele *Zorislav* (*Zora* și *slava* „slavă, glorie”), *Zorivoj* (*Zora* și *vojnîk* „soldat, militant”).

1110. **Zoran** vezi *Zora*

1111. **Zoranica** vezi *Zora*

1112. **Zoranka** vezi *Zora*

1113. **Zorica** vezi *Zora*

1114. **Zorina** vezi *Zora*

1115. **Zorka** vezi *Zora*

1116. **Zsigmond** – nume per. masc., corespondentul magh. al germ. *Sigmond*, un compus din elementele *sige-* „victorie” și *-mund* „protector, apărător”.

1117. **Zsuzsa** vezi *Suzana*

1118. **Zsuzsanna** vezi *Suzana*

1119. **Zvezdana** – nume pers. fem., poate proveni din subst. *zvezda* „stea, stelută” și suf. *-ana*, sau poate fi un calc după lat. *Stella*.

Ž

1120. **Žarko** – nume pers. masc. slav, provine din subst. *žar* „jar, foc, ardoare” și suf. *-ko*.
1121. **Željko** – nume pers. masc. slav, provine din subst. *želja* „dorință” și suf. *-ko*.
1122. **Živa** – nume pers. masc. slav, hipoc. de la *Živan*, *Živojin*, din adj. *živ* „viu, vioi”. În această serie se încadrează și *Živan* (*živ* și suf. *-an*), *Živana* (*živa* „vie, vioaie” și suf. *-ana*), *Živko* (*živ* sau *Živa* și suf. *-ko*), *Živojin* (din *Živoje* [*Živa* și suf. *-oje*], cu suf. *-in*), *Živica* (*Živa* și suf. *-ica*).
1123. **Živan** vezi *Živa*
1124. **Živana** vezi *Živa*
1125. **Živica** vezi *Živa*
1126. **Živko** vezi *Živa*
1127. **Živojin** vezi *Živa*

3. CONSIDERAȚII FINALE

În cercetarea de față, sunt înregistrate și analizate peste 1100 de nume de persoană.

Referitor la notarea antroponimelor în registre, identificăm patru perioade distincte:

1. 1900-1919, când, datorită influenței austro-ungare, notarea numelor s-a făcut în limba maghiară;
2. 1920-1941, notarea făcându-se cu alfabetul chirilic;
3. 1942-1945, când notarea s-a făcut alfabetul latin;
4. 1945 - prezent, notarea făcându-se cu alfabetul chirilic.

Începând cu anul 1900 și până după Primul Război Mondial, pe lângă antroponimele tradiționale întâlnite la populația românească, înregistrăm o serie de antroponime maghiare și germane. Prezența lor se explică prin faptul că în localitățile românești de pe acest teritoriu au trăit familii de meseriași, de origine maghiari sau nemți. Precum s-a menționat, prenumele în această perioadă au fost scrise și transpuse în registre în limba maghiară: *Alexandru - Sándor; Andrei - András; Anghelina - Angyalka; Augustin - Ágoston; Avram - Abrahám; Barbara - Borbála; Catița - Katalin; Dezideriu - Dezső; Elisabeta, Saveta - Erzsébet; Filip - Fülöp; Floarea - Virág, Flora; Gheorghe - György; Ilia - Illés; Iosif - József; Iuliu - Gyula; Luca - Lukács; Magdalena - Magdolna; Margareta - Margit; Martin - Márton; Matei - Mátyás; Mihai - Mihály; Nicolae - Miklós; Pavel - Pál; Petru - Péter; Ștefan - István; Todor - Tivadar; Toma - Tamás; Vasa - Vazul; Vichentie - Vince.*

O situație specifică avem la Torac, unde prenumele sunt scrise fie în original, fie că după forma maghiară este trecută forma românească, de exemplu: *Sándor (Alexandru) Balos.*

Cu privire la antroponimele tradiționale întâlnite la populația românească, constatăm că ele sunt, cu precădere, aceleași în toate cele cinci așezări:

1. Ecica: *Ana, Aurel, Floarea, Gheorghe, Gheorghina, Ion, Ionel, Iosif, Iulian, Iuliana, Maria, Mădina, Mărioara, Petru, Roman*;
2. Iancaid: *Ana, Gheorghe, Luciana, Maria, Pavel, Persida, Todor, Valeriu, Vioara*;
3. Sărcia: *Ana, Elisabeta, Floarea, Ion, Iosif, Maria, Nicola, Pavel, Petru, Valeriu, Vioara*;
4. Torac: *Ana, Anghelina, Catița, Costa, Floarea, Gheorghe, Ion, Iosif, Iuliana, Maria, Petru, Todor, Vichentie, Vioara*;
5. Uzdin: *Adam, Ana, Costa, Floarea, Florica, Gheorghe, Ion, Linca, Maria, Petru, Sofia, Todor, Vasa*.

Majoritatea prenumelor tradiționale se enumeră, totodată, printre cele mai frecvente. Dăm lista:

I. Antroponime masculine:

<i>Gheorghe</i> (349) ¹	<i>Todor</i> (221)
<i>Adam</i> (329)	<i>Pavel</i> (143)
<i>Ion</i> (291)	<i>Vasa</i> (130)
<i>Moise</i> (252)	<i>Sima</i> (115)
<i>Petru</i> (236)	<i>Nicola</i> (111).

II. Antroponime feminine:

<i>Ana</i> (614)	<i>Anuica</i> (136)
<i>Maria</i> (386)	<i>Florica</i> (126)
<i>Floarea</i> (377)	<i>Anița</i> (69)
<i>Sofia</i> (321)	<i>Viorica</i> (63)
<i>Doina</i> (271)	<i>Livia, Mărioara, Silvia</i> (59).

Unele prenume cu cea mai ridicată frecvență diacronică: *Ana, Maria, Sofia, Doina, Livia, Silvia, Ion, Nicola, Todor*, deși în momentul de față mult mai puțin prezente decât prenumele de influență apuseană, au reușit, în pofida vremii, să se mențină. Totuși, marea majoritate a dispărut, inclusiv prenumele specifice unora din localități: *Coriolan* și *Sever* (Ecica), *Levi* (Sărcia), *Reveca* și *Vichentie* (Torac).

După anul 1918 (după terminarea războiului), prenumele maghiare și germane apar tot mai puțin, fiind înlocuite cu prenume de altă origine. Pe

¹ Cifrele între paranteze indică de câte ori este înregistrat antroponimul respectiv.

lângă prenumele tradiționale, care încă mai persistă, după anul 1920 înregistrăm (sporadic) apariția antroponimelor de origine slavă. În urma colonizării după anul 1945 (migrarea populației din Bosnia și Herțegovina), acestea marchează o adevărată expansiune. În final, în ultimele decenii ale secolului trecut, înregistrăm o „invaziune” a prenumelor moderne, de proveniență apuseană (*Eduardo, Raul, Roberto, Vanessa*). În acest sens, constatăm o evitare a antroponimelor tradiționale în favoarea antroponimelor moderne, de influență occidentală.

Din punctul de vedere al originii², înregistrăm:

- antroponime latinești: *Adrian, Adriana, Angel, Angela, Aurel, Aurelia, Cornel, Cornelia, Cristian, Cristina, Felicia, Iulian, Iuliana, Laura, Lavinia, Marin, Marina, Natalia, Roman, Romana, Romulus, Sabin, Sabina, Silvia, Silviu, Titus, Traian, Valeria, Victor, Victoria, Virginia*;
- antroponime grecești: *Alexandra, Alexandru, Anastasia, Andrei, Cassandra, Ciprian, Damian, Diogen, Elena, Eugen, Eugenia, Filip, Gheorghe, Isidora, Melania, Minodora, Nicolae, Olimpia, Parascheva, Persida, Petru, Sebastian, Sofia, Ștefan, Teodor, Teodora, Vasa, Vasile*;
- antroponime slave: *Blagoje, Bogoljub, Boža, Čedomir, Draga, Dragan, Dragica, Dragomir, Dragomirca, Dušan, Dušanka, Gordana, Jablan, Jasmina, Ljubica, Mircea, Nada, Nedeljko, Ognjen, Radmila, Slađan, Slađana, Smiljana, Srbislav, Stanko, Vukašin, Vukosava, Zdravko*;
- antroponime ebraice: *Adam, Avram, Beniamin, Daniel, Daniela, Elisabeta, Eva, Gabriel, Gabriela, Ilia, Ion, Isac, Iordan, Iosif, Magdalena, Mihai, Rachila, Sima, Solomia*;
- antroponime germane: *Bruno, Elvira, Genoveva, Gizela, Hilda, Irma, Luiza, Matilda, Richard, Robert*;
- antroponime maghiare: *Arpád, Ibolya, Piroska*;
- antroponime specifice onomasticii românești: *Brândușa, Doina, Horea, Mărioara, Sorin, Sorina, Șerban, Viorica*;
- forme locale (nume de persoană, diminutive sau hipocoristice, înregistrate într-un anumit sat):

² Citarea antroponimelor după origine o dăm selectiv, enumerându-le pe cele mai frecvente.

1. Ecica: *Felica*, *Felician* (Felicia), *Leorian* (Laurențiu), *Luciu* (Lucia), *Mițu* (Mihai), *Negrușa*, *Tiberia* (Tiberiu), *Tini* (Cristina, Constantina, Valentina), *Vergina*, *Verginica*, *Ginu* (Virginia);
2. Iancaid: *Budiana*, *Cuzana* (Cuza), *Dachin* (Dache), *Delian*, *Deliana* (Delia), *Firuț* (Zamfir);
3. Sărcia: *Dișu* (Dezideriu), *Filica* (Felicia), *Ginica* (Virginia), *Lavian* (Lavinia), *Marsel*, *Marselia* (Marcel, Marcela), *Octi* (Octavian), *Pompi* (Pompiliu);
4. Torac: *Băluța*, *Chentă* (Vichentie), *Gineta* (Virginia), *Lazi* (Lazar), *Măceș* (Matei), *Pica* (Sofia), *Pupa*, *Rancu* (Ranko), *Tibi* (Tiberiu), *Tina* (Cristina, Constantina, Valentina), *Zăria* (Zaharia);
5. Uzdin: *Bonina*, *Cezaura* (Cezar), *Clermentina* (Clementina), *Coana* (Iconia), *Cristinela* (Cristina), *Damianca* (Damiana), *Darisela* (Daria), *Davinela* (Dafina), *Elionora* (Eleonora), *Iluța* (Ilia), *Jaclin*, *Jaclina* (Iacob), *Lavi*, *Lavinela* (Lavinia), *Leodora* (Iliodor), *Lințu* (Lința), *Miuță* (Mihai), *Petrinel* (Petru), *Sabrian* (Sabrin), *Sanel* (Sanela), *Seba* (Sebastian), *Silvi* (Silviu), *Sofina* (Sofia), *Savu* (Sava), *Tănuț* (Atanasie), *Vărsăvia* (Versavija).

Deși în trecut nou-născutului i se acorda prenumele unuia din părinți sau bunici, astăzi acest obicei se practică foarte rar. Factorul care influențează foarte mult alegerea prenumelui sunt și căsătoriile mixte. Cu toate că astfel de căsătorii au fost rare la Uzdin, același fapt constatându-l și în prezent, nu același lucru e valabil pentru celelalte patru localități. Deși în trecut mai rare, în prezent cele mai multe căsătorii mixte au loc la Ecica și Sărcia, mai puține la Iancaid și Torac. În plus, spre finele veacului trecut au loc tot mai multe căsătorii ale bărbaților de pe aceste meleaguri cu femei originare din România. Consecințele acestui fenomen constă în îmbogățirea inventarului de antroponime cu prenume moderne, de influență occidentală, fiind acceptat și obiceiul de a se acorda nou-născutului două prenume (*Darisela-Vanessa*, *Adina-Maria*, *Sergiu-Valentin* etc.).

BIBLIOGRAFIE

- Antonescu, D. și Vincler, M. (1999). *Dicționar onomastic*. București: Editura Speranța.
- Bogrea, V. (1920). *Etimologii și notițe lexicografice*. [s.l.]: [s.n.]
- Burgio, A. (1970). *Dizionario dei nomi propri di persona*. Milano: Ceschi-na editrice.
- Candrea, I.A. (1935-1936). *Onomastica română cu privire specială la onomastica Olteniei*. București: [s.n.]
- Cioranescu, A. (1958-1961). *Diccionario Etimológico Rumano*. La Laguna: Universidad de La Laguna.
- Constantinescu, N.A. (1963). *Dicționar onomastic românesc*. București: Editura Academiei Republicii Populare România.
- Cottle, B. (1978). *The Pinguin Dictionary of Surnames. Second edition*. London: Allen Land.
- Dauzat, A. (1951). *Dictionnaire des noms de personne et de famille*. Paris: Larousse.
- *** (1998). *DEX - Dicționarul explicativ al limbii române*. București: Editura Univers Enciclopedic.
- Felecan, D. (2008). „Nume noi pentru năravuri vechi”. *Limba română*. XVII/3-4 (153-154): 91-99.
- Felecan, D. (2011a). Antroponime neconvenționale românești: tipare de construcție și funcție discursivă – premise ale cercetării. În: M. Marin și D. Răuțu (eds.). *Studii de dialectologie, istoria limbii și onomastică. Omagiu domnului Teofil Teaha*. București: Editura Academiei Române, 253-266.
- Felecan, D. (2011b). Names within the Romanian Public Space: Formation Patterns and Communicative Functions. In: D. Suiogan, Șt. Mariș and C. Dărăbuș (eds.). *Cultural Spaces and Archaic Background, The International Conference of Intercultural Studies and Comparativism "Cultural spaces and archaic foundations", Baia Mare, 2010*. Baia Mare: Ethnologica Publishing, 558-574.

- Felecan, D. (2012a). Antroponime cu valoare generică în limba română. În R. Zafiu și A. Ștefănescu (eds.). *Limba română: direcții actuale în cercetarea lingvistică. Lexic, semantică, terminologii. Stilistică, pragmatică, retorică și argumentare. Actele celui de al 11-lea Colocviu Internațional al Departamentului de Lingvistică (București, 9-10 decembrie 2011)*. București: Editura Universității din București, 79-93.
- Felecan, D. (2012b). „Antroponimele neoficiale (AN) – Realizări discursive ale „nivelului individual” al limbajului” / ”Unofficial Anthroponyms – Discursive Accomplishments of the “Individual Levels” of the Language”. *Studia Universitatis „Petru Maior”, Philologia*. 13: 79-87.
- Felecan, D. (2012c). Pragmatica actului de numire personală neconvențională / The Pragmatics of Unconventional Personal Naming. In: I. Boldea (ed.). *The Proceedings of the Communication, context, interdisciplinary Congress, vol. II*. Târgu-Mureș: Editura Universității „Petru Maior”, 1042-1050.
- Felecan, O. (2004). „L’antroponimia rumena tra Est ed Ovest”. In: *LA CULTURA RUMENA tra l’Occidente e l’Oriente: gli umanesimi greco-bizantino, latino e slavo*. Treviso: Fondazione Cassamarca, 255-266.
- Felecan, O. (2007). „Interferențe româno-slave în antroponimia maramureșeană”. *Limba română*. XVII/10-12 (148-150): 141-150.
- Felecan, O. (2009a). „Interferențe multietnice reflectate în antroponimia maramureșeană (1987-2007)”. *Buletin științific, Fascicula Filologie, Seria A*. XVIII: 61-75.
- Felecan, O. (2009b). *Limba română în context european*. Cluj-Napoca: Editura Mega, 59-164.
- Felecan, O. (2010a). „A Diachronic Excursion into the Anthroponymy of Eastern Romania”. *Philologica Jassyensia*. VI/1 (11): 57-80.
- Felecan, O. (2010b). „Antroponime romanice în spațiul maramureșean contemporan”. *Fonetică și dialectologie*. XXIX: 5-19.
- Felecan, O. (ed.). (2010c). *Onomasticon. Studii despre nume și numire I*. Cluj-Napoca: Editura Mega.
- Felecan, O. (ed.). (2011). *Numele și numirea. Actele Conferinței Internaționale de Onomastică, Ediția I, Interferențe multietnice în antroponimie*. Cluj-Napoca: Editura Mega.

- Felecan, O. (ed.). (2012). *Name and Naming: Synchronic and Diachronic Perspectives*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Felecan, O. (2013a). *Un excurs onomastic în spațiul public românesc actual*. Cluj-Napoca: Editura Mega, Editura Argonaut.
- Felecan, O. (ed.). (2013b). *Proceedings of the Second International Conference on Onomastics "Name and Naming". Onomastics in Contemporary Public Space*. Cluj-Napoca: Editura Mega, Editura Argonaut.
- Felecan, O. and Bugheșiu, A. (eds.). (2013c). *Onomastics in Contemporary Public Space*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Felecan, O. and Felecan, D. (eds.). (2014). *Unconventional Anthroponyms: Formation Patterns and Discursive Function*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Flora, R. (1976a). „Nume de familie românești din Banat”. În: R. Flora (ed.). *Contribuție la istoria culturală a românilor din Voivodina*. Panciova: Libertatea, 71-125.
- Flora, R. (1976b). „Porecle românești din Banatul Iugoslav”. În: R. Flora (ed.). *Contribuție la istoria culturală a românilor din Voivodina*. Zrenjanin: Societatea de Limba Română, 73-105.
- Gardiner, A. (1954). *The theory of proper names: A controversial essay* (2nd edition). London: Oxford University Press.
- Gottschald, M. (1954). *Deutsche namenkunde*. Berlin: Verlag Walter de Gruyter u. Co.
- Graur, Al. (1965). *Nume de persoane*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- Grković, M. (1977). *Rečnik ličnih imena kod Srba*. Beograd: Vuk Karadžić.
- Gruță, G. (2006). *Moda lingvistică 2007. Norma, uzul și abuzul*. Pitești: Editura Paralela 45.
- Ionescu, Ch. (1975). *Mică enciclopedie onomastică*. București: Editura Enciclopedică Română.
- Ionescu, Ch. (2001). *Dicționar de onomastică*. București: Editura Elion.
- Ioniță, V. (1977). „Contribuții la studiul onomasticii din Voivodina”. În: R. Flora (ed.). *Contribuție la istoria culturală a românilor din Voivodina*. Vârșeț: Societatea de Limba Română, 112-124.
- Iordan, I. (1979). „Influența modei asupra numelor de persoane”. *Limba română*. 1: 41-49.
- Iordan, I. (1983). *Dicționar al numelor de familie românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.

- Iorga, N. (1934). *Nume de botez la români*. București: [s.n.]
- Maretić, T. (1885). *O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba*. Zagreb: JAZU.
- Marouzeau, J. (1963). *Précis de stylistique française*. Paris: Masson et Cie.
- Mihajlović, V. (2002). *Srpski prezimenik*. Novi Sad: Aurora.
- Miklosich, F. (1860). *Die Bildung der slavischen Personennamen*. Wien: Erscheinungsjahr.
- Orzac, D. (2010). „Influența italiană și spaniolă în antroponimia maramureșeană”. În: O. Felecan (ed.). *Onomasticon. Studii despre nume și numire I*. Cluj-Napoca: Editura Mega, 175-197.
- Pașca, Șt. (1936). *Nume de persoane și de animale în Țara Oltului*. București: Imprimeria Națională.
- Pătruț, I. (1980). *Onomastică românească*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- Pătruț, I. (1984). *Nume de persoane și de locuri românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- Petrache, T. (1998). *Dicționar enciclopedic al numelor de botez*. București: Editura Anastasia.
- Reguș, A. și Reguș, C. (1999). *Nume de femei în vechi acte istorice*. București: Editura Mustang.
- Spăriosu, L. (2014). *Onomastica românilor din Banatul Sârbesc Central: studii de antroponimie*. Arad: Editura Gutenberg Univers.
- Tagliavini, C. (1955). *Un nome al giorno*. Torino: Edizioni Radio italiana.
- Teiuș, S. (1969). „Referitor la sfera și locul onomasticii în lingvistică”. În: E. Petrovici (ed.). *Studii și materiale de onomastică*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 7-12.
- Tomescu, D. (2001). *Numele de persoană la români. Perspectivă istorică*. București: Editura Univers Enciclopedic.
- Tomici, M. (2006). *Onomastica sârbilor și a croaților din România (nume de persoane și de locuri)*. București: Editura Academiei Române.
- Trost, P. (1958). „Zur Theorie des Eigennamens”. În: Al. Rosetti (ed.). *Omagiu lui Iorgu Iordan cu prilejul împlinirii a 70 de ani*. București: Editura Academiei Republicii România, 867-869.
- Vișovan, Șt. (2003). „Note de antroponimie istorică maramureșeană”. *Memoria ethnologica*. III/6-7: 741-743.
- Vișovan, Șt. (2007). *Studii și articole de onomastică*. Baia Mare: Editura Universității de Nord.

- Vișovan, Șt. et al. (2008). *Dicționar de frecvență a numelor de familie din Maramureș*. Baia Mare: Editura Universității de Nord.
- Vuković, G. i Nedeljkov, Lj. (1983). *Rečnik prezimena Šajkaške (XVIII i XIX vek)*. Novi Sad: Filozofski fakultet.
- Weigand, G. (1921). „Die bulgarischen Rufnamen”. *Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache zu Leipzig*. XXVI-XXIX: 104-192.
- Zăbavă, E. C. (2008). „Onomastica românească sub influența modei lingvistice europene”. În: L. Botoșineanu, E. Dănilă, C. Holban și O. Ichim (eds.) *Distorsionări în comunicarea lingvistică, literară și etnofolclorică românească și contextul european*. Iași: Editura Alfa, 393–400.

Conf. univ. dr. Laura Spăriosu

**ETIMOLOGIA NUMEOR DE PERSOANĂ
LA ROMÂNII DIN BANATUL CENTRAL ȘI DE SUD**

Ediția E-disertațiilor, cartea nr. 12

Facultatea de Filosofie, Novi Sad

În numele editorului:

Prof. univ. dr. Ivana Živančević Sekeruš, decan

Editori:

Prof. univ. dr. Tvrko Prčić

Prof. univ. dr. Biljana Šimunović Bešlin

Referenți:

Prof. univ. dr. habil. Oliviu Felecan

Facultatea de Litere, Baia Mare

Conf. univ. dr. Sorin D. Vintilă

Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Limbi Moderne, Timișoara

Lect. univ. dr. Minerva Trailovici Condan

Facultatea de Filologie, Belgrad

Corectura:

Autoarea

Culegerea computerizată, coperta și conversiunea:

Ferenc Fincsúr

KriMel, Budisava

2017.

ISBN 978-86-6065-406-1

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

81'373.231(=135.1)(497.113 Banat)

SPĂRIOSU, Laura

Etimologia numelor de persoană la românii din Banatul Central și de Sud [Elektronski izvor] / Laura Spăriosu. - Novi Sad : Filozofski fakultet, 2017. - 1 elektronski optički disk (CD-ROM) : tekst ; 12 cm. - (E-disertacija ; knj. 12)

Nasl. sa naslovnog ekrana. - Bibliografija. - Apstrakt; Abstract.

ISBN 978-86-6065-406-1

а) Лична имена, румунска - Етимологија - Банат
COBISS.SR-ID 311912199

E-DISERTACIJA

12